

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 5. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri poš. cek. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.342, Praga čisto 78.180.
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Ob katastrofi

Novica o strahotni letalski nesreči v ljubljanski okolici je po bliskovito preletu Ljubljane in kmalu tudi vse druge slovenske kraje. Povsod kamor je prišla, je izzvala zaprepačenje in žalost. V nekaj tih urah je neprečakljiva usoda zahtevala na isti letalski liniji iz Ljubljane na Sušak dve enako katastrofalni nesreči, dva kruta in nezasužena sunka v lepi razvoj našega domačega letalskega prometa. Z neizprosno nujnostjo so se vzbudili spomini na megleno jutro 12. septembra 1933, ko je pretresla Ljubljano vest, da je v neposredni bližini mesta osem ljudi obležalo mrtvih pod razbitim letalom. V podobno megleno jutro, čigar otožno zaspanost je kmalu razgnalo vroče julijsko sonce, je včeraj udarila vest, da je v gozdu pri Hrušici komaj dva kilometra od kraja nesreče v l. 1933, obležalo pod razbitim »Spartanom« zopet sedmero mladičev, ki so nekaj minut popreje veseli, polni zaupanja in pričakovanja nastopili zračno pot na naše sinje morje.

Globoko sočutje z nesrečnimi žrtvami, ki je na mah navdalo vse naše prebivalstvo in pretreslo toliko prizadetih in neprizadetih src, kaže, da imajo take katastrofe neprimerno širši in globlji odmev kakor druge prometne nesreče. Aviacija je najmlajše prometno občilo in poleg tega izmed vseh občil najčudovitejše, saj izpolnjuje človekov stari in drzni sen, da bi kakor ptice letal po zraku. Vsak človek modernega čuvstva v sebi čuti v sebi neko ponosno zadoščenje, ko vidi nad seboj krožiti letala, ki s toliko hitrostjo premagujejo prostor in vežejo med seboj oddaljene kraje. Letalstvo, pa naj gre za civilno ali za vojaško, je v vseh deželah ljubljene občinstva, veliki dokaz tehnične zrelosti naše dobe, ponosno sredstvo njenega napredka in slovesa.

Nič ni čudnejšega nego pred ostanki razbitega letala, ki je pokopalo sedmero zdravih, življenja željnih ljudi, slaviti veličino in pomen letalstva. In vendar je treba po premagovanju prve zaprepačenosti in žalosti povedati neprijazni usodi v obraz: Ne klonemo! Preveč se zavedamo tragične, vendar pa neizprosne resnice, da človeštvo ni stopilo niti enega koraka naprej, ne da bi ga plačalo z žrtvami. Odkrivanje neznanih dežel, izsuševanje močvirij, graditev prometnih cest preko slabo prehodnih krajev, osvajanju visokih planin, uvažanje novih strojev ali novih zdravilnih metod in sredstev, vse to in še nešteto drugih reči ima v svoji kroniki poleg ponosnih zapisov uspeha in slave tudi črno obrobijo strani žrtev. Sto let železnice z ogromno izpopolnitvijo njihove mehanike in prometne tehnike ne more preprečiti, da se ne bi še vedno dogajale železniške nesreče. In vendar ni nič abotnejšega nego izogibati se možnosti nesreče tako, da ne sediš na vlak. Avtomobilske nesreče so neprestani pojav in vendar avtomobilizem povsod napreduje, osvaja tudi afriško in azijsko celino. Celo v letalstvu, ki je tehnično najmlajše prometno sredstvo, čeprav se izpopolnjuje od leta do leta in velja danes mehanično-znanstveno že za tako zanesljivo občilo, kakor je katerikoli drugo, dokazuje statistika, da je odstotek žrtev malenkosten v primeri s številom izvršenih voženj oseb in blaga.

Zaradi tega se ne smemo niti ob tako tragičnem, vprav poraznem dejstvu, kakor sta ljubljanski letalski nesreči v nekaj tih urah, odreči nadam, ki smo jih stavili v naš letalski promet. Najsi sicer z vso čuvstveno pravico objokujemo žrtve obeh katastrof, ne smemo izgubiti izpred oči nujnosti, da kot turistična pokrajina ne le vzdržimo, marveč tudi čimbolj razširimo in izpopolnimo naš letalski promet, našo najhitrejšo in najmodernejšo zvezo s svetom.

Preiskava o vzrokih strašne ljubljanske katastrofe je še v teku; dokler ne bo zaključena, bi bila vsaka sodba neupravičena in prenagljena. Mnogi znaki govorijo, da je katastrofa delo nesreče, kruta igra neodgovornih, od človeške volje in tehničnih pogojev nezavisni okolnosti, fatalen rezultat slepih sil narode, ki ga vse človeško prizadevanje ne more izbeči. Ni razloga dvomiti o tem, da je v konkretnem primeru, bilo s strani odgovornega tehničnega vodstva, torej pred vsem od pilota in mehanika, vse storjeno, da polet poteče normalno.

Težko si je misliti, da bi so bila pilot in mehanik podala na pot, ako ne bi aparat in zlasti motorji bili v popolnem redu, ali ako bi vremenske razmere bile take, da bi zaradi njih gozila opasnost. Kaj se je odigralo na samem aparatu v kratkih minutah od trenutka, ko se je dvignil na polet, pa do strašnega udarca v golovski grič, ne bomo nikoli izvedeli. Vse kar bi moglo pričati o tem, je mrtvo, razbito. Iz naše skice v katero je začetna normalna smer letalskih poletov Ljubljana-Sušak in dejanskega pota, ki ga je na dan nesreče letalo napravilo pa je razvidno, da so neki nerazjas-

Sedem žrtev letalske katastrofe

**Napredek naše mlade aviacije je v okolici Ljubljane že drugič terjal dragocene žrtve
Propast potniškega letala za Sušak v meglenem morju**

Ljubljana, 15. julija

Kakor blisk se je v zgodnjih jutrnjih urah po mestu in po vaseh prostiranega ljubljanskega polja raznesla skoraj neverjetna vest: nad takozvanim Cerkvenim borštom pri Spodnji Hrušici, ob enem zadnjih obronkov golovskega hribovja proti Zalogu se je aeroplan, ki vzdržuje redno potniško zvezo na progi Ljubljana-Sušak, zrušil na zemljo in v svojih ruševinah pokopal sedem človeških življenj, pet potnikov ter pilota in radiotelegrafista. Skoraj neverjetno, smo rekli in v resnici človeku kar ni bilo mogoče dometi, da je v tako kratkem razdobju — saj se je šele pred tremi leti zgodila na las podobna nesreča ob zidu umobolnice na Studencu — mogoča ponovitev tako strahotne katastrofe. Toda vest je z vztrajno, neumljeno naglico tekla od hiše do hiše, raznašale so jo mlekarice, ki so iz vasi pod Golovcem in iz Polja hitele v mesto, prinesle so jo zelenjadarice na trg, odkoder so jo gospodinje nato razširile po najbolj samotnih ulicah zadnjega predmestnega okraja, sporočili so jo telefoni, ki so po uredništvih in po pisarnah začeli na vse zgodaj brniti, na vse strani. Po cestah, ki drže proti Štepanji vasi in podgolovski vasi, so pričele romati cele procesije ljudi, pešcev, kolesarjev, motociklistov, avtomobilov in avtobusov in živa reka, ki je naraščala od ure do ure, je samo potrjevala resničnost strahotnega glasu. Vsa nesreča se je po informacijah, ki smo jih utegnili zbrati sredi razburljivega, tragičnega vrvenja, primerila takole:

Odlet z zamudo

Ko se je letalo davi počasi pripravljalo na odlet — čas njegovega odhoda je določen za 5.30 — so se na letališču poleg pilota Mihajla Jarošenka in telegrafista Toma Anušića zbrali potniki, med katerimi so bili učiteljica Stana Kantetova z Barja, učiteljica Tilka Pivkova, ki je med letom zaposlena na Catežu pri Veliki Loki, a je za počitnice prišla k svojcem v Ljubljano, in odvetnik dr. Adolf Korčec. Šef postaje dr. Stane Rape je še enkrat pregledal seznam prigradenih potnikov in pri tej priliki ugotovil, da manjkata dva Berlinčana znanstvenik dr. Wilhelm Horn in njegova tajnica gđ. Anny Bruglacher, ki sta si že včeraj rezervirala sedeže. Medtem so iz hotela Uniona, kjer sta berlinska gosta prenočevala, telefonsko povprašali, kako da je izostal avtobus, ki redno vozi iz mesta na letališče in ki je bil za davi naročen pred hotel, da bi dr. Horn in Bruglacherjeva s svojo prtljago komedneje vstopila. Ker je šefu letalske postaje na razpolago 15 min. časa, da v nujnih primerih zadrži potniški aeroplan, so brž poslali avtobus še enkrat do Uniona, nakar je vsa družba vedre volje vstopila v kabino jeklenega ptica — takrat pač nihče ni mogel slutiti, da ob najbližjem griču onkraj polja v sivi megli čaka smrt.

Ko se je letalo pognalo v zrak, so mu poleg tehnične osebe izpred hangarja še nekaj časa sledili s pogledi šef postaje dr. Rape. Upravnik vpjaškega letališča poročnik Nežmah in pa knjigovodja Sarabonove trgovine g. Ivan Orel, ki je kot edini spremljevalec v tem jutru prišel s svojo svakinjo Pivkovo na aerodrom. Jutro je bilo za razmere v ljubljanski kotlini še precej lepo, megla je bila toliko prosojna, da je bil raz-

njeni razlogi bili usodnega vpliva na potek poleta. Vsekakor izražamo enodušno mišljenje in zahtevo celokupne javnosti, ako smatramo, da je treba preiskavo o vzrokih katastrofe izvršiti z najskrbnejšo vestnostjo in rigoroznostjo. Ako se ugotovijo kakršnekoli pogoške, kakršnikoli nedostatk v tehnični pripravljenosti ali v sami organizaciji, jih je treba okrito priznati, a istočasno tudi z največjo brezobzirnostjo in doslednostjo popraviti. Letalski promet je v naši državi razmeroma še mlad in ne moremo reči, da smo v vsakem oziru glede njegove organizacije že na vrhuncu. Čeprav smo prepričani, da morebitne pomanjkljivosti naše mlade letalske službe niso v nikakoli zvezi z včerajšnjo katastrofo, moramo vendar z vsemi sredstvi stremeti za spopolnitvijo ne samo letalskih prometnih sredstev samih potom najmodernejših prvovrstnih aparatov, temveč tudi s spopolnitvijo tehnične, prometne in organizatorne službe,

gled odprt preko vsega letališča do železniške proge. Kakšne 3 minute za tem, ko je megla v višini že skrla letečega ptica v svoje koprene, pa so opazovali na letališču iznenada začuli, kako je potihnilo brnenje motorjev. G. Orel, ki kot lajik pač ni mogel preceniti katastrofalnega pomena tega na prvi pogled majhnega dejstva, je komaj opazil, da sta se dr. Rape in poročnik Nežmah nekam zaskrbljivo pogledala in da je poročnik Nežmah takoj nato sprožil svoj motocikel in odbrzel. Sam se je šele

Katastrofa

Ljudi se je polotila težka skrb, ko so videli, kako je letalo najprej nalahno osvrknilo visok oreh, ki stoji pri Košičkovi hiši v Spod. Hrušici, nekaj trenutkov za tem pa vrh visoke češnje na bližnjem Pogačarjevem posestvu. Nekateri vedo celo povedati, da je že takrat švignil majhen plamen iz avijona. Letalo je hitelo ta čas naravnost proti gričku, ki se vzpenja nad Cerkvenim borštom. Pilot je napravil še nekaj spiralnih

Pod ruševinami letala je pokopanih sedem ljudi

čez kakšno pol ure z avtobusom vrnil v mesto in domov, ne da bi bil vsaj od daleč zasluhlil, kakšne usode je bila z ostalimi potniki že deležna njegova svakinja.

Kakor pripovedujejo ljudje iz podgolovskih vasi, so zaradi zamude, s katero je aeroplan odletel, davi še s posebno pozornostjo opazovali njegovo pot. Saj je bilo brnenje njegovih motorjev zanje vsako jutro kakor neka posebna, zmerom zanesljiva kontrola njihovih ur. Ko so Hrušičani in Bizovičani začuli ropot aeroplana, so prihiteli na prage svojih hiš in z začudenjem so lahko ugotovili, da leti veliki trimotorni ptič danes za precejšnjo mero nižje, kakor po navadi.

kjer je morda treba še marsikaj storiti. Gre za dragoceno človeško življenje, a obenem tudi za dober glas našega letalskega prometa in naše države! Ljudstvo v navažu trenutnih efektov rado izgublja zaupanje v tehniko in izmišlja neosnovane legende o vzrokih nesreče. Treba je vse storiti, da pade vsak objektivni razlog, ki bi daljale hrane neosnovanim obsodbam.

Seveda pa človeške moči niso vse in še dolgo ne bodo vse. Smrtne nesreče ostanejo večne spremljevalke človeštva, večne žrtve v boju za napredek. Vedno jim je in vedno jim bo veljalo najgloblje sočutje, vedno bodo napolnjevale vsa srca z žalostjo. Vsa prizadevanja pa morajo iti za tem, da se njih število omeji do skrajne možnosti. Tudi nedolžnim žrtvam včerajšnje pretresljive katastrofe smo dolžni vsi, so dolžni zlasti naši in tuji strokovnjaki z letalskega področja, da podvojijo svoje napore v tem pravcu.

mu odpadla tudi oba stranska motorja, ki sta montirana vanje. Trup aeroplana se je kakor izstreljen nato zaletel v zemljo. Silovitost udarca najbolj živo ponazorjuje dejstvo, da se je srednji motor zaril skoro meter globoko, kabina sama, ki je napravljena iz duraluminija, pa se je zvila v same zveržene spirale. Še kakšni dve uri po padcu je po malem gorel bencinski tank.

Na kraj nesreče so prihiteli najprej ljudje iz najbližjih hiš, predvsem Škofovi, katerih dom stoji komaj nekaj korakov pod prizoriščem katastrofe. Prvo telefonsko poročilo, ki je bilo iz najbližje okolice naslovljeno na poklicane instance, je bil brzkone poziv poveljnika gasilske čete v Bizoviku, polirja Antona Brilja, mestni reševalni postaji, naj prihiti na pomoč. Reševalci so takoj odbrzeli z dvema reševalnima avtomobila in s motorno brizgalno. Reševalci, 13 po številu, pa so našli tako brezupno razdejano, da je bila njihova pomožna intervencija že povsem odveč. Pripadla jim je samo grenka dolžnost, da ob ruševinah in nad mrtvimi trupli poskrbijo za red, zakaj dotok radovednežev je vzdržema naraščal in treba je bilo postaviti stražo. Ko je kmalu nato prišel na kraj nesreče še oddelek vojske s svojim zdravnikom in pa orožniki, so reševalci v sporazumu z njimi rešili trupa iz smrtne kabine in jih drugo ob drago položili v senco smrek ter jih prekrili z njihovimi suknjiči, plašči in kar jim je že prišlo pod roko.

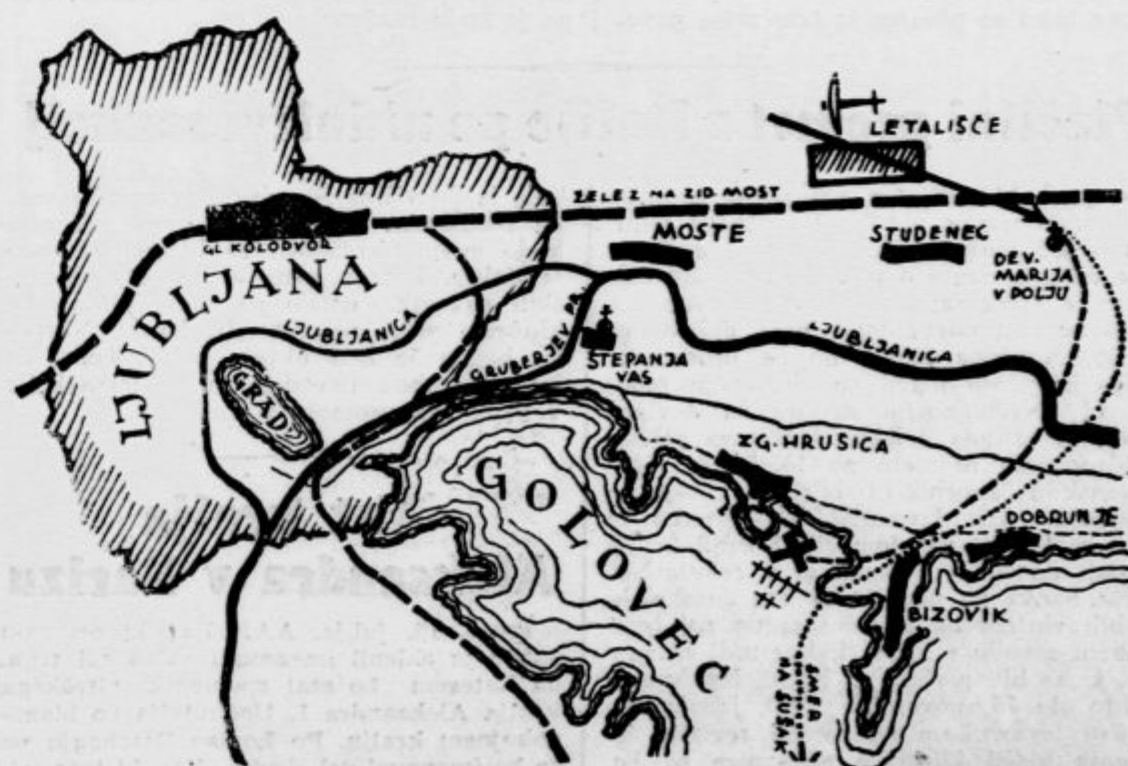
V nesrečnem gozdu

Med tem pa so iz mesta vrele proti Hrušici zmerom večje množice radovednežev, preplašenega občinstva, tako da so ostale preko Kodeljevega in skozi Štepanjo vas bile kakor ena sama neprotrgana, neskončna mrtvaška procesija. Brez pretrgavanja lahko zapišemo, da je na kraj katastrofe od zore do mraka poromalo več desetstosečev ljudi. Zor uradnih in delavni-ovih je v prvih jutranjih urah najbrž primanjkovalo delovnih moči, ker so delavci in uradniki hiteli v Hrušico. Mnogi izmed obiskovalcev, ki jih je na poti doletela katastrofalna vest, so popustili poslovne opravke in se pridružili veletoku radovednežev, ki so se zgrnili proti nesrečnemu gozdu. Vsa sama se je za ves dopolden spreminjala v eno samo ogromno garažo. Po travnikih, ki so jih šele pred kratkim pokosili, so parkirale cele trume avtomobilov, a dvoristična kmečkih hiš so bila v hipu zastavljena s kolesi, ki jih je od vseh strani prihitalo na tisoče in tisoče, da tolikšne množice tega popularnega vozila menda v resnici še nikoli ni bilo na kupu. Vojskari in orožniki, ki jih je vodil vodnik ljubljanskega žandarmerijskega voda podporočnik Božidar Rajaković, so z veliko težavo zadrževali široko, dolgo venigo gledalcev, ki se je v velikem loku sklenila po vsem gozdu okrog prizorišča. Sredi tega kroga je že zgodaj zjutraj pričela poslovati sodna komisija, v kateri sta bila državni tožilec dr. Lučovnik in preiskovalni sodnik Lojze Zafakar, njej pa se je pridružil še sresli načelnik za ljubljansko okolico dr. Mersič in močan oddelek civilne policije s svetnikom dr. Falkinom, komisarjem Ramovžem in šefom kriminalnega oddelka Zajdelo. Med prvimi za stopniki oblasti, ki so prihiteli na kraj nesreče, sta bila tudi ljubljanski župan dr. Adlešič in pomočnik komandanta divizije brigadni general Jovanović.

Zastopnikom sodišča in ostalih oblastev so se že dopoldne pridružili tudi nekatere

LEGENDA
PREDPISANA LETALSKA PROGA
LET PONESREČENEGA LETALA

KRAJ NESREČE

Prizorišče nesreče

ri člani tehnične komisije, ki se bo zvečer zbrala k posebnemu ogledu nesreče in kraja. Ze dopolne so iz Zagreba prispele komandant IV. zrakoplovne polke, podpolkovnik Miša Živanović, kapetan Sinisa Nikolić ter inž. poročnik Škulj, zvečer ob 18.45 pa so z rednim potniškim avijonom prispele iz Beograda še direktor Aeroputa Tadija Sondermayer in ostali. O izsledkih preiskave je komisija strokovnjakov napovedala listom objavo posebnega komunikeja.

Sedem krst...

Med tem ko so se komisije zbirale k svojemu delu, pa je iz mesta hitela proti Hrušici cela kolona voz Pogrebnega zavoda, s katerimi so izložili sedem črnih in srebrnobelih krst. Ko sta sodni zdravnik dr. Suher in zdravstveni svetnik dr. Lapajne kot namestnik policijskega zdravnika opravila svoje izvide, so trupla položili v krste in jih zacinili. Krste s trupli dr. Horna in Bruglacherjeve, pilota Jarošenka, telegrafista Anušića in učiteljice Kantetove so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu, truplo Pivkove v Leonišče, dr. Korčeta pa na željo njegovih staršev na njegov dom. Jarošenka in Anušića bodo kasneje prepeljali v Zemun, o pogrebu dr. Horna in Bruglacherjeve pa še čakajo podrobnejši poročila iz Berlina. Na kraju nesreče je ostal samo razbiti avion s svojimi raztresenimi udi in kup prtljage, trume gledalcev pa še vse do večera v nepretrganih procesijah romajo v gozd. Mnogiče krpicev so se popoldne pričele zgrinjati tudi okrog mrtvaških odrov.

Veselo slovo, doma strašna novica

Izmed številnih prič, ki vedo pripovedovati podrobnosti podgolovske katastrofe, je pač najbolj značilna in vsa polna svojstvene tragike pripoved Sarabonovega knjigovodje g. Ivana Orla, ki je bil sivo vsakinoj Tiko Pivkovo pospremljal na aerodrom. Kakor smo že na drugem mestu zabeležili, je po odletu aeroplana g. Orel ostal še nekaj časa na letališču ne da bi bil slutil, kako strahotno razdejano je potnik z jeklenim plitcem čakalo že onstran Ljubljanskega polja. Od daleč je se opazoval, kako pilot Jarošenko čisto vedre volje preizkuša motor, in ko je bilo vse pripravljen za odhod, je propeler zabrel in letalo se je dvignilo v zrak. G. Orel je s šestim letališčem in poročnikom Nežmahom še nekaj časa sledil brnenju motorjev v sivini meglenega jutra, a ko je brnenje na lepem prestalo, je bil na tistem prepičan, da je aeroplan že

presegel vrh Golovca in je njegov glas zamrl za hribom. Ko je opazil, kako se je poročnik Nežmah zavijal na motor in se naglo odpravil, je sicer na dnu duše začutil, da mora to nekaj pomeniti, vendar najhujše mu ni niti na misel ni prišlo.

Namenjen je bil, da se z avtobusom Aeroputa vrne v mesto, a ko se je kot edini potnik obrnil k šoferju zastran odhoda, ga je ta poprosil, naj še malo počaka. Čez kakšno pol ure se je g. Orel odpravil z aerodroma, in ko je prišel domov, je svojim že pripovedoval, da je slovo čisto lepo poteklo in da je aeroplan povsem v redu odletel. Malo pozneje pa je na vratih potrkala mlekarica, ki je v Mostah doma. Razen mleka je davi prinesla Orlom še neznanost vest, da se je aeroplan malo prej ob Golovcu razbil in da so sedem mrtvih pokrile razvaline.

Nekaj avtentičnih pojasnil

Kakor pri vsaki, tako so bile tudi pri tej katastrofi domneve, ki ne ustrezajo dejstvom in ki so potrebne nujne korekture. Tako se je trdilo, da je ponesrečeni aeroplan identičen s Spartanom, ki so ga po nesreči na Studencu pripeljali iz Londona v Ljubljano in ga 28. septembra leta 1933 na letališču v Zemunu krstili na »Ljubljano«. V resnici pa gre za letalo tipa Spartan-Croiser, ki je bil lani izdelan v tvornici »Zmaj« v Zemunu in je bil šele od 15. maja lanskega leta v prometu. Z ozirom na to zamenjavo in v zvezi s kopo drugih bolj ali manj senzacionalnih vest, ki se širijo med občinstvom, smo naprosili šefa naše letalske postaje dr. Staneta Rapeta za nekaj avtentičnih informacij, iz katerih povzemamo:

Na naših zračnih progah vzdržujejo v zadnjem času promet trije avijoni, in sicer Spartan, ki je bil svoj čas krščen na ime »Sušake« in ki je bil leta 1934, kupljen v Londonu. Spartan, ki se je pravkar ponesrečil in ki je bil lani po angleški licenci izdelan v Zemunu, in dvomotorni aeroplan De Havilland Dragon, ki so ga kupili šele letos. Ta tri letala izmenoma vzdržujejo promet na progah Beograd-Borovo-Sušak-Ljubljana in Beograd-Sarajevo-Dubrovnik, tako da je vsak drugi ali tretji dan na isti progi drug avion. Vsa tri letala so najboljše tipa in najboljše znamke, kar jih sploh obstoji. Aeroplan Yu-San Spartan, s katerim so poročevalci nekaterih listov zamenjali aeroplan, ki je danes postal žrtev katastrofe, je bil nabavljen leta 1933, v Londonu in je vozil na ljubljanski progi, dokler nismo dobili novih vozil. Kot najstarejši aeroplan, kar jih obratuje v našem zračnem potniškem prometu, pa ga je vodstvo Aeroputa že svoj čas določilo za vožnjo na najmanj nevarni progi, na progi Beograd-Skopje, in letos niti enkrat ni peljal kje drugje. Letala, ki vzdržujejo promet med Ljubljano, Sušakom in Zagrebom, so prvotno redni, najsočnejše grajeni in najbolj opremljeni avijoni. Vsi imajo motorje znamke De Havilland Gipsy Major po 135 konjskih sili in sicer imajo Spartani po 3, Dragon po 2 motorja. To so motorji najznamenitejšega slovesa in tvornica daje zanje garancijo do tisoč prevoženih ur brez revizije. Vsakega pol leta se vrši pregled vseh letal od strani naše zrakoplovne komande in tako si ni mogoče misliti, da bi kakšen voz kdaj ne mogel biti v redu. Vsako jutro poide še šest postaje, pilot in mehanik pred odletom posebnim verz ki na osnovi pregleda ugotavlja, da so motorji in vse potrebne priprave v popolnem redu in da letalo premore dovolj goriva in maziva za pot. Ta verz je pač najzgovornejša priča, da ne more nikoli, v nobenem primeru biti govora o tem, da je letalo morda startalo proti volji pilota, ki povsem suvereno daje vsakokrat svoj pristanek in ki ga pač nobena človeška sila ne bi mogla spraviti na pot, kadar bi mogel slutiti kakršnokoli nesrečo. Prav tako so povsem iz trte zvite govori.

Prevoz Jarošenka in Anušića v Zemun

Ljubljana, 15. julija. Nocoj ob 22. je ljubljanski pogrebni zavod s svojim avtofergonom odpravil krsti s truploma pri današnji letalski nesreči tragično preminulega pilota Mihajla Jarošenka in mehanika Toma Anušića v Zemun. V Zemunu bodo prispeli jutri proti večeru. Telesne ostanke Jarošenka je blagoslovil pravoslavni prota, telesne ostanke Anušića pa šentpeterski kaplan. Na krstah je bilo že več vencev, ljubljanske občinstvo pa je akoro zasulo obe krsti s cvetjem. Vse popoldne so romale v mrtvašnico pri Sv. Krištofu velike množice.

Odmev v Zagrebu

Zagreb, 15. julija o. Za letalsko nesrečo v Ljubljani se je izvedelo v Zagrebu že v prvih dopoldanskih urah. Prvo vest je došla bil šef zagrebške aerodroma, ko je bil obveščen, da danes potniško letalo iz Ljubljane ne bo prišlo v Zagreb. Po mestu so začele dopoldne krožiti najrazličnejše vesti o številu žrtev in o vzrokih katastrofe. Šele opoldne je izšla posebna izdaja »Večera«, večerni zagrebški listi pa objavljajo že zelo obširna poročila. Vest o tragični nesreči je izzvala v zagrebški javnosti splošno sočutje, zlasti še, ker sta bila pilot Jarošenko in mehanik Anušić tudi v Zagrebu dobro znana. Dopoldne sta krenila iz Zagreba dva aviona, s katerima je odpotovala komisija zrakoplovne komande. Popoldne je prišel iz Zemuna poseben avion, v katerem je potovala v Ljubljano komisija Aeroputa z direktorjem Sondermajerjem na čelu.

(Glej tudi 3. stran)

Letalske nesreče tudi drugod

Rio de Janeiro, 15. julija. AA. (Havas) Tusta trčili dve letali. Nato sta se zrušili na neko poslopje. Tri osebe so ubite, ena pa je hudo ranjena.

Plačilni promet z Italijo po ukinitvi sankcij

Beograd, 15. julija. p. »Službene novine« so danes objavile uredbno finančnega ministra o ukinitvi sankcij. Uredba je stopila v veljavo danes o polnoči. Finančni minister je predpisal tudi način plačevanja v blagovnem prometu med našo državo in Italijo. Narodna banka bo na osnovi revizije izvršenih plačil na zbiralnem računu pri »Nationalnem zavodu za devizni promet s tujino« v Rimu izdala za plačila v blagovnem prometu po 15. juliju jugoslovenskim izvoznikom klirinške čke na italijanske lire. Izvozniki bodo lahko te čke realizirali na domačih borzih in jih prodali domačim uvoznikom v celoti. Narodna banka bo nadalje za vse zneske, ki so bili vloženi na zbiralni račun pri omenjenem zavodu v Rimu, kakor tudi za zneske, ki so bili plačani za blago, izvoženo v Italijo do 18. novembra 1935, izdala domačim izvoznikom na osnovi revizije izvršenih plačil klirinške nakaznice na italijanske lire, ki jih bodo lahko prodali domačim uvoznikom za blago iz Italije,

Vrt kralja Aleksandra v Parizu

Pariz, 15. julija. AA. Pariški občinski odbor je sklenil imenovati vrt sredi trga, na katerem bo stal spomenik viteškega kralja Aleksandra I. Ureditelja po blagopokojnem kralju. Po Louisu Barthouju pa se bo imenoval del široke ulice, ki teče mimo tega vrta.

Sklepi gospodarskega sveta Balkanske zveze

Blejsko zasedanje je bilo posvečeno poglobitvi trgovinskih, prometnih, finančnih in tujskoprometnih odnošajev

Bled, 15. julija. AA. Gospodarski svet Balkanske zveze, ki je zasedal na Bledu, je končal svoje delo, o katerem je bil izdan naslednji komunikej:

Gospodarski svet Balkanske zveze je na svojem četrtem zasedanju na Bledu od 10. do 15. julija t. l. nadaljeval z izvajanjem načel o sodelovanju med štirimi državami, ki so bila določena na njegovih zasedanjih v Atenah in Ankari. Svet se je razdelil v tri odbore, in sicer: 1. v odbor za trgovinske izmenjave; 2. odbor za promet s pododborom za plovbo in za železniški in letalski promet; 3. odbor za tujski promet.

Trgovinska izmenjava: V zvezi z izvedbo svojih prejšnjih sklepov je svet vzel na znanje, da sta emisija banka in trgovska zbornica v Bukarešti začeli objavljati podatke, ki se nanašajo na respektivne trgovine. Svet je pozval rumunski izvozni zavod, naj organizira sodelovanje gospodarskih ustanov vseh štirih držav, in da sestavi praktične pogoje za uvedbo trajnega izvoza balkanskih proizvodov v vse štiri države. Modalitete o skupni prodaji gotovih balkanskih proizvodov bodo določene v jugoslovenski sekciji. Trgovinski odbor je nato pristopil k obsežni razpravi med štirimi državami Balkanske zveze. Najprvo so predložili spomenice s pritožbami izvoznikov, nakar so te spomenice temeljito proučili. Nacionalne sekcije bodo posredovale pri dotičnih oblastvih, da bi te ovire odstranile. Trgovinske in industrijske zbornice vseh štirih držav bodo objavljene, naj se sestanejo še pred prihodnjim zasedanjem sveta k skupni konferenci.

Promet: a) glede plovbe so bila sprejeta poročila pomorskih ekspertov, ki so se sestali v Istanbulu od 27. maja do 3. junija t. l., kakor tudi statuti pomorskega odbora. Sestanek tega odbora je določen za 2. oktober t. l. v Pireju.

Delegati blejske konference v Ljubljani

Bled, 15. julija. I. Gospodarski svet Balkanskega sporazuma, ki je te dni zasedal na Bledu, je danes končal svoje delo. Konferenci so prisostvovali zastopniki Grčije, Turčije, Rumunije in Jugoslavije. Predstavniki gospodarskega sveta so razpravljali zlasti o štirih važnih točkah in je povsod prišlo do soglasnosti in do sporazuma. Udeleženci zasedanja so se danes pripeljali v Ljubljano pod vodstvom direktorja Putnika g. Peršeta. Jutri se bodo odpravili z avtomobili na Sušak, od tod pa s parnikom »Prestolonaslednik Peter« v Split in Dubrovnik. V Dubrovniku bodo ostali dva dni. Od tod bodo naredili izlete

b) V zvezi z železniškim sodelovanjem se je vršila o besedilu pravilnikov in načrtov tarif za potnike, prtljago in blago, ki so že v veljavi med državami Balkanske zveze, obeznata razprava. Meseca januarja 1937. bo sestanek strokovnjakov, da jih sprejmejo. Strokovnjaki bodo obenem sestavili direktno tarifo za potnike in prtljago po železniških državah Balkanske zveze.

c) Nacionalne sekcije, bodo na tem zasedanju predložile pismeno poročilo o izboljšanju železniškega omrežja, ki veže te štiri države.

d) Ratifikacija letalske konvencije, podpisane v Bukarešti, bo izvedena čimprej.

e) Strokovnjaki poštnega, brzojavnega in telefonskega prometa se sestanejo v Bukarešti 7. oktobra 1937. da znižajo brzojavne in telefonske pristojbine med temi štirimi državami in na ta način izvedejo unifikacijo konvencij, ki obstoje med štirimi državami Balkanske zveze in Male antante.

Tujski promet: Stalni tujskoprometni odbor, ki je bil ustanovljen v Bukarešti, je prvič zasedal. Odbor je sklenil ustanoviti stalne skupne urade za tujskoprometno propagando v evropskih prestolnicah, objaviti tujskoprometno brošuro v jeziku vseh teh držav za druge države, kakor tudi izdati tromeščna medbalkanska tujskoprometna poročila; dalje je sklenil organizirati njihovo statistiko na skupni podlagi, propagando po tom radiu, propagando po šolah in vseučilišjih. Podpisali so tujskoprometno konvencijo med Rumunijo in Jugoslavijo, toda bilateralne tujskoprometne konvencije je treba podpreti s supno konvencijo.

Glede finančnega sodelovanja držav Balkanske zveze so se vsi štirje guvernerji emisijevskih bank sporazumeli, da se sestanejo zaradi proučitve načina tega sodelovanja.

Svet je naposled sklenil, naj bo prihodnje zasedanje v Atenah 18. marca 1937.

Inozemski delegati so bili o lepotah naših krajev navdušeni in so se kar najbolj laskavo izražali o njih. Zatrjevali so, da se bodo radi vsako leto vračali v ta morda najlepši kotiček naše države.

Zvečer ob 20. je gostom priredil ban dr. Natlačen svečan banket v hotelu Unionu.

Dardanelska konferenca zopet v zagati

Anglija je preklicala svoj prvotni pristanek na ruske zahteve — Turčija grozi, da bo postopala na lastno pest

Montreux, 15. julija. AA. (Havas) Izglede glede naglega in lahkega konca konference o morskih ožinah je prevrnila nepričakovana komplikacija. Ko je v ponedeljek angleška delegacija sporočila ostalim delegatam navodila, ki jih je na novo prejel iz Londona, je v Montreuxu zavladal splošen optimizem, ker je angleško zunanje ministrstvo popustilo glede nekaterih glavnih ruskih zahtev. Preostalo je še vprašanje v zvezi s čl. 23 načrta, ki se nanaša na določbe pakta Društva narodov in na regionalne pogodbe. Po posredovanju Paul Boncourja so tudi to vprašanje malone že rešili s kompromisom.

Tedaj pa je nastal neželjeni incident, ki je poslabšal položaj. Po zatrjevanju nekaterih delegatov je angleška vlada pod pritiskom angleške admiralitete umaknila neke koncesije glede odpiranja in zapiranja morskih ožin, ki jih je že hotela dovoliti. Angleški delegati trde, da ta trditve niso točne in da gre za nesporazum glede angleških koncesij. Angleška delegacija trdi, da od svojega prvotnega stališča ni nikoli odstopila. Tako angleška kakor sovjetska delegacija sta sklenili zahtevati nova navodila od svojih vlad. Med tem pa že kaže turška delegacija zaradi nepresta-

nega odlaganja sklepov in oviranja poteka konference precejšnjo nejevoljo in grozi, da bo zapustila konferenco ter šla svoja pota.

Pariz, 15. julija. w. Dočim so jutranji listi še zelo optimistično poročali o stanju pogajanj na konferenci v Montreuxu ter pisali o skorajšnjem sporazumu glede dovolitve prehoda vojnih ladij skozi morske ožine, javljajo popoldanski listi, da so se pojavili novi zapletljaj. Sovjetska delegacija je dala izjavo, ki očita angleški delegaciji, da je svoj pristanek, ki ga je dala v ponedeljek glede ruskega stališča o zatvoritvi Dardanel in Črnega morja v primeru vojne, zopet umaknila pod pritiskom angleške admiralitete. Pri tem je admiralteta bila pod vplivom germanofilskih angleških krogov.

Ker obe delegaciji vztrajata na svojem stališču, se izglede konference presojajo zopet manj ugodno. Dalje poročajo, da kaže turška delegacija jasne znake nestrpnosti in da je izjavila, da bo z ozirom na zavlačevanje pogajanj in z ozirom na dosedanja politični položaj zopet pričela z udržitvijo Dardanel, ne da bi počakala na rezultat konference.

Španska opozicija zapustila parlament

Protest proti terorju levičarjev — Krvavi spopadi so na dnevnem redu — Podaljšanje obsednega stanja

Madrid, 15. julija. AA. Havas poroča: Snoci so se v stanovanju Gila Roblesa sestali voditelji agrarne stranke, stranke katolonskih regionalistov in vodja stranke Španske obnove. Posvetovali so se o položaju. Monarhistični poslanci so izjavili, da ne bodo več prišli v parlament, ker njihovo življenje ni več zaščiteno. Temu stališču so se pridružili tudi ostali člani opozicije. Desničarski poslanec grof Guagliano je na današnji seji parlamenta izjavil, da zapuste poslanci nacionalnega bloka parlament dokončno. Govornik je izjavil, da pomeni umor Calva Sotella javen zločin in da zato poslanci nacionalnega bloka ne morejo več sodelovati v parlamentu z osebami, ki so moralni krivci tega zločina. Zločin je nastal zaradi brezobzirne marksistične propagande. Še nedavno tega je neki socialistični poslanec sredi parlamenta izjavil, da so atentati na politične nasprotnike ne le razumljivi, temveč celo zakoniti.

Glavni odbor parlamenta je danes podaljšal še za en mesec takozvano stanje pripravljenosti, ki velja za vso Španijo. Po pogrebu umorjenega poslanca Calva Sotella je prišlo do hudih spopadov. Levičarji so ubili tri desničarje, šest oseb pa je hudo ranjenih.

Tudi v Sevilji je prišlo snoci v delavskih okrajih mesta do hudih spopadov. Posredovati je morala policija, ki je nato ugotovila, da so tri osebe ubite. Vse kaže, da so te izgrede povzročili fašistični omladinci. Ena priča je potrdila da so levičarski omladinci bežali.

Rusko notranje posojilo

Moskva, 15. julija. d. Vlada je pred dnevi razpisala notranje posojilo v višini 4 milijard rubljev. Posojilo je bilo vpisano v 10 dneh in sicer v znesku 4.227 milijonov rubljev.

Upor v Palestini

delo Moskve?

London, 14. julija. AA. »Daily Mail« poroča, da je angleška tajna policija zbrala material o tem, da arabski upor v Palestini podpirajo iz Moskve. Nedavno so v neki naselbini severno od Tel-Aviva odkrili komunistično centralo, ki je bila v zvezi z Moskvo.

Papen poroča Hitlerju

Dunaj, 15. julija. v. Nemški poslanik Papen je snoci odpotoval v Berlin, kjer bo poročal zveznemu kancelarju Hitlerju o podrobnih izvedbi nemško-avstrijskega sporazuma. Nato bo sledil povabilu kancelarja ter prisostvoval otvoritvi iger v Beyreuthu. Sredi prihodnjega tedna se bo zopet vrnil na Dunaj.

Dr. Hodža na Koroškem

Dunaj, 15. julija. w. Z ozirom na razširjene vesti, da je češkoslovski ministrski predsednik dr. Hodža po svojem bivanju na Dunaju odpotoval na oddih v Švico, se doznava iz zanesljivega vira, da je dr. Hodža s svojo soprogo odpotoval danes na oddih na Koroško. Ostal bo par dni ob Vrbskem jezeru in bo napravil avtomobilske izlete v Jugoslavijo, zlasti na Bled, kjer se bo sestal z nekaterimi jugoslovenskimi politiki.

Velik uspeh češkoslovaškega posojila

Praga, 14. julija. g. Finančni minister je danes v radiu sporočil, da je posojilo za državno obrambo do sedaj prineslo 3 milijarde 200 milijonov Kč.

Proslava ukinitve sankcij v Italiji

Rim, 15. julija. o. Po vsej Italiji so danes proslavili ukinitve sankcij. Na poziv fašistične stranke so povsod razobesili zastave. Sankcije so trajale 241 dni. Tajništvo fašistične stranke je izdalo vsem fašističnim organizacijam nalog, naj v proslavo tega dogodka priredijo danes posebne svečanosti s predavanji o zmagah Italije na vojnem in političnem polju. Direktorij fašistične stranke je imel posebno sejo, na kateri je sklenil izdati proglas, v katerem vsem fašističnim organizacijam za požrtvovalno borbo proti gospodarskemu obleganju Italije. Na Mussolinija je fašistični direktorij naslovil posebno poslanico, v kateri mu izreka zahvalo za njegovo energično borbo proti vsem sovražnikom Italije. Fašistični direktorij izraža upanje, da bo Mussolini, ohrabljen z dosedanjimi uspehi, povelj italijanski narod k novim zmagovitim podvigom.

Pripravlja se odpust kazni za tihotapstva v času sankcij

Beograd, 15. julija. p. Po informacijah iz poučenega vira se pripravlja predlog o aboliciji vseh prekrškov carinskih določb, ki so bili izvršeni za časa sankcij proti Italiji v prometu med obema državama. Kakor znano, se je za časa sankcij zelo povečalo tihotapstvo na obeh straneh jugoslovensko-italijanske meje. Naši ljudje so tihotapili kmetke pridelke in drugo blago v Italijo, iz Italije pa so protizakonito uvažali v našo državo južno sadje, zelenjavo ter razne industrijske izdelke. Carinske oblasti na obeh straneh meje so z vso strogostjo zakona postopale proti tihotapcem in mnogo ljudi od meji je bilo hudo kaznovanih. Z abolicijo kazni zaradi takih prestopkov bo gotovo zelo olajšana breme kaznovancev, ki so več, noma kmetčki ljudje.

Iz državne službe

Beograd, 14. julija. p. Upokojen je bil višji sanitetni svetnik sreskega načelstva v Celju dr. Anton Švab. Premineli so bili podnadzorniki policijske straže Peter Zlahtič iz Maribora v Split, Maks Turina iz Ljubljane k centralni policijski šoli v Zemunu in Karlo Bordon iz Ljubljane v Split.

Siromake so okradli

Beograd, 14. julija. p. V Društvu za podpiranje sirot in pobiranje beračenja so odkrili večje malverzacije. Blaginjak in tajnik društva Dragoljub Maksimović ter odbornika Vladimir Milosavljević in Vojko Belić so poverili društveni denar iz fondov privatnih prispevkov.

Hudi delavski izgredi v Egiptu

Kairo, 14. julija. w. Ker delavci niso dobili izplačane mezd, je včeraj popoldne 3.000 delavcev zasedlo tvornico sladkorja Havandija pri Kairu. Ker pogajanja za sporazum niso rodila uspeha, je vlada poleg močnih policijskih oddelkov poslala v Havandijo tudi okoli 1000 vojakov. Prišlo je do spopadov, pri katerih so delavci metali na policijo in čete do 10 kg težke kose sladkorja. Policija je bila prisiljena rabiti oržje. Več mrtvih in hudo ranjenih je bilo žrtev tega spopada. Ko so se čete ponoči umaknile, so delavci razdejali moderne naprave tvornice, ki je last neke belgijske družbe in ki ima sladkorni molenopol v Egiptu. Obstoječe zaloge sladkorja zadoščajo za dve leti.

Milijarda škode v Ameriki

New York, 15. julija. AA. DNB poroča. Število mrtvih zaradi silne vročine se je zvišalo na 2.300. Škoda na poljih, travnikih in gozdvih znaša dosedaj eno milijardo dolarjev.

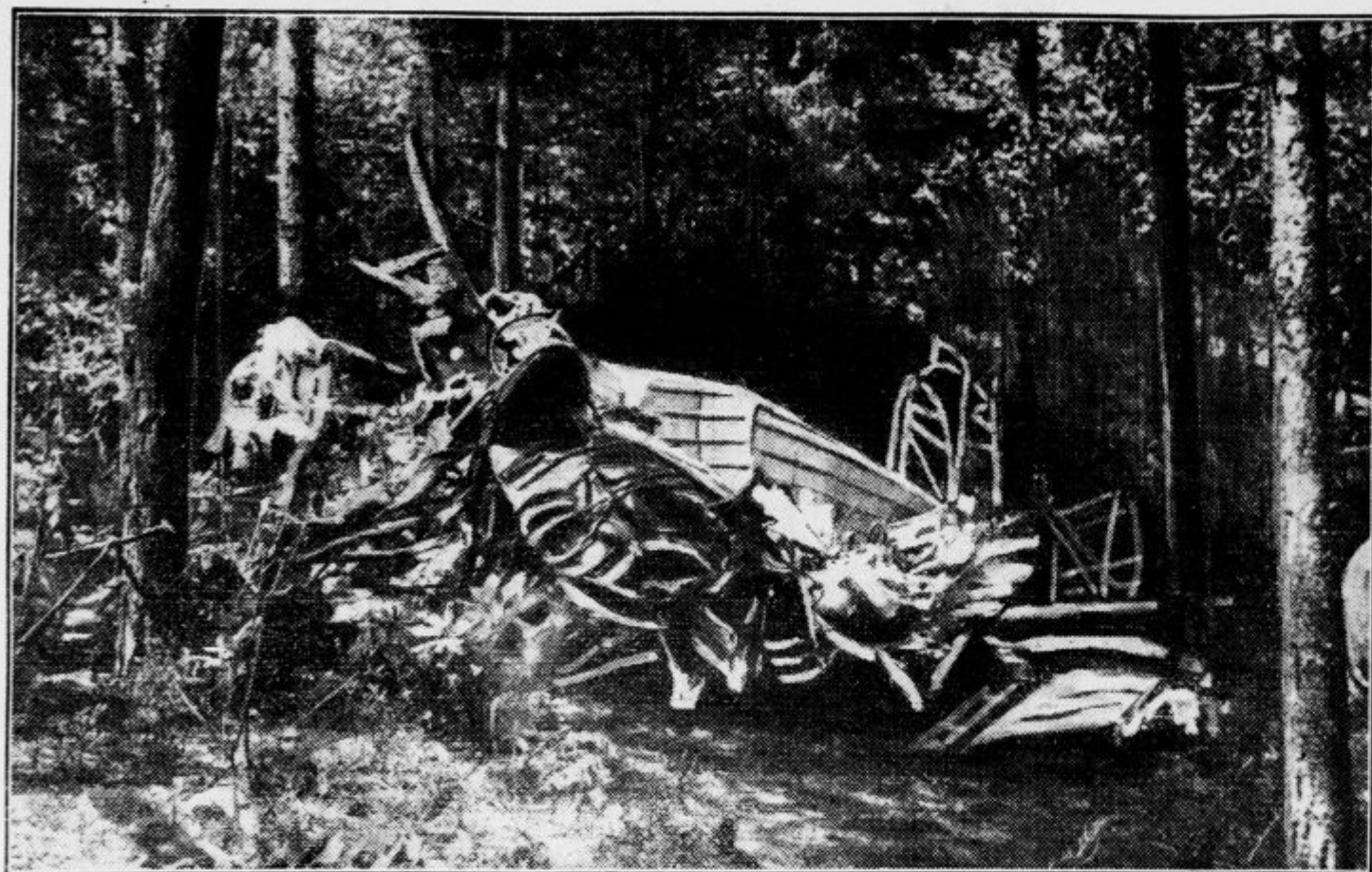
Novinarska zbornica v Avstriji

Dunaj, 15. julija. AA. Parlament je sprejel zakon o ustanovitvi novinarske zbornice, kakor je odšel na poštice.

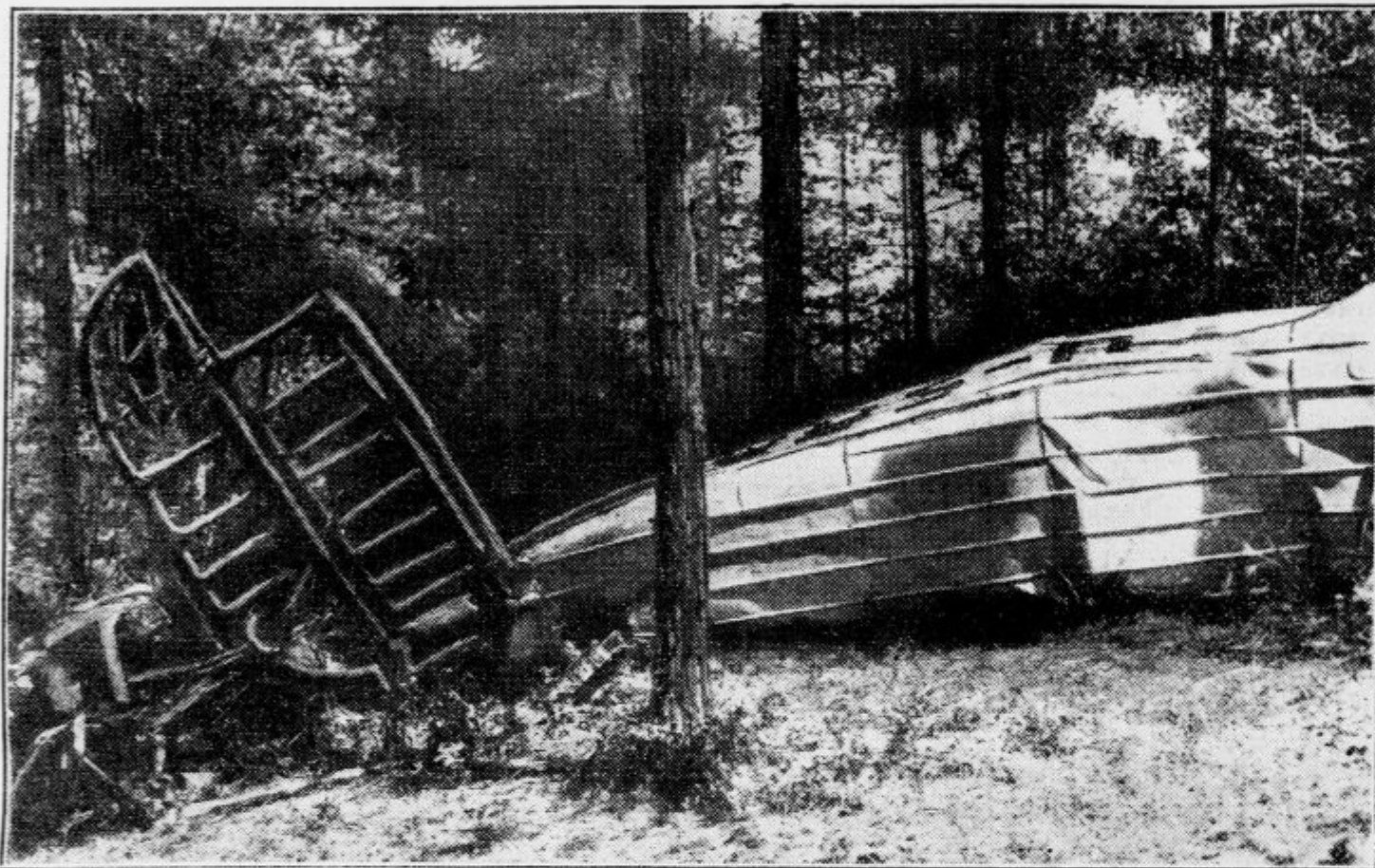
Tudi cigani bodo imeli kongres

Budimpešta, 15. julija. AA. Tu delajo priprave za svetovni kongres ciganov, ki naj se vrši v Budimpešti.

Prizorišče in žrtve razdejanja

Strašno uničenje ponosnega letala sredi gozda

Po čudnem naključju je ostal zadnji del trupa skoraj nepoškodovan

Tilka Pivkova

Učiteljica Tilka Pivkova je imela 13 službenih let in je službovala v Catežu pri Veliki Loki na Dolenjskem. Ravno tako kakor njena tovaršica v poljici in tragični smrti, je uživala sloves odlične vzgojiteljice in požrtvovalne prosvetne delavke. Letos v počitnicah je nameravala obiskati svoje starše v Idriji. Njen oče je rudniški paznik v pokopju, Potnega lista

na Italijo pa ni dobila in je zaradi tega sklenila, za nekaj dni obiskati svoje dobre znance v Baški. Zadnje čase je stanovala v Ljubljani na Zaloški cesti pri svoji sestri Pavli Orlovi. Sestra ji je nagovarjala, naj bi še nekaj dni ostala pri njej. Tilka pa je sklenila, da se odpelje na Sušak z letalom in tako se v najboljsem razpoloženju nastopila pot v smrt.

Jarošenko Mihajlo

Je bil star 44 let, po narodnosti Rus. Po zlomu carske Rusije je delil usodo ostalih ruskih beguncev ter se naselil v Jugoslaviji, ki se mu je tako priljubila, da je sprejel tudi jugoslovensko državljanstvo. Kot pilot je služboval najprej v našem vojnem letalstvu v Novem Sadu in Skoplju, po osvojitvi Aeroputa pa je sklenil vojaško suknjo in postal eden naših najodličnejših pilotov na potniških letalih. Je bil oženjen, a brez otrok. V Zemunu ima lično hišico, ki si jo je zgradil pred dvema letoma. V službi je bil zelo vreden in pred vsakim poletom je natanko pregledal letalo in vse naprave, ter se vedno osebno prepričal, ali je vse v redu. Zavedajoč se velike odgovornosti ne samo za zaupano mu letalo, marveč še bolj za življenje potnikov.

Doslej je preletel že okrog 4.500 do 5.000 ur ter prevozil na stotine kilometrov, a še nikdar ni imel niti najmanjše nezgode. Bil je na glasu kot najboljši previden pilot, ki se je skrbno izogibal vsake nevarnosti. Tem bolj je vse njegove prijatelje in znance presenetila vest, da je baš njega zadela tako strašna katastrofa.

Anušić Tomo

se je rodil 17. decembra 1903 v Belišču pri Osijeku. Po poklicu je bil mehanik in se je že v mladih letih specializiral za letalskega mehanika. Služboval je dalje časa v tvornici letal Ikarus, nato pa je dovršil tečaj za letalskega radiotelegrafista pri vojaškem letalstvu v Novem Sadu. Kot letalski mehanik in radiotelegrafist je vstopil v službo pri Aeroputu leta 1929 ter od tedaj vršil službo na vseh naših letalskih progah. Dalje časa je bil prvi mehanik Aeroputa. Bil je v službi izredno vreden ter odličen strokovnjak v svojem poslu. Pred sedmimi meseci se je v Zemunu poročil. Zena je tik pred porodom in jo je vest o smrti ljubljenskega moža hudo pretresla, tako da se resno boje za njeno zdravje. Komaj pred par tedni je Anušić kupil v Zemunu zemljišče in je mislil zgraditi hišico, da bi imel s svojo družino lasten dom.

Strašna nesreča je prekrizala vse njegove načrte in vzela zvesti ženi ljubljenskega moža, še nerojenemu detetu pa skrbnega očeta...

Stana Kantetova

Učiteljica Stana Kantetova, ki je naša smrt, ko je hotela poleteti k svoji sestri v Dubrovnik na obisk, se je rodila 24. oktobra 1901 v Šmarju na Goriskem. V prvem letu po vojni je dovršila maturo na ljubljanskem učiteljskem. Njena prva služba je bilo mesto suplente na mestni dekliški šoli

li pri Sv. Jakobu, nakar je dve leti učila. Ljevala na Vinici v Beli Krajini. Leta 1925 je bila premeščena na mestno šolo na Barju. Njeni šefi, tovariši in tovaršice pa tudi vsi, ki so jo kdaj srečali v življenju, jo slikajo kot izredno dobro, marljivo, v službi izredno vestno dekle in odlično vzgojiteljico. Na Barju je poučevala v 4. razredu, obenem pa je z veliko ljubeznijo vodila šolsko kuhinjo za siromašne otroke. Kot vneta socialna delavka se je z veseljem udeleževala v podmladku Rdečega križa

in Jadranske straže, ves čas pa je bila tudi članica Sokola IV. in še mnogih drugih nacionalnih društev. Kot vzorna učiteljica je imela zmerom odlično oceno.

Dr. Adolf Korče

Je lani 18. februarja otvoril svojo odvetniško pisarno v Ljubljani na Miklošičevi cesti, kjer je tudi stanoval. Polagoma si je pridobil dobro klijentelo. Rodil se je 25.

junija 1903. v Ljubljani kot sin železničarja, Gimnazijske studije je dovršil v škofjskih zavodih v št. Vidu pravne pa na ljubljanski univerzi. Kot odvetniški pripravnik je služboval nekaj časa v Ogrski pri odvetniku dr. Ogrizku. Preden se je odpravil na počitnice, je v svoji pisarni vse uredil, svojo sestro Nežiko pa je prosil, naj bi ga obveščala o vseh tekočih zadevah. Namenjen je bil na Rab. Mati se je zvečer od njega poslovila v žalosti in skrbih, kakor da bi slutila strašno nesrečo.

Naključje usode

Pravijo, da človek svoji usodi ne more uciei. Kar mu je namenjeno, to se zgodi, naj se človekova zavestna volja temu protivi ali ne.

Dne 12. septembra l. 1933 je bilo usojeno trgovcu Žuraju Ivanu iz Slovenske Bi-

KINO UNION, tel. 22-21

DANES POSLEDNJIČ

Ob 19.15 in 21.15 uri

Magda Schneider

simpatična in ljubka v veselogrju

LIZELOTA

(SREČA V HISI)

Jutri JOSEPH SCHMIDT

v pevskelem vefilimu

ZVEZDNI UTRINKI

strice, da bo ta dan umrl. Kakor je znano, je zamudil avtobus, ki vozi potnike na letališče. Sedel je v avtotaksi in je prišel na letališče, ko je bil že dan znak za odlet. Če bi prišel samo dve sekundi kasneje, bi utekel smrti. Nečak pri prvi letalski katastrofi ponesrečene učiteljice Ivane Pillere, g. Frelj je zaspal in zamudil letalo. Ni mu bila namenjena smrt pod razvalinami »Farmana«.

Tokrat pa ni hotela usoda, da bi bila osma žrtev letalske katastrofe pri ljubljanski gospodični Vera Strmecki, sotrudnica »Družinskega tednika«.

Letalo je imelo 6 sedežev za potnike ter sedel za pilota in mehanika. V letalu je bilo samo 5 potnikov, oddan pa je bil tudi 6. sedež, in sicer je bil rezerviran za gospodično Stermecki, ki je imela trden namen, da odleti na Sušak. Zjutraj se je prebudila zelo zgodaj. Vse je imela že pripravljeno za odhod. Zvečer se je počutila prav dobro, zjutraj pa je bila nerazpoložena in zob jo je bolel. Tako nerazpoložena je pogledala skozi okno. Gosta megla je še povečala njeno nerazpoloženje in sklenila je

Odpravite zobni kamen!
Rešite se skrbi!
Vsako jutro —
vsak večer
vzemi

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

ostati doma. Uro kasneje je zvedela, da se je letalo, s katerimi naj bi odletela na Sušak, ponesrečilo in da so vsi potniki mrtvi.

Na višku žetve V hribih žanjice, v dolinah mlatiči

Ljubljana, 13. julija.

Pospravljena so ječmenova polja, zrno po večini že v kašah in že tretji teden rumeni zlata pšenica po vsej Jugoslaviji. Prostrana ravnina naše žitnice v Banatu, širne planjave Srema, Mačve in Slavonije so prve pospravile in omlatile pšenično klasje.

In ko je vepovsod tod zarezal plug brazde v strnišča za nove posevke, se je selila žetev v višje ležeče predele naše zemlje. Konec junija in prvi teden julija so izginjale zlatorumene ploskve pšenice iz nižjih slovenskih ravnin, zdaj pa bo pričela vesela pesem žanjic v pobočjih naših gričev.

Vesela žetev? Od pozne jeseni do prvega rumenega klasu visi zaskrbljeno kmetovo srce na posejanem kosu zemlje, kamor je vložil ves svoj up, vse svoje obračune za nadaljni uspešni obstanek. Koliko sovražnikov preži leto za letom na razorane njive, kjer naj bi plodna gruda v objemu toplega sonca odtehtala žulje in obilen pot zaskrbjenega obraza. V drobnem žitnem zrnu je vložil kapital vsega našega življenja, v njem je zakovan utrip splošnega blagostanja in napredka človeštva iz težke gospodarske krize.

Zato so vse plodne pokrajine naše zemlje vsako leto tako zelo odvisne od povoljnih vremenskih čimilitelj, ki v ugodnem primeru obvarujejo žetev tudi pred pozemskimi nadlogami. V nižjih legah navira ob preobilnem deževju izdanja voda ugodno rast, na višjih pobočjih spet preneglo odteka deževnica. Ob suši hira klasje in če plane preko zorežih polj še silovita toča ali se razrijejo pod koreninjem trope poljskih miši, je nesreča tu. Namestu tihe sreče, ki je jeseni legala za plugom v plodno grudo, stiskata žalost in obup kmetovo srce, ko se v nedeljskem popoldnevu ozira po zamrlem polju in tehta v roki slabotno klasje.

Toda že od nekdaj je bilo tako. Daleč nazaj, v temni vek človeške zgodovine sega poznanje drobnega zrna, ki je tekot tisočletij postalo božanski simbol človeškega obetanka na zemlji. Dobro ali slabe letine so spravljale države na višek ali v propast in že od nekdaj se je bila huda borba za posest plodnih žitnic. In čimbolj se je širilo človeško obzorje po vsem svetu, tem bolj je bil človek povezan s plugom na žitna polja, vekovito dragoceno posest obetanka na zemlji.

Stare žitnice so izginile, v drugod osvojenih pokrajinah so nastajale nove. Na ogromnih posestvih Kanade, Zedinjenih držav, Rusije, Argentine, Avstralije in Britske Indije dozoreva dandanes na z modernimi stroji preoranih, kilometre dolžih njiv

Pšenica, riž in koruza so glavna prehrana sveta. Riž, ječmen in oves dopolnjujejo potrebe civiliziranega človeka. Dobro obdelana zemlja Banata je naša žitnica pšenice in koruze, ostalo žito je porazdeljeno v manjši količini na višje predele Jugoslavije. Kljub pasivnim pokrajinam v državi, pre-

ostane v dobrih letinah precejšnja količina naše kvalitetno boljše pšenice in koruze za izvoz. V l. 1929. je dosegel naš izvoz koruze rekordno množico 554.012 ton, poslej je količina izvoza koruze in pšenice v stalnem pojemanju. Ker zahteva inozemski trg za peko predvsem prvovrstno zrno, so vodinski kmetje posejali zadnja leta posebnih vrste pšenice, za katero je tamošnje podnebje prav povoljno in je manj občutljiva za rjo.

Vroče julijsko sonce bo poslej dozorevalo žitna polja daleč na sever naše poloble. Ko bodo v južnejših širinah pospravljene žetve pšenice in bo v vročem avgustovem soncu že zorela koruza, bo dozorela pšenica v širokem pasu Sibirije in severne Kanade. Še višje bo na vsej širini, od Rena preko srednje Evrope, Rusije in Sibirije dozorelo malo prej ječmen. In ko bo pri nas v gorah oves že davno požet, bodo na severu ameriške celine in v vsem pasu od Skandinavije preko severne Rusije in Sibirije porumenevala v poznem poletnem soncu ovseva polja. Neredko tam gori po kratkem poletju že sili zima na komaj pokosena strnišča.

Zemlja sedaj utripuje najjače in proži k soncu presnovo svojega večmesečnega truda. Srečnejše pokrajine bodo pospravile prav lepo letino, drugod, spet vremenske ujme niso mirovale in pridela ko komaj za skromen vsakdanji kruh. Velikanska žitna polja Severne Amerike je uničila dolgotrajna suša, ki je prav kakor predlanskim prizadejala eni največjih izvoznice pšenice ogromno škodo.

Krog naših vasic stoje zdaj z zlatom opasani kozolci snopja. Za vrabce, klateže, ki niso ne sejali, ne želi, se je začela bogata pojedina. Tja po sv. Jakobu bodo zabneli motorji, na skednje se bo za nekaj časa preselilo življenje, ki mu tudi sredi napornega dela ne zmanjka zdravega humora. Izletnike pa, ki se bodo povzpeli iz dolin le malo v gričevje, bo še ves avgust mnogokje pozdravila deviški okolič prijeto, mladim sreem razgretim mlatičev nepriemno dostopneja pesem naše žetve: Pika - poka - pika - pok...

Iz poštne službe

Beograd, 14. julija. p. Upokojena sta Miloslav Brumat in Vojteh Učjak, inspektorja pri poštnej direkciji v Ljubljani. Premiščena sta poštna kontrolorja Josipina Glazar iz Mokronoga v Planino pri Raketu in Fran Šuman iz Sarajeva v Ljubljano.

Beograjski proces

Včera je se ves dan nadaljevalo zasliševanje prič

Beograd, 15. julija. p. Proces proti obtoženim narodnim poslanecem se je nadaljeval davi ob pol 8. Zaradi včerajšnjega incidenta med poslancema Čejovićem in Trbićem so zavedli v dvorano strog red in pomnožili tudi število varnostnih organov. Pred zasliševanjem nadaljnjih prič je obtoženi narodni poslanec Dragiša Stojadinović izjavil, da je bil sprčo včerajšnjega incidenta toliko vznemirljiv, da je pozabil omeniti važne okoliščine. Dejal je, da je posl. Čejović včeraj kot priča podal netočne in neresnične izjave. Tudi obtoženi Arnaudović je izjavil, da je posl. Dimitrijević kot priča izpovedal drugače, kakor pa je v resnici bilo.

Priča Olga Anastasijević

Prva je bila danes zaslišana Olga Anastasijević. Pripovedovala je, kako ji je Arnaudović neke noči, ko so se v Raković skupaj zabavali, pravil, da je komunist, da bo ubil predsednika. Vde in 9 minut in da se bo vse to zgodilo 11. marca. Pravil ji je tudi neke letake in brosure, ki pa jih ni hotela sprejeti. Govoril je tudi z njenim možem.

Predsednik: O čem?
Anastasijevićeva: O revolverju. Tedaj je bil prisoten tudi moj šef g. Vitas.

— Ali je bil Arnaudović pijan.
— Popolnoma pijan ni bil.
— Kdaj je bilo to?

— 19. ali 20. decembra. Naslednjega dne sem o tem pravila policijskemu pisarju Šahoviću, ki je pri nas na stanovanju.

Anastasijevićeva in Arnaudović sta bila konfrontirana. Arnaudović je izjavil, da ni bilo tako, kakor pripoveduje priča, vsega pa se ne spominja več. Anastasijevićeva je bila zaprisežena.

Izpoved skupščinskega uradnika

Nato so zaslišali skupščinskega uradnika Aleksandra Aksentijevića. Izjavil je, da ni v sorodstvu z nikomur izmed obtoženih, le otroku Mirka Uroševića je bil za kuma. Toda prav z Uroševićem se je zadnje čase sprl zaradi nekih denarnih zadev. On sam je tajnik skupščinskega upravnega odbora in je bil stalno v prostorih tega odbora, ki mu je predsedoval poslanec Vasilije Trbić. Nikoli ni slišal, da bi se bilo v tistih prostorih kdaj govorilo o umorih in o krvi. Zmerom je bil tam in tudi kritičnega dne, ko je bil izvršen atentat. Okrog 10. je prišel v sobo, kjer je delal neki neznani gospod in opozoril Vasilija Trbića, da je Arnaudović v novinarski loži in da neprestano vpadu v govor predsednika vlade. Trbić je takoj pozval služitelja Vlado in ga poslal k Arnaudoviću z naročilom, naj da mir. Služitelj se je vrnil, ne da bi kaj opravil. Arnaudović je bil med tem že odšel doli v dvorano, služitelju samemu pa pri vratih niso dovolili, da bi tudi on vstopil v njo, ker je baš govoril predsednik vlade.

Predsednik: Vi ste čuli, kako je Trbić slugi to odredil?

Aksentijević: Da, čul sem in videl.
— Kdo pa je bil oni gospod, ki je Trbića opozoril na Arnaudovića.

— Ne vem: brčkone kakšen novinar. Priča je dalje pravil, da so bili tedaj v sobi Vasilije Trbić, Jovan Nenadović, Dragiša Stojadinović, Nanović in še nekateri drugi poslanci. Pri njih nikoli ni opazil nikakega orožja. Urošević tudi ni mnogo prihajal v te prostore, ker se je bil sprl z Vojko Djordjevićem. Pa tudi pri njem ni nikoli opazil orožja. Kritičnega dne je Arnaudović v klubu pil žganje. Končno je bil tudi Aksentijević zaprisežen.

Mala antanta ni v skrbeh

Tudi če bi bil dunajski sporazum naperjen proti njej, se bo znala uspešno braniti

Bukarešta, 15. julija. d. Kakor poroča »Cuventul« se bo jeseni vršila nova važna konferenca Male antante, na kateri bodo Jugoslavija, Češkoslovaška in Rumunija zavzele svoje stališče zlasti glede na avstrijsko-nemški sporazum, katerega pravi namen se bo dotle vsekakor že razodel.

Mala antanta, pravi list dalje, ni prav nič v skrbeh zaradi tega sporazuma, čeprav je gotovo, da se niso znane vse njegove podrobnosti. Če se ne bo pokazalo, da je avstrijsko-nemški sporazum naperjen proti Mali antanti ali proti sedanjemu stanju v Srednji Evropi, bo znala Mala antanta gotovo varovati svoje interese. List pravi, se bo iz njenega okvirja sprožila iniciativa,

Tajni dodatek dunajskega sporazuma

London, 15. julija. d. Kakor poroča »Daily Telegraph«, je nemško-avstrijski sporazum sestavljen iz dveh delov, prvega, ki je za javnost, in drugega, ki je tajnega značaja. Tajni del sporazuma se nanaša tudi na dve vprašanji, o katerih javnost ne sme biti poučena, to je na habsburško vprašanje, ki naj bi se v prihodnjih treh letih sploh ne načelo, in na posebno klavzulo, ki se je v sporazumu vnesla na željo Italije in po kateri se Avstrija spet osvobodi vseh svojih obveznosti napram Nemčiji, čim bi se Nemčija skušala vmešavati v avstrijske notranje zadeve.

Dunaj, 15. julija. d. Obe vladni glasili »Reichspost« in »Oesterreichische Zeitung am Abend« se v svojih uvodnih besedilih z vprašanjem narodnega socializma v Avstriji. »Reichspost« pravi, da so bili narodni socialisti v Avstriji postavljeni pred alternativo, da se ali odrečejo dosedanjemu svojemu delovanju ali pa uprejo eklenjenemu sporazumu o odnosu odredbam svojega vrhovnega vodstva v Nemčiji. Če ne bodo postali desperadorji, jim ne preostane nič drugega kakor da se temeljito preorientirajo. Narodni socialisti pa so očitno namenoma ubrali drugo pot. Že v noči od ponedeljka na torek pa tudi v pretekli noči so po Dunaju in drugih me-

Priče o prekrankani noči

Sledilo je zasliševanje natakara Milana Šalukovića iz kavarne Posavine, ki je pripovedoval, kaj je Arnaudović v tej kavarni počel in govoril. Bil je pijan. Pil je s šoferjem avtomobila, ki ga je vozil okrog. Arnaudović je slabo govoril o predsedniku vlade in dejal, da ga bo treba odstraniti z njegovega mesta in zamenjati z drugim. Pil je kavo, konjak in sodo.

Tudi pristaniška delavca Blagoje Prvulović in Bogoljub Dimitrijević sta zvečer pred atentatom okrog 10. ure videla Arnaudovića, kako je pil, in slišala, kako je govoril, da je treba odstraniti dosedanjega predsednika vlade. Sploh je Arnaudović izrekel celo kopico grdih besed.

Šofer Milorad Zorić, ki je prevajal Arnaudovića tisti večer iz lokala v lokal in z njim popival, je le malo povedal.

Služitelj, ki je hotel odpeljati Arnaudovića

Skupščinski služitelj Vlada Petrović je izpovedal, da mu je posl. Vasilij Trbić naročil, naj spravi Arnaudovića iz novinarske lože. Arnaudović je bil med tem že odšel v dvorano. Ko je to Trbiću sporočil, ga je ta znova poslal po Arnaudovića. Ni pa mogel v dvorano, ker je baš govoril predsednik vlade. Par minut kasneje je počil prvi strel. Priča je ponovno zatrdil, da mu je narodni poslanec Vasilije Trbić energično ukazal odpeljati Arnaudovića iz dvorane.

Državni tožilec Vasiliju Trbiću: Zakaj ste tako energično pozvali služitelja, naj gre po Arnaudovića?

Trbić: Prvič je bilo to sramota za našo narodno skupščino kot celoto in drugič, da bi ne bil osramočen tudi naš klub. Če bi bil jaz le malo sumil, kaj se bo zgodilo, bi bil sam stekel v skupščino in spravljal Arnaudovića iz dvorane.

Branitelji zahtevajo nove priče

Zaslišane bi morale biti še nekatere druge priče, ki pa niso prišle. Predsednik je pozval državnega tožila in branitelje, naj stavijo predloge glede prič, ki se niso zgledile. Državni tožilec je menil, da so doslej zaslišane priče že dovolj potrdile važne okoliščine, ki se nanje opira obtožnica in da zaradi njega drugih prič ni treba zasliševati, ker bi se proces le zavlačeval. Branitelji pa so stavili cele vrste predlogov. Tako je Arnaudovičev branitelj dr. Vujanac predlagal, da se v Narodni skupščini izvrši točna rekonstrukcija poskušene atentata, da se ponovno zasliši Olga Anastasijević, a tudi njen mož Vojislav in njen šef Vitas glede Arnaudovičeve pijančevanja v Raković. Zahteval je, naj se zasliši še pet prvih prič, med njimi skupščinski predsednik Čirić, ki je pač vse dobro videl ker ima s svojega mesta najboljši pregled čez vso dvorano.

Državni tožilec dr. Djardrov se je izjavil proti predlogom, češ da pomenijo le zavlačevanje procesa, ker bi predlagane priče ne mogle povedati ničesar novega. Tudi drugi branitelji so zahtevali, da se zaslišajo ne le priče, ki so bile že povabljene na proces, a se niso odzvale, marveč da se še na novo pozovejo razne priče. Državni tožilec se je protivil tudi tem predlogom.

Predsednik sodišča je izjavil, da bo sodišče sklepalo o stavljenih predlogih, nato pa je današnje razpravo zaključil. Proces se bo nadaljeval jutri dopoldne.

da se ustanovi nasproti eventualnemu italijansko-nemško-avstrijskemu bloku blok Francije, Male antante in Balkanske zveze. List končno zagotavlja, da so enakega mnenja tudi v Parizu.

Pariz, 15. julija. o. Listi, ki se danes podrobno bavijo s posledicami avstrijsko-nemškega sporazuma, mestoma napovedujejo pomembne pregrupacije v Srednji Evropi. Tako se vprašuje »Journal«, ali ne bo prišlo tudi do preorientacije Češkoslovaške. Rуска diplomacija je po informacijah »Oeuvra« že intervenirala. Predvsem so Rusi od francoske vlade zahtevali, naj v Srednji Evropi pospeši akcijo za sklenitev regionalnih pogodb.

Druga zmaga Admire v Mariboru

Maribor, 15. julija. Danes ob 16.30 je odigrala dunajski Admira svojo drugo tekmo v Mariboru proti kombiniranemu moštvu Maribora in Rapida ter visoko zmagala z 11:2 (5:1).

Tekma je bila na nekoliko višjem nivoju kot včeraj in so gostje pokazali mnogo več, kot v tekmi proti Železničarju. Mariborska kombinacija je bila nekoliko slabo sestavljena, zaradi česar je trpela zlasti napadna formacija. Branilca eta bila zelo dobra, obupno elab pa je bil vratar Pischhof.

Goli za Admire so padli takole: v 9. min. Schall, v 30. Vogl I, v 44. Hahnemann in ker je sodnik pomotoma podaljšal igro, v 47. min. Hahnemann in v 49. min. Bican. V drugem polčasu: v 3. min. Bican, v 5. Schall, v 7. Hahnemann, v 17. Vogl I, v 40. in 41. Bican. Gola za Maribor je zabil v 85. min. prvega in v 9. min. drugega polčasa Bäuml.

Tekmo, kateri je prisostvovalo 1500 gledalcev, je sodil g. Bizjak.

Neodločnost Anglije

Dočim sta Francija in Belgija za sklicanje lokarnske konference, se Anglija boji nove zamere v Rimu in Berlinu

London, 15. julija. AA. (Stefani). Danes dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta. Predsedoval ji je predsednik ministrskega sveta Baldwin. Smatrajo, da so sklenili predlagati odložitve konference lokarnskih držav, dokler položaj ne bo postal jasnejši. Med tem pa naj bi se nadaljevale konsultacije z vladama v Rimu in Berlinu.

Francoski poslanik v Londonu je imel danes dopoldne daljši razgovor s stalnim tajnikom zunanjega urada Vansittardom. Diplomatski poročevalec Reuterjeve agencije je zvedel, da je francoska vlada sklenila izvesti pritisk in doseči, da bi se lokarnski sestanek v treh tednih vršil 22. julija. Edini sad tega sestanka bi bil ta, da bi se sprilo novega italijansko-nemškega sporazuma poglobila solidarnost med Veliko Britanijo in Francijo. Vse kaže, da se Velika Britanija nahaja pred dveh sklepov: da sprejme francosko stališče in da počaka, da belgijska vlada zahteva od Velike Britanije jamstev proti nepovzročnemu napadu, opirajoč se na garantno pismo iz marca t. l. ali pa da odkloni francoski predlog o trojni konferenci lokarnskih držav in da skuša prirediti konferenco vseh petih lokarnskih držav kasneje, ko bo dana možnost skupnega sestanka med Francijo in Nemčijo.

Pariz, 15. julija. AA. Po poročilih, ki so prispela v Pariz, je belgijska vlada obvestila London, da bi po njenem mnenju kazelo prirediti sestanek lokarnskih držav 22. t. m. v Bruslju ne glede na to, da je Italija odklonila svoje sodelovanje. Sestanek naj bi prisostvovali zastopniki Velike Britanije, Francije in Belgije. Vse kaže, da angleški ministri niso za tak sestanek in

Nemško opravičilo za zavlačevanje odgovora na angleško vprašalno polo

Berlin, 15. julija. AA. (DNE) V zvezi z nemško-avstrijskim sporazumom piše del nemških listov še vedno o angleških vprašanjih Nemčiji. »Bremernachrichtene« pišejo med drugim:

Angleška vlada nam je poslala seznam vprašanj. Med temi vprašanji je šlo tudi za to, da pove Nemčija, kakšno stališče namerava zavzeti do Avstrije. Mnogi so že očitali Nemčiji, zakaj ni že odgovorila na ta vprašanja. Mislimo, da je okolnost sklenjenega nemško-avstrijskega sporazuma zadostna, da za vedno razprši te očitke, in zavrne ljudi, ki so vedno nezaupni in ki neprestano živijo v protoklosti. Dejstva so sedaj pokazala vsemu svetu pravo stanje stvari. Politično delo miru, ki ga predstavlja nemško-avstrijski sporazum, je pomembnejše in važnejše, kakor bi bile cele strani nemškega odgovora na angleška vprašanja, važnejše, kakor bi bila tudi najbolj vestno sestavljena nota.

Nemčija je zopet opravila veliko delo

da izražajo dvome, ker bi mogla Nemčija tolažiti konferenco tako, kakor da je naperjena proti Nemčiji sedaj, ko je s svojim sporazumom z Avstrijo, kakor trdi ona, odgovorila na najvažnejše vprašanje angleške vprašalne pole. V Londonu so mnenja, da bi pogajanja po diplomatski poti rodila iste sadowe. Po mnenju angleške vlade bi se mogla še le po teh diplomatskih pogajanjih vršiti konferenca vseh petih lokarnskih držav.

Mussolinijeva „konferenca osmih“

London, 15. julija. AA. Današnji »Daily Herald« trdi, da namerava Mussolini namesto lokarnske konference predlagati »konferenco osmih« in sicer Velike Britanije, Francije, Nemčije, Italije, Sovjetske Rusije, Poljske, Male antante in Belgije. Po Mussolinijevem mnenju naj bi konferenca proučila vse glavne nerešene evropske probleme in pripravila pot za vrnitev Nemčiji in Društvo narodov z istočasno izpremenbo pakta Društva narodov. List pristavlja temu poročilu komentar, v katerem pravi med drugim: Za odložitve bruseljskega sestanka govore mnogi razlogi. En razlog pa govori proti tej odločitvi. Nemčijo je treba namreč čimprej postaviti pred alternativo: ali je za mednarodno sodelovanje ali pa za popolno izločitev.

»Morningpost« pravi, da po vojni še nikoli ni bilo francosko-angleško sodelovanje tako nujno, kakor sedaj. Prav tako dosedanje nezadostno sodelovanje obh teh držav še nikoli ni dopuščalo v taki meri položajev, ki bi mogli biti ne samo nevarni, temveč tudi ponižujoči.

miru, delo največjega obsega. Nemčija je vnovič položila enega izmed največjih in najmočnejših temeljnih kamnov za zgradbo evropskega mira. Ali bodo ti, ki bi morali, spoznali vse to in ta dejstva razumeti?

»National Zeitung« piše med drugim: Če se milo izrazimo, je pomenila angleška lista vprašanj najmanj vrnitev k metodam, ki sedaj niso več na mestu, zlasti ne po dalekosežni in doslej največji mirovni ponudbi, ki jo je storil voditelj nemške države 31. marca t. l. Ko so to mirovno ponudbo objavili, so v Parizu mislili, da je sedaj iniciativa prešla popolnoma v nemške roke. Dejansko pa je to bila samo obtožba. Saj ni mogoče nobenemu prepovedati, da ne nastopi samostojno za ohranitev miru v Evropi. Tisti, ki polnih 20 let niso pokazali nobene inicijative za mir, ne morejo zameriti drugim, ki se te inicijative polaščajo.

Moderniziranje angleške vojne mornarice

Angleška vojna mornarica je še vedno glavni stebel moči in sile britanskega imperija. Zaradi tega je razumljivo, da je velik del izrednih oboroževalnih kreditov, ki jih je dobila angleška vlada poslednje mesece, določen za spopolnitev in obnovo angleške vojne mornarice. V zadnjih desetih letih so angleške vlade znatno znižale kredite za vojno mornarico ter zanemarile njeno obnovo računajoč na uspeh razorožitvene konference. Kakor se čudno sliši, vendar je resnica, da je danes angleška vojna mornarica po svoji kakovosti daleko slabša, kakor je bila l. 1914. pred izbruhom svetovne vojne. To dejstvo opravičujejo angleški odgovorni krogi s tem, da so morali takrat računati na nemško nevarnost in stalno naraščajočo nemško vojno mornarico, dočim je do zadnjih let kazalo, da bo kljub vsem težavam le prišlo do razorožitve na morju. Posledice tega občutijo danes Angliji na vsej črti. Angleška vojna mornarica danes ni sposobna za podvige, ki bi bili zvezani s prevelikim tveganjem. Kot takega so smatrali angleški pomorski strokovnjaki spopad z Italijo brez sigurne podpore in zaveznitva Francije. Tega se je Mussolini dobro zavedal in je lahko mirne duše tvegaval abesniški pohod kljub vsej koncentraciji angleške mornarice v Sredozemskem morju.

O vsem tem čisto mirno govori angleška »Bella knjiga«, ki opravičuje potrebo velikih izrednih kreditov za obnovo in spopolnitev angleške vojne mornarice v čim krajšem času. Predvsem bodo obnovili in spopolnili Angleži z izrednimi krediti brodeve velikih bojnih ladij, na katerih počiva vsa angleška pomorska vojna strategija. Posebna pažnja je posvečena tudi opremljenosti velikih bojnih ladij za protiletalsko branbo. V tem pogledu imajo Angleži sredstva, katerih nihče niti ne slutiti. Tako je vsaj slovesno zatrjeval prvi lord angleške admiralitete sir Eyres Monsell.

Veliki krediti pa so določeni tudi za graditev novih bojnih križark, ki imajo prvenstveno nalogo bdeti nad sigurnostjo pomorskih zvez med Anglijo ter njenimi kolonijami in dominijoni. Kotlika je naloga teh križark pove statistika, ki pravi, da mora Anglija slehernega dne uvoziti preko svojih pristanišč 50.000 ton življenjskih potrebščin ter 110.000 ton surovin za predelavo v angleških tovarnah. Naloga teh križark pa je tudi, skrbeti za varnost 1850 angleških ladij (s preko 3000 ton), ki opravljajo dnevno redno paroplovno službo med domovino in njenimi kolonijami ter dominijoni na 85.000 milj dolgih morskih potih angleških paroplovnih družb. Poleg tega pa je treba

misliti tudi na varnost obalne plovbe, ki jo opraviča dnevno 1560 parnikov pod angleško zastavo. Koliko važnost polaga angleška admiraliteta na spopolnitev flote križark, je razvidno iz tega, da misli v najkrajšem času zgraditi 23 novih križark po 10.000, tako da jih bo imela v teku dveh let 70.

Angleška mornarica ima danes 10 nosilcev letal. Med njimi je eden sploh prepočasen za vojno službo, trije so predelane križarke, štirje pa predelane trgovske ladje. Sedaj gradi Anglija novo matično ladjo za letala »Ark Royal«, ki bo imela 22.000 ton. Izdelani pa so načrti za še tri slične velike nosilce letal.

Znatni krediti so namenjeni tudi za obnovo torpedovk, ki jih je sedaj v aktivni službi 168. Med njimi pa jih je 110 že 12 let starih ter niso več v

Važna odločba najvišjega sodišča v zadevi kmetske zaštite

Sedaj veljavna uredba o zaštiti kmetov določa v členu 11., 2. odst. da se ne smatrajo za zaščitene kmetske dolgove terjatve, ki potekajo iz delovanja. Misljen je tu tudi primer, da po smrti gospodarja prevzame eden izmed dedičev sporazumno z drugimi domačiji v naravi, ostale dediče pa izplača v denarju. Za te dediče nastanejo zoper prevzemnika terjatve, ki niso zaščitene. S to določbo je hotel uredbodavci ščititi druge otroke, ki morajo zapustiti dom, na katerem so do smrti očeta delali in imeli svoje preživljanje. Krivico bi namreč bilo, da bi naslednik v posesti kmetske bil kot kmet zaščiteno, dočim bi ostali otroci kmetski morali čakati na izplačilo svojih terjatev iz dedovanja dolgo vrsto let. Na dani leži, da bi se ti otroci, ki morajo po prevzemu posestva z doma, ne mogli nikoli gospodarsko osamosvojiti, ako bi bili primorani čakati 12 let na izplačilo dedščine.

V nekaterih krajih naše države pa je navada, da kmet že za časa svojega življenja izroči z izročilno pogodbo svojo imovino enemu izmed otrok, a drugim otrokom izgovori odpravnine v denarju. Nastane vprašanje, ali je te odpravnine, odnosno predpomoči, kakor se po nekoč tudi imenujejo, smatrati za take terjatve, ki potekajo iz dedovanja. Če se postavimo na stališče, da te odpravninske terjatve niso terjatve, ki potekajo iz dedovanja, potem je jasno, da uživa prevzemnik posestva napram takim terjatvam zaščito po uredbi. Pri nas so nekatera sodišča dosledno priznavala zaščito takim kmetskim prevzemnikom, če so bratje ali sestre zahtevali od njih izplačilo odpravnin. Vendar pa to vprašanje ni bilo povsem nesporno zaradi sličnosti gospodarskega položaja, ki nastane pri dedovanju po smrti zapustnika, s položajem, ki nastane, ko izroči gospodar

skladu z zahtevami moderne vojne mornarice. Prav tako bodo spopolnili z novo flotiljo dosedanja kader torpednih rušilcev, ki so sicer dokaj moderni, vendar pa po svoji brzini in oborožitvi niso enaki bojni vrednosti francoskih in italijanskih, ki so odlično zgrajeni. S posebnno pažnjo skrbijo angleška admiraliteta tudi za spopolnitev flotilje bojnih čolnov, ki vozijo do 60 vozlov na uro. Razmeroma majhni izredni krediti pa so namenjeni za spopolnitev podmorniške flotilje, kar je pripisati dosedanjim antipatiji Angležev proti tej vrsti pomorskega orožja.

Z veliko energijo se je vrgla admiraliteta tudi na spopolnitev in pomnožitev »zračne mornarice«, ki bo štela v teku prihodnjega leta 1750 najmodernejših bojnih letal. Od tega jih je že sedaj namenečenih na nosilcih letal 144, na ostalih bojnih ladjah pa 34.

Španska policija za grešila političen umor

Madrid, 14. julija. Umor prvaka španskih monarhistov Sotella, je izjaval po vsej Španiji veliko razburjenje. Dosedanja preiskava je ugotovila, da je bil umor skrbno pripravljen. Umor je izvršil oddelek policijskih stražnikov pod poveljstvom poročnika Morena. Hoteli so se maščevati za smrt policijskega poročnika Castiglia, ki so ga pred nekaj dnevi ubili člani desničarskih mladinskih organizacij. Umoriti so nameravali tudi znanega voditelja klerikalne ljudske stranke Gila Roblesa, ki ga pa niso našli na stanovanju, kjer so ga iskali. Obdukcija je ugotovila, da so morilec Sotella najprej mučili, nato pa ustrelili. V parlamentarnih krogih je zavladalo zaradi tega umora toliko razburjenje, da je predsednik na zahtevo vlade odgodil zasedanje parlamenta za teden dni. Ker se je batl novih spopadov med levicariji in desničarji, so po naročilu notranjega ministra začasno zaprili 175 desničarskih voditeljev, da jih tako obranijo pred morebitnimi napadi. Vlada je imela sinoči sejo, na kateri je sklenila razpust anarhističnega sindikalističnega delavskega sindikata. V zvezi z umorom Sotella je bilo aretiranih 15 policijskih stražnikov ter poročnik Morena.

Nova politična stranka v Franciji

Paris, 14. julija. AA. Na snenjem ustanovnem zboru nove francoske socialne stranke so sprejeli resolucijo, ki navaja med drugim tele temeljne točke programa nove stranke: socialne reforme zaradi omejitve nadoblasti kapitala, pobijanje elementov, ki hočejo povzročiti državljansko vojno in odpor proti poseganju druge tretje internacionale v notranjo politiko Francije. Na zboru je bil tudi znani letalec Mermoz.

Turnir v Podjebradih

Podjebradi, 15. julija. Danes se je igralo 9. kolo. Frydman je porazil Opečenskega, Fazekas Menčikov, Treybal Zimmerja, Partije Richter - Eliskases, Thomas - Petrov, Foley - Stahiberg, Skalička - Aljehin in Pelikan - Pirc so bile remis. Steiner in Flohr sta prekinila.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved za danes: Prevladalo bo vedro vreme v vsej državi s povečano oblačnostjo v severozapadnih krajih in na Primorju, kjer ponekod ni izključen dež z nevihtami. Temperatura se bo še dvignila.

Zagreška vremenska napoved za danes: Nagnjen je k razvedritvi, topleje, v višjih legah še nekoliko deževno.

Dunajski vremenska napoved za četrtek. Ponoči nekaj dežja. V četrtek izpremenljivo vreme, hladneje, v prostih legah močni zapadni vetrovi.

že za življenja posestvo enemu izmed otrok.

K predmetnemu spornemu vprašanju je Stal sedmorice, odd. B v Zagrebu, z odločbo z dne 24. 3. 1936 zavzel stališče v tem smislu, da je tudi terjatve iz odpravnin smatrati za take terjatve, ki potekajo iz dedovanja. Najvišje sodišče navaja za ta nazor sledeče razloge:

Enak položaj, kakor v slučaju smrti kmetski, nastopi z izročitvijo posestva med živimi v onih pokrajinah države, v katerih je med kmetskim prebivalstvom navada, da kmet že za časa svojega življenja izroči z izročilno pogodbo svoje imetje enemu otroku, a drugim otrokom izgovori odpravnine v denarju. Gre tu za predčasno (anticipirano) razdelitev premoženja že za življenja kmetski, ker bi sicer nastopila razdelitev po njegovi smrti v zapuščinskem postopanju. Gospodarsko prihajajo v tem primeru za izvetje od zaštite isti vidiki v poštev kakor za izrecno izzete terjatve iz dedovanja. Ni polagati toliko važnosti na pravne izraze, ki jih uredba rabi, kakor pred vsem na gospodarsko stran, ki ji naj posamezna določila uredbe služijo. Po tem nazoru pridemo do zaključka, da so odpravninske terjatve iz izročilnih pogodb med starši in otroki izzete od zaštite prav tako kakor terjatve iz dedovanja. Prevzemnik-kmet se v takem slučaju ne more sklicevati na zaščito. Prav isto pa mora veljati seveda tudi za primer, če je odpravninska terjatev odstopljena komu drugemu.

Brez dvoma se bodo sodišča sedaj enotno oprijela nazona, ki je izražen v gornji odločbi. S tem pa bodo kmetom-prevzemnikom prihranjeni ogromni stroški, ki so jih imeli doslej zbog različnega tolmačenja tega vprašanja. — lju

Domače vesti

Matija Lipužič:

Moja oče

Moja oče je bil rudar, pol stoletja je bil rudar — petdeset let je v jamo hodil, vsak dan je v temnih rovih blodil. Kladi so pela ob dletu jeklenem tramovje ječalo je v hribu peščenem. Od treh do dvanajstih in leto za letom si kopal je jamo podpiral hribovje z rameni krvavimi — Vrtal je z diletom v to grozno in gluho noč zakladov iščeč — pod stop — svoj grob. Pogoltnila zimska noč duh je njegov, in dolbila vzdih je kamenju leteče v hreščet rova, ki v temno praznino odmevali so v teh podzemskih nočeh, od treh do dvanajstih in v tisočih dneih. In takrat odpela je pesem rudarska motika, in zadnjič zvonila je pesem pogrebno lopata.

Zdaj duh se njegov v labirintu potika, polnočni ta gost sredi jamskega blata. Zaslutit sem ga v zadimljenih hodnikih, pri strojih vrtalnih, pri črnih jetnikih, kjer misli njih mračne kot sence se kretajo in v večnost osamljeno lestvo si spletajo. Zaslutit sem ga v katakombah in nem sem obstal obupne sem misli skoz temne samote pogljal.

Recital režiser g. Valo Bratina na manifestacijskem jubilejnim posetu Idričjanov v obmejnih Zürich 12. t. m.

Samo še 3 dni

LETNO BLAGO
PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

MANUFATURA

Souvan

* Spomin na narodne mučenike. V Kruševcu se je vršila na dvorišču vojašnice Carja Lazarja spominna svečanost, kateri je prisostvovala velika množica ljudstva iz Brusa in okolice. Počastili so spomin osmih narodnih mučenikov, ki so bili od avstrijske soldateske pred 20 leti 16. julija obeseni, ker so bile okupacijske oblasti prepričane, da so v zvezi z voditelji topliške vstaje in da podpirajo četnike ter skrivajo tudi premoženje srbskega kraljevega doma. Narodni mučeniki so bili usmrčeni in pokopani na dvorišču vojašnice, kjer se je zdaj vršila spominna svečanost. Avstrijska soldateska si je za svoje žrtve izbrala najuglednejše ljudi Brusa in okolice, da bi ostrašila vse prebivalstvo.

Senzacija za kopalce! TIBIN

novo sredstvo brez masti in olja zanesljivo ščiti pred sončarico in naravnim potom kožo hitro porjavi.

Mala steklenica 100 gr Din 12.—
Velika steklenica 200 gr Din 20.—

DROGERIJA K A N C
LJUBLJANA — MARIBOR.

* Jubilej zvestega naročnika. Pri Sv. Petru pod Sv. gorami praznuje danes svojo 70-letnico g. Aleksander Koreniti. Rodil se je pri Sv. Petru pod Sv. gorami, po dovršeni vojaški službi pa je vstopil v službo banke L. C. Luckman v Ljubljani. Po 40letnem vestnem službovanju je šel kot prokurist leta 1931 v pokoj ter se vrnil v svoj rojstni kraj. Tam oskrbuje svoje obširno posestvo in je sredič. Da živi v lepi naravi daleč od mestnega hrupa. Pet otrok je vzgojil v nacionalnem duhu in vsi so v dobrih službah, kar mu je tudi v veliko zadovoljstvo. Ugodnemu slavljenju želimo še mnogo srečnih let!

* Diplomiran je bil za strojnega inženjerja na tehniki v Brnu g. Helmut Kroschl iz Ljubljane.

* Snovanje slovenske gozdarske zveze. V Splitu so, kakor znano, odločili Jugoslovanskega šumarskega združenja slovesno odkriti na Marjanu spominno ploščo pokojnemu gozdarskemu svetniku Friedru, ki je uvedel akcijo za pogodovanje Marjana, ko je služboval v Splitu. Po spominskih svečanostih se je vršila seja centralne uprave Jugoslovanskega šumarskega združenja pod predsedništvom univ. prof. dr. Balena. Na tej seji se je razpravljalo tudi o zbiranju z organizacijami gozdarjev na Bolgarskem in Českoslovaškem ter o ustanovitvi slovenske gozdarske zveze. Tega vprašanja ne bo težko rešiti, ker so se Bolgari izjavili za ustanovitev slovenske gozdarske zveze. Razpravljalo se je tudi o glavni skupščini združenja in sklenilo se je, da se bo vršila 3. septembra v Zagrebu. Takrat bodo odkrili skromna spomenika prof. Kersterčevca in pisatelja Josipa Kozarca, ki sta si pridobila mnogo zaslug za gozdarstvo.

* Važna železniška konferenca na Sušaku. Na Sušaku se bodo 22. julija sestali delegati českoslovaških, madžarskih in naših železnice ter zastopniki društva Čedok, Jadranske, Dubrovnike in Zetske plošbe. Konferenca se bodo udeležili tudi zastopniki interesiranih banknih uprav. Sklicatelj konferencie je direktor državnih železnice v Zagrebu. Na konferenci se bo razpravljalo o voznem redu v zvezi s tujskim prometom.

* Izmenjava študentov med Jugoslavijo in Českoslovaško. Po prizadevanju ljubljanske Jugoslovanskega šolskega lize in lige v Brnu je tudi letos prispelo v Slovenijo pet českih gradbenih tehnikov, obenem pa je pet naših študentov nastopilo šestletnjo prakso pri českoslovaških podjetjih. Izmed brnških tehnikov so trije dodeljeni Ljubljani, eden Celju in eden Mariboru. Ob istem času je po prizadevanju Slovenskega zdravniškega zveza prispelo k nam več českih medicincev, ki so jih razdelili po bolnišnicah Ljubljane. Studenec in Mariboru. Tudi Narodni banki obeh držav misli na pomen in koristi izmenjave; tako je v Ljubljani prispel uradnik českoslovaške Narodne banke neki naš vionkošec pa je za enako krajšo dobo dobil prakso pri českoslovaški Narodni banki. Mladim in dobrodošli gostom iz branske Českoslovaške sta večeraj tukašnja JC lica in g. konzul Miškovski priredila na Bellevue lepo uspešni prijateljski večer.

* Tečaj za izdelovanje geografskih reliefov. JUU sekcija za dravsko banovino sporoča, da se nameravajo tečaj ne bo vršil zaradi premalega števila prijavljenih.

* Poverništvo Vodnikov družbe v Beogradu. Prijave za Vodnikovo družbo sprejema Društvo Slovencev, Balkanska ulica 14. za časa počitnic vsak petek od 19.30 do 20.30 v tajništvo in g. Edo J. Delak, kapet. I. kl., Sumatovačka 13.

* Proti prestativni šmarnske pošte. Te dni je izdala ljubljanska pošta direktorja odloka, da se naj prestativna pošta iz Šmartne pri Litiji v sosednjo vas Ušje, ki leži med Šmartnom in Litijo. Sedanjí lokal pogodbeno pošto se je nahajal sredi šmarnskega trga poleg dekanije cerkve, osnovne šole in mnogih trgovin in gostiln, in je bila pošta s telefonom in telegrafom tako rekoč v središču pomembnega gospodarskega, kulturnega in prosvetnega središča. Zdaj pa hotejo prenesti na Ušje, kjer ima poštna upraviteljica svojo hišo. V sedanjí Osnovni hiši je bila nameščena pošta že 40 let, to je od ustanovitve. V primeru, da bi dosežani prostori ne odgovarjali — kar pa seveda ne drži — pa imamo sredi šmarnskega trga še pet lokalov, ki bi jih dali naši gospodarji radevolje po primerni ceni na razpolago. Proti prestativni poštnega lokala se je uprla vsa fara. V nedeljo je imel občinski odbor sejo in se je oglašeno zavzel, naj ostane pošta še nadalje sredi trga. Te dni se bo zgledala pri ljubljanskem poštnem direktorju deputacija iz vseh slojev Šmartne in okolice na čelu z županom g. Josipom Sirmanom in industrijem g. Pavlom Kraličem, ki mu bo razložila naše težnje. Občani so prepričani, da bo g. direktor prekliče premestitveni odlok in bo ostalo pri starem, kakor je ljudstvo najbolj na roko in zato tudi najbolj prav.

* Službeni list uprave dravske banovine od 15. t. m. objavlja razglas o razpisu volitev občinskih odborov za občine Domžale Dvor Zagradec in Žužemberk, ki se bodo vršile 23. avgusta. Dalje objavlja uradbo o izpremembi; veljavne uredbe o ustanovitvi osrednjega sklada za sanacijo glavnih bratovskih skladnic; izpremembe in dopolnitve ter popravke v navedbi o preskrbovanju nezaposlenih delavcev in nameščenec, pravila o polaganju izpita za lovškega čuvaja, objave banke uprave o pobiranju občinskih davščin in izpremembe v stazlu banovinskih uslužbencev.

* Planinski dom na Komni bo slovesno otvorilo SPD iz Ljubljane v nedeljo dne 19. t. m. Ob pol 11. uri to na Komni masa, ob 11. uri slavnostni govor predsednika SPD, nato ogled doma in popoldne planinska zabava. Iz Ljubljane bodo vozili avtobusi direktno do Savice, in sicer v soboto ob 15.30 uri (ob pol 4. popoldne) in v nedeljo ob 4. uri zjutraj. Obkraj iz Tavrarjeve ulice. Iz Bohinjske Bistrice bodo vozili avtobusi na prihodni vlaka ob 8.22 do Savice. Vozovnice za avtobusno vožnjo so na razpolago v pisarni SPD. Ker je na razpolago le omejeno število sedežev je priporočljivo, da pohitite s prijavitvami.

* II. počitniško kolonijo za deklice. Priredil SPD iz Ljubljane v Malnarjevi koči pod Crno Prstjo v času od 1. do 21. avgusta t. l. pod vodstvom učiteljice g. Dragan iz Ljubljane. Deklice članice mladinskega oddelka SPD se morajo s privoljenjem staršev pisмено prijaviti Slovenskemu planinskemu društvu v Ljubljani najkasneje do 25. julija 1936. Obvezni zdravniški pregled vseh sprejetih se vrši v petek dne 31. julija 1936 ob 17. uri v društveni pisarni SPD v Ljubljani. Kolonistke, ki niso iz Ljubljane, morajo za to noč dobiti prenočišče v zavetišču Ferjalega saveza. Vsaka kolonistka plača za dnevno oskrbo Din 10.—, voznino do Ljubljane in 75% žilano voznino od Ljubljane do Boh. Bistrice. Odhod iz Ljubljane je v soboto dne 1. avgusta t. l. z vlakom ob 7.15 uri z glavnega kolodvora v Ljubljani. Vse kolonistke se zberejo ta dan ob 6.45 pred glavnim kolodvorom v Ljubljani. Vsaka kolonistka mora prineseti s seboj: turistične čevlje, eno odelo, dve ruhi, komplet enojni pribor (nož, vilice, žlico, skodelico in zdelo), potrebno perilo za tri tedne, copate, toplo suknjo za slučaj slabega vremena, toaletne potrebščine ter eventualno pernat vzglavnik.

Kopalke! Ne izpostavite svojega lepega lica in telesa ultravioletnemu žarkom, preden ga niste dobro namazali z Uran kremom. Uran krema vas varuje hudihih opeklin; Uran krema naredi kožo bakreno-zarjavelo. Uran krema dobiti povsod.

* Smrtna nesreča v rudniku. V rudniku Beletin v občini Vidovcu je zasulo rudarja Vekoslava Lackoviča. Mož je zjutraj prišel na delo in kmalu opazil na stenah rova velike razpoke. Nadaljeval pa je z delom in so že prvi udarci sprožili veliko lavino, ki ga je zasula. Ko so delavci v drugem rovu slišali rušenje, so takoj prihiteli na pomoč, a ko so nesrečnega rudarja z velikim trudom odkopali, je bil že mrtev. Določena je bila takoj komisija, ki bo ugotovila vzroke smrtne nesreče.

* Tovarna JOS RRICH sprejema mehko in skrobjeno perilo v najlepšo izdelavo.

* Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franc Jožefove grenčice.

Iz Ljubljane

u. Odhod marljivega sokolskega delavca. Včeraj je zapustil Ljubljano odlični narodni in sokolski delavec br. mag. phar. France Reme, ki je odšel v Maribor, kjer je bil od mladih nog zavezan Sokol in narodnjak ter se je udeleževal v sokolskih vrstah v Postojni, na Jesenicah in od leta 1921 na Viču. Bil je tajnik, režiser, igralec in zadnja leta starosta viškega Sokola. S svojim poživljavalnim delom si je ustvaril trajen spomin, in vsi ga bomo ohranili v najlepšem spominu. Na snočnji izredni seji se je starosta br. Borštik v lepih besedah spomnil odhajajočega brata Rema, mu izrekel zahvalo za ves njegov trud in mu želel na novem mestu v Mariboru obilo uspehov in sreče.

u. Emigrante iz Trsta, Gorice in Istre in prijatelje vabimo na izlet v Kamniško Bistrico v nedeljo 19. t. m. Odhod iz Ljubljane z izletniškim vlakom ob 5.50, povratek ob 21.55. Pridite, bo prijetno in koristno. Organizatorno-propagandni odsek Zveze jug. em. udr.

Fotoamaterji

ali veste, da Vas stane povečana razglednica samo 1.— DIN

pri

Foto Turistu - Lojze Šmuc
ALEKSANDROVA C. 8.

u. Društvo »Taborec« v Ljubljani. Drevo ob 20.30 lanskega sestanka e predavanjem. V nedeljo 19. t. m. izlet v Kamniško Bistrico. Odhod iz Ljubljane zjutraj e prvimi izletniškim vlakom, povratek iz Kamnika ob 21. Člani in prijatelji društva vladno vabljeni.

žali kakih 10 m od trupa letala. Desno krilo je odbilo vrh močnega drevesa in je obitalo v zemlji kakih 20 m v stran.

Edina priča pred katastrofo

Pred strašno nesrečo je videl letalo le kmet Berg, ki ima hišico za umobolnico. Prišel je zjutraj iz hiše, ker je slišal, da letalo leti zelo nizko. Po brnenju motorjev je sklepal, da se je letalo nenadoma skušalo dvigniti, toda v istem hipu so motorji utihli, naka se je slišal še nenavaden tresk. Strežaj v umobolnici g. Naglič je bil pred katastrofo v lopi, ki stoji v bližini zidu, kjer je letalo strmoglavilo. Nenadoma ga je presunil strahovit tresk. Ko je stopil iz lope, se mu je nudil strašen prizor.

Žrtve 1. 1933.

Smrtno žrtve te prve katastrofe, ki je zadelo našo civilno aviacijo, so bile:

Piller Ivana, mestna učiteljica iz Ljubljane.

Lušin Anton, trgovec in borzni senzal iz Ljubljane.

Strekelj Vladimir, cand. inž. iz Ljubljane.

Kosler Ivan, veleposelnik iz Ljubljane.

Zuraj Ivan, lesni trgovec iz Slovenske districte.

König Georg, uradnik iz Nürnberga.

pilot Nikitin Viktor, ter mehanik Trkulja.

Trgovec Zuraj se je pripeljal na letališče samodu. Zaradi njega so letalo zadržali, ti motorji so že brneli in šef letališča je dal znak za odlet, ko je prišel Zuraj. Zaradi Zuraja je letalo odletelo z letališča z 10 minutno zamudo.

u. Nastop viškega Sokola, ki je bil določen za nedeljo 12. t. m. je preprečil dež in bo zato nepreklicno v nedeljo 19. t. m. ob 16. na letnem teledvišču na Glinčah. Sokolsko članstvo vabimo, da se nastopa udeleži v sokolskem kroju, ker bo sodalovajo pri »Pozdravu državni zastavi, Vsi člani v kroju naj bodo ob pol 16. v Sokolskem domu na Viču. Po teledvadi bo zabava s pesmimi. V primeru, da bi bilo slabo vreme, bo nastop kljub temu na teledvišču, zabava pa v vseh prostorih Sokolskega doma. Vse prijatelje viškega Sokola k nastopu iskreno vabimo.

Iz Celja

e. Pred nadaljevanjem regulacije Savinje. Letos bodo regulirali Savinjo od tremerškega mostu do Jeretinovega posveta v Košnici pri Celju. Regulacijska proga je dolga nekaj nad 1 km. Letošnja dela je izločevalo gradbeno podjetje Ubald Nassimbeni v Mariboru. Ko je prejelo podjetje v začetku tega meseca od bana nalogo, naj se regulacijska dela prične, se je začelo na terenu profiliranje in predaja terenopoljnih. Podjetnik je pospešeno naročil potrebni inventar, predvsem bager, ki je že na poti iz Beograda. Ko bo bager dospel v Celje in začel delati z vso paro, se bo začelo delo v polnem obsegu in se bo začelo tudi število zaposlenega delavstva naglo dvigati. V zadnjih dneh je začel podjetnik graditi provizoren most čez Savinjo pri Košnici, čez katerega bodo šle spravili ves inventar na levi breg, kjer bo glavno zemeljsko delo. Čez ta most bodo tudi material, ki ga bodo v strugi Savinje izkopali, odvažali v stransko deponijo v Košnici in prevajali kamen iz kamolomov na desnem bregu k škarpam, ki bodo po večini na levem bregu. Pri gradnji provizornega mostu in drugih predpripravih je sedaj zaposlenih kakih 25 delavcev. V ponedeljek 20. t. m. dopoldne bo na terenu komisija banske uprave, ki bo razdelila vsa vprašanja razstavne zemljišča, ki so potrebna za regulacijo Savinje v drugi etap.

e. Zrtve materinstva. V torek je umrla v celjski bolnišnici kot žrtev materinstva 28-letna žena kleparskega pomočnika Manja Belcova iz Celja. Pokojnica je letos 11. maja že drugič porodila dvojčke, a se ni več opomogla. Pogreb bo danes ob 17. iz mrlišnice okoliškega pokopališča. Istega dne je umrl v bolnišnici 74-letni upokojeni cinkarniški delavec Franc Kandler iz Celja.

e. Dve prometni nesreči. Ko je koračal 16-letni, v Harastli pri Osijeku pristojni brezposelni delavec brez stalnega bivališča Josip Nadž v torek po državni cesti iz Petrovca v Celje, je na ovinku privozil za njim avtomobil. Ker je slopal Nadž po sredi ceste, ga je blatnik avtomobila podrl na tla in mu zlomil desno nogo nad koleno. Istega dne je trčil 25-letni posejalski uradnik Jože Božnik z Dobrne na cesti s svojim kolecom v kolesarko Stefko Prebegovo, plebisko pomočnico iz Vojnika. Božnik si je pri karambolu zlomil nosno kost. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

e. Izpiti vozačev metornih vozil bodo 29. t. m. od pol 9. dalje na sreškem natečaju v Celju.

e. O incidentu v Bergmanovi tovarni smo objavili včeraj dopis iz delavskih krogov, s katerim seveda kot list nismo zavzeli nikakega stališča. Nista nikakor ni mišljena kot napad na omenjeno podjetje, ki ni z incidentom v nikaki zvezi. Tudi iz stilizacije pasusa glede 16-urnega dela brez nagrad za nadure je razvidno, da ni mišljena ravno Bergmanova tovarna. Toliko v vrednost, ker so si nekateri ljudje notico krivo razlagali.

e. Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 velefilm »Večni sen« (»Kralj Montblanca«) in zvočni tehnik.

Iz Maribora

a. Obiskovalcem V. jubilejnega Mariborskega tedna od 1. do 9. avgusta. Za poset je odobrena polovična vožnja in to za čas od 30. julija do 9. avgusta, za povratek pa do 11. avgusta. Obiskovalci naj na odhodni postaji ali pri Putniku kupijo celo vozno karto z železniško legitimacijo K-13. Pri prihodu v Maribor ne smejo oddati ne vozne karte in ne legitimacije, ker veljata isti za povratek. Legitimacije dobite v Mariboru. Železniške legitimacije se bo žigosalo in sicer za vožnjo do 15. Din proti običajni vstopnici za 5 Din, za vožnjo od 15 do 25 Din za legitimacijo 10 Din, za vožnjo od 25 do 60 Din z legitimacijo 15 Din in za vozne karte nad 60 Din na podlagi legitimacije 25 Din. Za zunanje obiskovalce bo poslovalo na poronu mariborskega kolodvora stanovanjski urad. Za Mariborčane enkratni obisk 3 Din, otroci, dijaki in vojski do narednika večerna vstopnica 2 Din. Stalne legitimacije veljajo 25 Din.

IZDELEK: UNION, ZAGREB

a. Delo obmejne gasilstva. V nedeljo 12. t. m. je bil pri Sv. Trojici v Slovenskih gorah gasilski dan. Tamkaj so se zbrali gasilci sodnega okraja Sv. Lenart v Slov. gorah, razen tega pa tudi nekateri oddelki, med njimi podpolkovnik Nikolič kot zastopnik vojske, dr. M. Gorišek kot zastopnik Sokolstva, sreški podnačelnik Modrijan, sreški sanitetni referent dr. Jurečič in zaslužni starešina gasilske župe Maribor levi treg g. Srečko Krajnc. Najprej so bile gasilске vaje s tamošnjo šolo kot požarnim objektom in so sodelovali gasilске čete pokazale svojo izurjenost. Nato so bile krasno uspele skupne vaje. V programu gasilске dne je bil tudi poučen gasilskostrokovni tečaj, na katerem so se udeleženci tečaja seznanili z vsemi vprašanji, ki zadevajo naše gasilce.

a. »Strah Pučinec« je 26-letni Franc Majler, ki je letos v januarju in februarju izvršil več vlovov v škrabce tamošnjih kmetov. Včeraj se je moral zagovarjati pred mariborskim malim kazenskim senatom ter je bil obsojen na 10 mesecev strogega zapora.

a. Požar. Poselniku Leopoldu Brumcu v Klopech je požar uničil gospodarsko poslopje in 20.000 kg sena ter trpi Brumec škodo 80.000 Din. V Jesenah pri Ratah pa je zgorela ževljarskem mojstru Matevžu Škazi ževljarska delavnica in trpi škoda škodo okoli 10.000 Din.

a. Razburjaila noč na Pobrežju. V noči na sredo so bili alarmirani potrebški orožniki, češ da epita Stranjskova morila Stern in Kolar v nekem hlevu na Pobrežju. Ljudi se je polastilo razburjenje, zlasti ker sta se oba po priznanju Kolarjevih staršev javila prejšnjo noč ob 2 zjutraj v Stranski ulici 4 na Pobrežju ter nato izginila. Orožniki so takoj obkolili hlev. Izkazalo pa se je, da nista tuja, ki sta zaprosila za prenočišče v hlevu Stern in Kolar, marveč dva brezposelna delavca, ki iščeta po Mariboru in okolici zaposlitve.

Iz življenja na deželi

BLED. Kino Bled predvaja danes ob 9. zvečer velefilm »Carjev sel«, jutri šlager sezone »Viva Villac«.

ONI, KI MNOGO JEDO IN VELIKO SEDE TER ZARADI TEGA NAJČESČE TERPE NA TEDI STOLICE, naj pijejo dnevno po eno čašo naravne

FRANZ - JOSEFOVE

grenčice, ki jo je treba prej nekoliko segreti. Davno preskušena

FRANZ - JOSEFOVA

grenčica
se odlikuje po svojem zanesljivem učinkovanju, prijetni uporabi in se dobiva povsod.
Op. reg. 8. št. 1545/25

SOKOL

Javni nastop sokolske čete v Zalogu 12. t. m. je bil najlepši dokaz naklonjenosti tamšnjega prebivalstva do Sokolstva, ki si poslopoma utira svoja pota do naših vasi in naselij. Spodbujala je kazalo, da bo naliiv vsi privedeni onemogočili, potem pa se je le zvedrilo in nastopili so vsi društveni oddelki, pojačeni z gosti iz Polja in Taborjanov iz Ljubljane, ki so nastopili na orodju. Izvedba vaj je pokazala, da se teledvadb v Zalogu prav amotreno in mnogo goji, ter zaslužita načelnik br. Bertoli, kakor tudi načelnica s. Zupančičeva in njena najozja pomočnica s. Meržekova vse priznanje. Gostom je spregovoril br. podstaršina Maselj, zboru je nazdravil tudi starosta Sokola iz Kresnice br. Špunt, potem pa se je razvila na Zihorlovm travniku ob igranju poljske godbe prijetna zabava.

Sokolsko društvo Mengeš bo imelo v nedeljo, 19. t. m. svoj javni teledvadni nastop. Zbirališče članstva v kroju za povorko bo ob 15. uri na letnem teledvišču. Ne pozabite praporov! Vsa okrožna, kakor ljubljanska društva bratsko prosimo, da prihite v čim večjem številu v Mengeš. Podprite nas bratje in sestre — v Monglaju orje Sokol trdo ledno, v teških razmarih. Železniške proge so jako udodne. Zdravo!

nebotična videl, da imamo letališče, se je odločil, da se to odpeljal na Sušak s letalom.

Gradbena aktivnost v Beogradu

Beograd, 14. julija.
Te dni bodo uvedene v prometnem pogledu po prestolnici reforme, kakršnih dosedaj Beograđani še nismo bili vajeni. Na vseh važnejših križiščih bodo točno označeni prehodi za pešce in kretanje vsakovrstnih vozil. Sredi ulic bodo postavljene svetlobni signali, kakršni so po ostalih velamestih, ki bodo dirigirali ves notranji promet. Bil pa je za te reforme res še skrajni čas. Po tolikih prometnih nesrečah, ki so se zgodile v zadnjem času v prestolnici, se je moralo nekaj radikalnega ukretniti. Upajmo, da toplot nova reforma ne bo kakor vse dosedanje naredbes uprave mesta, ki so veljale največ dva m. Tudi slavni beograđski kormo, ki je segal preko vae Knez Mihajlove ulice tja do Kalemegdana, mislilo premakniti. Knez Mihajlova ulica je namreč sama po sebi ena najbolj prometnih 23 prestolnice in trgovski četr mesta. Trgovci na tej ulici so se že vsa leta sam pritoževali, da jim šetaleci odganjajo kupce, ker jih s svojo počasnno hojo zadržujejo in so zaradi tega šli raje kupovat blago v trgovine, ki stoje v manj frekventnih ulicah. Korzo bodo po vsej

Prva katastrofa pred tremi leti

Kako je 12. septembra 1933 razbiti »Farman« pokopal pod seboj osem človeških žrtev

Ljubljana, 15. julija.

Kakor davi, je tudi ob prvi letalski katastrofi ležala gosta megla nad Ljubljano. Strašna smrt je tedaj doletela 6 potnikov ter pilota Viktorja Nikitina in mehanika Trkuljo.

Letalo redne potniške proge Ljubljana - Sušak »Farman« je startalo na ljubljanskem letališču z 10minutno zamudo. Samo dve mesti v letalu sta bili prazni. Letalo se je dvignilo v red, toda nekaj minut po startu so ljudje slišali, da motorji etala ne delujejo brezhibno. Ljudje letala niso videli, čeprav je letelo zelo nizko, toda megla je bila zelo gosta. Nad umobolnico na Studencu se je pripetila katastrofa. Motorji so utihli, ljudje na Studencu, ki so poslušali sumljivo brnenje motorjev, so stili tihi katastrofo. Kmalu nato je letalo strmoglavilo na tla. Zarilo se je v zid, ki obkrožal umobolnico. Polovico letala je bilo tostran, polovico pa onstran debelega zidu, ki ga je letalo razrušilo, kakor da bi vanj udarila granata. Tudi nekaj dreves v gozdiču ob zidu je letalo pokosilo. Če bi mogel pilot letalo zavleči še kakih 200 m dalje od tega kraja, bi pristal na odprtem polju poleg gozdaliča in nesreča ne bi bila tako katastrofalna.

Vsi mrtvi in deformirani

Ljudje so kmalu našli ponesrečeno letalo, ki je bilo docela razbito, pod njim so pa ležala strahovita deformirana trupla ponesrečenec. Tedanji šef umobolnice dr. Divjak je pripovedoval, da je letalo, ki ga je navadno slišal vsako jutro nad seboj na levi strani zavoda, letelo to usodno jutro zelo nizko, naka se je obrnilo na vzhodni strani zopet nazaj proti letališču. Vse je torej kazalo, da je pilot izgubil orientacijo, še preden se je mogel dvigniti nad megleno morje.

Na kraj nesreče so prihiteli ljudje, ki jih je bilo vsako minuto več, kajti vsa okolica kakor tudi Ljubljana je z bliskovito naglico izvedela da se je pripetila nesreča. Trupla ponesrečenecv so izveliki izpod ruševina letala strežniki umobolnice, ki so bili prvi na kraju nesreče. Kasneje so razmrčvarjena in razkosana trupla ponesrečenecv pokrili in počakali na komisijo.

Med prvimi je prihitel na kraj nesreče tedanji ljubljanski župan dr. Dinko Puc, ki je globoko potr potnemel ob grozotnem prizoru. Dva dni kasneje, torej v četrte je sam nameraval odleteti na Sušak. Vsi trije motorji letala so bili razbiti in so le

Minister dr. Krofta 60letnik

Jutri praznuje šestdesetletnico českoslovaški zunanji minister dr. Kamil Krofta. Prejšnji vseučilišni profesor se je posvetil diplomaciji, postal poslanik in pozneje v zunanjem ministrstvu najvišji sodelavec dr. Edvarda Beneša. Ko je bil dolgoletni zunanji minister dr. Beneš izvoljen za predsednika republike in ko se je pokazalo, da ministrski predsednik dr. Milan Hodža ne more trajno voditi dveh prevažnih resorjev, je postal zunanji minister dr. Kamil Krofta. Tako je vodstvo zunanje politike prešlo v roke strokovnjaka, čeprav ima sicer vlada značaj strankarske koalicije; zdrav političen razum je zmagal nad strankarskimi interesi in na pravo mesto je stopil pravi mož.

Kamil Krofta je po rodu iz Plzne, kjer se je rodil 17. julija 1876. V domačem mestu je dovršil gimnazijo, nato pa je v Pragi in na Dunaju študiral zgodovino. L. 1898. je bil na Karlovi univerzi promoviran za doktorja filozofije. Nekaj časa je delal v arhivu v Bratislavi in v Rimu, kjer je proučeval vire za česko zgodovino druge polovice 14. in začetka 15. stoletja. L. 1901. je stopil v arhivarsko službo, ki jo je izvrševal do l. 1912. in obenem predaval na Karlovi univerzi kot privatni docent. Tega leta je postal izredni, l. 1919. pa redni profesor zgodovine. Ze l. 1904. je bil izvoljen za dopisnega člana, l. 1931. pa za rednega člana Češke akademije znanosti in umetnosti; od l. 1905. je tudi član kraljevske češke znanstvene družbe.

V diplomatsko službo je stopil l. 1920. in bil takoj imenovan za prvega ministra českoslovaške republike v Vatikanu. To mesto so poverili dr. Krofti glede na njegovo temeljito poznanje razvoja cerkvenih razmer v čeških deželah. Z velikim taktom, kakor ga zahteva tako delikaten položaj, je dr. Krofta pripravil tla za poznejšo ureditev odnosov med českoslovaško republiko in Vatikanom. L. 1921. ga je Českoslovaška

potrebovala na Dunaju, kjer je bil poslanik več ko tri leta; po njegovem osebnem prizadevanju so se navezali in razširili kulturni stiki med obema sosedama. Kot dunajski poslanik je v šolskem letu 1923/24 predaval na Komenského univerzi v Bratislavi ogrsko ustavno zgodovino. Od marca 1925 do februarja 1927 je bil poslanik v Berlinu; tu je vneto deloval za zblizanje med Českoslovaško in Nemčijo in si pridobil zaslug za uspešno likvidacijo nekaterih zadev in za sporazum o českoslovaški coni v hamburškem pristanišču. L. 1927. je vodil v Rimu pogajanja za modus vivendi z rimsko cerkvijo, postal je zastop. zunanje ministra, udeleževal se zasedanj Društva narodov v Ženevi. Predaval je v Parizu, v Krakovu in drugod o zgodovinsko-političnih problemih Českoslovaške in sodeloval pri organizaciji Slovenskega instituta. L. 1929. je postal predsednik pravkar ustanovljenega Društva za proučevanje narodnostnih vprašanj, ki stremi po znanstvenem obravnavanju manjšinskih vprašanj na Českoslovaškem in mednarodnih manjšinskih vprašanj sploh. Predseduje tudi mnogim drugim korporacijam, tako na pr. Mednarodni družbi za glasbeno vzgojo.

Dr. Kamil Krofta je v češkem kulturnem svetu znan in uvažen kot strokovnjak za starejšo česko zgodovino (zlasti husitske dobe) in za razvoj agrarnih in finančnih vprašanj. Poleg zgodovinskih in posebej še cerkvenih vprašanj ga zanimajo aktualni politični problemi, ki jim ob robu znanstvenega in državnika dela pridno posveča spretno pero. (Glej članek »Dr. Kamil Krofta kot zgodovinar« v današnjem Kulturnem pregledu). Zaslužno delo izvršuje tudi z izdajanjem in urejanjem znanstvenega časopisa »Prager Rundschau«.

Kot zunanji minister se je lepo uveljavil na nedavnih posvetovanjih Male antante v Beogradu in Bukarešti. Kot prodoren poznavalec srednjeevropskih problemov in posebej še kot večletni intimni sodelavec dr. Edvarda Beneša je na glaslu kot večak v vseh idejnih, političnih, ekonomskih in diplomatskih vprašanjih Male antante. Ni bilo lahko zasedati mesta, ki ga je zavezaval sedanji prezident dr. Eduard Beneš od ustanovitve českoslovaške države skoraj do konca l. 1935. Široka evropska razgledanost znanstvena temeljitost, daljša diplomatska praksa na zelo važnih mestih, zaupno delo z dr. Benešem, trden, izrazito izoblikovan značaj, taktičnost in čut za mero — vse te in še druge lastnosti so dr. Kamila Krofta v polni meri vzposobile za sedanje izredno odgovorno in težko mesto.

Českoslovaška demokracija ima za seboj lepo število močnih osebnosti. Še važnejše je, da jih zna dobro postaviti: v tej osebni selekciji je tajna njenih uspehov. Tudi v primeru dr. Krofte je »republika profesorjev« ovrgla popularne predsodke in pokazala, kako odlično se lahko v močni osebnosti družita teorija in praksa.

Državniku in ministru bratske republike, znanstveniku českoslovaškega naroda dr. Kamila Krofti želi tudi naša javnost še mnogo srečnih let: srečnih zanj osebno in za državo, ki ji je posvetil svoje velike sposobnosti in ki zlasti v teh zamračenih časih potrebuje na takih mestih mož njegovega kova!

Aleksander Korenini 70letnik

V prelepih vinskih gorah v Sv. Petru pod Sv. Gorami so proročale rojnice 16.

Julija 1866. današnjemu jubilaru življenjsko pot. Rodil se je kot najstarejši sin trd-

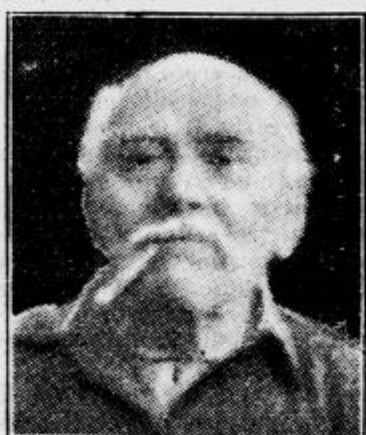
verjetnosti prestavili v Kralja Milana ulico tja do Slavije, seveda če se ne bodo pritožili temu uprli trgovci iz te ulice z isto motivacijo. Vsekakor dela korzo velike skrbi mestni upravi, ki bi rada ustregla i šetake in trgovcem.

Beograd bo v letošnjem letu v mnogočem izmenjal svoje lice. Še v nobenem letu se menda ni toliko zidalo v prestolnici, kakor letos. V vsaki ulici so podrlj po dve, tri ali še več hiš, ki so bile povčeniše iz predvojne dobe, majhne in nizke in so kazile pogled na moderni Beograd. Na istem mestu gradijo sedaj monumentalne palače za najmanj štirimi nadstropji. Poleg privatnih hiš je v zidanju tudi ogromna palača ministrstva pošte in telegrafa na oglu Kr. Aleksandra ceste in Takovske, cerkev sv. Marka, ki bo kmalu dovršena, novo poslaništvo Bolgarov itd. V kratkem prično z deli tudi pri svetosavski cerkvi, ki bo po svojivilnosti največja pravoslavna cerkev na Balkanu. Še letos bodo pričeli tudi z zidanjem palače pravne fakultete in pravosodnega ministrstva, ki bo po načrtih ogromna zgradba, v kateri bodo nameščena poleg uradov tega ministrstva tudi vsa beogradska sodišča. Na Terazijah se bo dvigala nova palača na mestu, kjer je sedaj uprava zveze Sokola. Ta nekdanji zasilni dvorec, v katerem je stanoval nekaj let po vojni pokojni kralj Aleksander in kjer je bilo prvotno edinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, je last zapuščinskega sklada Aleksandra Krsmanovića, ki je zapustil poleg te zgradbe še več drugih hiš in parcel prestolnici. Sedaj bodo vse te zgradbe prodali in iz izku-

nega posestnika in vinogradnika. Oče mu je sicer namenil kmetovalno na domu, toda sinova želja po študijah je bila močnejša in poslali so ga v šole. Po dovršeni gimnaziji se je odločil za bančno stroko. Kako marljiv in vztrajen je bil, je videti iz tega, da je ostal v eni službi 40 let. Iz mladega praktikanta pri banki L. C. Luckmann je postal po prevzemu te banke po Kreditnem zavodu prokurist ter šel kot tak tudi v zaslužni pokoj. Ves ta čas pa ni pozabil svojega prelepega doma, ki ga je podedoval po očetovi smrti. Po svoji upokojitvi se je vrnil na svoj dom in danes se kot mladeniško čil 70. letnik ukvarja s pridelovanjem izvrstnega vina. V zakonu s svojo pokojno ljubljeno življenjsko družico Marijo se mu je rodilo petoro otrok, ki so vsi v uglednih službah. Vse svoje življenje je bil trden narodnjak in Sokol. Prikljubljen je pri vseh, ker je dober prijatelj in tovariš. K mnogobrojnim čestitkam se pridružujemo tudi mi ter mu želimo še mnogo srečnih let.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

pička, ki ga predvidevajo na 15 milijonov, zgradili na Terazijah krasno palačo, ki bo v okrasje tega najlepšega dela Beograda. Še vedno pa je odprto vprašanje skupine nizkih hišic okrog kavarnе Albanije, ki tvorijo najlepšo stavbno parcelo v prestolnici na oglu Knez Mihajlove in Kolarčeve ulice. Mestna uprava je že zdavnaj pozvala lastnika tega kompleksa, da podre te hiše in zgradi na tem mestu palačo kakor jo predvideva regulacijski načrt. Lastnik pa se je tej zahtevi upiral. Interesantom je prodajal ves kompleks za bajno vsoto deset milijonov dinarjev, kar znači, da bi stal en sam kvadratni meter na tem mestu skoraj 15.000 Din.

Pavle Krek, bojevnik iz bitke pri Kraljevo Brdu, doma iz poljske občine, o katerem je že obširneje pisalo nedeljsko »Jutro«. Slika kaže, kakšen hrust je še, čeprav je že prekorajil 72. leto svoje starosti.

Gospodarstvo

Številne ponudbe za gradnjo železnic

Preokret v aferi Losinger

Kakor je »Jutro« že poročalo, je vlada pretekli teden odobrila načrt uredbe o trasiranju in gradnji novih železnic. Ta uredba obsega program za gradnjo 3000 km novih železnic. Seveda je še odprto vprašanje finansiranja. Finančni zakon za letošnje leto pooblašča prometnega ministra, da sklene po sojilo 500 milijonov Din za gradnjo novih železnic. Ta znesek pa je razmeroma majhen v primeri z obsežnim gradbenim programom.

V zvezi s tem novim načrtom za gradnjo železnic so v zadnjem času prispeli v Beograd številni predstavniki inženirskih in finančnih skupin, ki se zanimajo za gradnjo teh železnic, tako da je danes Beograd ves poln inženirskih posrednikov. Iz Francije so prispeli predstavniki dveh skupin, prav tako so se pojavili interesi iz Nemčije, Češke, švicarske skupini sta poslali svoje predstavnike. Nekateri od teh predstavnikov so priliš konkretni predlozi.

Poljske in Amerike. Tudi dve slovaški inženjeri, dr. Rotpletz, znani graditelj St. Gotthardskega tunela, Pred leti je dr. Rotpletz v Beogradu osnoval gradbeno podjetje »Simplon Avalac«, na katerem je bil materialno interesiran. Zaradi slahih uspehov pa je to podjetje v likvidaciji. Tudi največje dansko gradbeno podjetje Højgaard & Schultz, ki je v zadnjih letih izvršilo največja gradbena dela v Evropi in Ameriki, ih ima na Danskem privilegiran položaj, se zanjima za ta gradbena dela. Ta danska tvrdka je že lani ob koncu leta osnovala v Beogradu družbo »Preduzimač« d.d. za gradnjo cest, kejev, pristanišč in ostalih objektov.

Losinger ponuja poravnavo
V zvezi z novim gradbenim programom železnic je prišlo nenadoma do preokreta tu-

di glede afere Losinger. Kakor znano je švicarska tvrdka Losinger & Comp. pred leti prevzela gradnjo železnice Požarevac-Kučevo za ceno 8 milijonov dolarjev. Tvrdka je dela oddala najprej domačim gradbenim podjetjem, in sicer za okrog 20% ceneje, kakor se je sama pogodila z državo. Ker pa tvrdka sama ni imela dovolj finančnih sredstev, ni del izvršila. Tako so na tej progi zgrajena le zemeljska dela v vrednosti 120 milijonov Din, za kar je tvrdka prejela od države 110 milijonov. Ker tvrdka ni bila v stanju nadaljevati dela, je država pogodbo razdrla. Menice, ki jih je država dala za izvršena dela, je tvrdka Losinger zastavila pri raznih bankah. Naivejši del pa je bil lombardiran pri dunajski Compass banki, ki je te menice prejela od Fenixa. S polomom Fenixa je morala Compass banka preiti v likvidacijo. Menice so bile predložene na izplačilo, naša država pa je zaradi neizpolnitve pogodbe plačilo odklonila. Po pogodbi s tvrdko Losinger bi morala v takih primerih razsojati posebno razsodišče, stvar pa je bila s posredovanjem švicarske vlade predložena haškemu mednarodnemu razsodišču.

Te dni je prispel v Beograd osebno lastnik firme G. Losinger, ki je naš državi ponudil poravnavo, odnosno neposredni sporazum. Kakor doznava »Jugoslovanski Kurir« je Losinger odkupil vse zastavljene menice, ki jih je naša država izstavila za gradnjo železnice Požarevac-Kučevo. Losinger je na vsak način pripravil sporazume, se seveda pa želi, da bi prevzel v okviru novega gradbenega programa večji objekt. Losingerjevo ponudbo in njegove pogoje so vzeli na merodajnih mestih v proučevanje. V poučenih krogih trdijo, da obstoja možnost sporazuma, ker pogoji niso nesprejemljivi.

Kako naj se delijo kontingenti za izvoz sadja

Kdo naj krije deficit pri pšenici?

Finančno gospodarski komite ministrov je nedavno razpravljalo o uredbi za reorganizacijo Zavoda za pospeševanja zunanje trgovine v smislu pooblastila, ki ga je dobil trgovinski minister v finančnem zakonu. Po tej uredbi se ima v okviru Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine osnovati urad, odnosno osek za kontrolo izvoza sadja. Ker smo tik pred izvozno sezono, je rešitev tega vprašanja nujna. V smislu slepov konferenc, ki so bile v zadnjem času v trgovinskem ministristvu, bi ta osek za kontrolo izvoza sadja v okviru Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine prevzel posle dosedanje komisije za sadje, v katero bi se še kooptirali člani iz vrst trgovcev in zadruge. Ta urad odnosno osek za kontrolo izvoza sadja bi prevzel tudi delitev kontingentov na izvoznike, kar je doslej upravljal Prizad.

Sedaj poroča beogradska »Politika« da so gornji sklepi in predlogi naleteli v gotovih krogih na kritiko, češ da kažejo ti sklepi popuščanje nasproti takozvani privatni trgovski inicijativi. Ta rešitev bi pomenila odvzemanje kupitve Prizadu, ki ima važno nalogo, da drži cene pšenice. Če naj Prizad uspešno vrši ta posel, se mu morajo prepustiti tudi preferenčni kontingenti za one proizvode, ki imajo v inozemstvu dobro ceno, ker bi Prizad drugače imel le izgubo pri vzdrževanju cen pšenice. Nadalje pravi »Politika«, da so s Prizadom nezadovoljni predvsem trgovci in izvozniki. Na drugi

strani pa so milijoni kmetovalcev, katerih eksistenca je odvisna od uspešne intervencije Prizada na notranjem tržišču. »Politika« se tudi sprašuje, kako naj Prizad v letošnji sezoni krije eventualno izgubo pri pšenici, če se mu vzmajejo taki posli.

Članek »Politike« izveneva tako, da se mora Prizadu pustiti posel pri izvozu sadja, ker pri tem poslu lepo zasluži, tako da s tem zaslužkom lahko krije deficit pri pšenici. S takim stališčem pa se nikakor ne moremo strinjati, ker ne gre, da bi sadjarji doprinali finančne žrtve za vzdrževanje cen pšenice. Deficiti pri takih akcijah za vzdrževanje cen se morajo odvaliti na vse sloje prebivalstva in jih mora nositi država. Stališče »Politike« pa moramo predvsem ugovarjati z gospodarskega stališča Slovenije, ki bo itak kot pasivna pokrajina z uvozom pšenice po višji ceni največ prispevala k vzdrževanju cen pšenice. Sedaj pa naj bi se naložilo v ta namen žrtve še na slovenske sadjarje. Znano je, da gre ene četrtina vsega našega izvoza jabolk iz Slovenije. Zaslužek, ki bi ga imel Prizad pri vodstvu poslov okrog izvoza sadja, bi torej izviral v veliki meri iz Slovenije. Iz naših denih razlogov moramo zastopati stališče, da se morajo našemu kmetu-sadjarju v polni meri prepustiti vse ugodnosti, ki jih imamo na podlagi kontingentov za izvoz sadja v druge države, nikakor pa ne gre, da bi se te ugodnosti deloma porabile za kritje deficita pri vzdrževanju cen pšenice.

Gospodarske vesti

— Izvoz goveje živine v Nemčijo. Včeraj sta iz Beograda odpotovala v Nemčijo dr. Viada Mladenović, načelnik veterinarskega oddelka in kmetijskem ministristvu in Mihajlo Vuković, višji uradnik za kontrolo živinskega izvoza, ki bosta v Bodenbachu na meji med Českoslovaško in Nemčijo prisostvovala izročitvi prve partije goveje živine, ki jo bodo izvozili iz naše države v Nemčijo. Partija lo štela 500 glav goveje živine izbrane in prvovrstne kakovosti. Po prevzemu od strani nemških oblastev bodo prepeljali živino v Dresden.

— Sijalen uspeh českoslovaškega notranjega posojila. Iz Prage poročajo, da računski gleda nedavno zaključene emisije 3 in 45 odstotnega notranjega posojila za narodno obrambo še niso zaključeni, vendar so v glavnih obrisih znani. Českoslovaški finančni minister Kalfus je preko radija sporočil českoslovaški javnosti, da znaša skupna vsota vpisanega posojila po dospelih seznamih 3200 milijonov Kč. Ker pa se niso dospeji vsi seznami, je računati, da bo končni rezultat dosegel vsoto 3500 milijonov. Uspeh emisije je presenetil tudi največje optimiste. Značilno je tudi, da je znašal vpis 3% tranše, ki je v zvezi z davčno amnestijo, nič manj nego 1150 milijonov Kč.

— Spremembe uradnih tečajev. Finančno ministristvo objavlja v »Službenih Novinah« spremembo uradnih tečajev za mesec julij. Po tej izpremembi znaša uradni tečaj za angleški funt 235 Din (namesto 245) za ameriški dolar 43,30 (namesto 43,60) in za kanadski dolar 43,10 Din (namesto 43,40).

— Gradbena dela. Banska uprava dravske banovine je razpisala gradnjo spodnjega ustroja banovinske ceste Slov. Bistrica—Opolnica od km 212 do km 345 s predvidenimi stroški 200.000 Din. Prav tako je razpisala gradnjo železobetonkega Kotarjevega mostu preko Mže na banovinski cesti Dravograd—Poljane. Črna s predvidenimi stroški 540.000 Din.

— Povišanje in znižanje glavnice. Znaša subotška tvornica pečč »Z fire« d. d. je zvišala svojo glavnico od 1,0 na 1,5 milijona Din. — Strojišna klena in kemična industrija v Polzei je po sklepu obnega zbora od 10. aprila t. l. znižala glavnico od 5,0 na 1,25 milijona Din.

— Dobave. Uprava I. oddelka vojnotehničnega zavoda v Sarajevu sprejema do 16. t. m. ponudbo za dobavo 5.000 kg jekla in do 18. t. m. za dobavo kartona. Eko-

nomski oddelke generalne direkcije drž. železnice v Beogradu sprejema do 14. t. m. ponudbe za dobavo hrastovih in bukovih pragov. Gradbeni oddelke direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. t. m. ponudbe za dobavo zaporniških pogonov, do 17. t. m. za dobavo varnostnega materiala in litoželeznih koles. Direkcija državnega rudnika v Kakmju sprejema do 16. t. m. ponudbe za dobavo vrvi za merenje dolžine, do 23. t. m. za dobavo 50 m svinčenih cevi, 160 komadov hrastovih trupev in marmornatih plošč. Direkcija državnega rudnika Vrtnik sprejema do 16. t. m. ponudbe za dobavo železne pocinkane žice, svinčenih cevi in vijakov. Direkcija železnice, strojni oddelke v Ljubljani sprejema do 15. t. m. ponudbe za dobavo 1.000 kg govejeja loja.

Borze

15. julija

Na ljubljanski borzi so oficijelni tečajji deviz ostali skoro nespremenjeni, le New York je nekoliko popustil. V privatnem klingeru so se trgovali avstrijski šilingi po 8,78, za angleške funto pa je se je nudil denar po 238,25. V zagrebškem privatnem klingeru je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,72, v angleških funtih po 238,24 in v španskih pezeta po 6,70, dotim je bilo za grške bone povpraševanje po 28. Nemški klingerški čeki so se v Ljubljani trgovali po 13,82, v Beogradu po 13,7714 in v Zagrebu 13,7650, odnosno za konec julija po 13,6750, za 15. avgust po 13,69, za konec avgusta po 13,65 in za 15. september po 13,60.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bil za vojno škodo zabeležen tečaj 362—364. Zaključki so bili v 7% Blairovem posojilu po 72 in 73,50 (v Beogradu po 73,75) in v 7% investicijskem posojilu po 84.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2965,30—2979,90, Berlin 1752,05—1765,93, Bruselj 735,26—740,32, Curih 1424,22—1431,29, London 218,05—220,10, New York 4313,60—4349,91, Pariz 288,25—289,69, Praga 180,61—181,72.

Curih. Beograd 7, Pariz 20,2425, London 15,3525, New York 305,25, Bruselj 51,69, Mfan 24,10, Madrid 41,9350, Amsterdam 208,20, Berlin 123,20, Dunaj 57,70, Stockholm 79,10, Oslo 77,10, København 67,6250, Praga 12,69, Varšava 57,70, Budimpešta 60,50, Atene 2,90, Bukarešta 2,50.

Efekt

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 372—364, 6% begluške 58,50 den., 7% invest. 84—85, 7% stabiliz. 82,75—83,12, 7% Drž. hip. banka 86—87, 7% Blair 72—73,50, 8% Blair 82—84, devnice: PAB 232—234, Trboveljska 135 den., šecerana Osijek 135 bl.

Beograd. Vojna škoda 362—362,25, 4% agrarne 48,75 bl., 6% begluške 68,75—69 (68,75), 7% invest. 83,75 bl., 7% Blair 73,25 do 74 (73,75), 8% Blair 81,50 den., Narodna banka 6200 den., PAB 232—233.

Blagovna tržišča

2170

+ Chicago, 15. julija. Začetni tečajji: Pšenica: za julij 102,125 za sept. 102, za dec. 103,25; koruza: za sept. 80, za dec. 74.

+ Winnipeg, 15. julija. Začetni tečajji: Pšenica: za julij 91,50, za dec. 90,875.

+ Novosadska blagovna borza. (15. t. m.) Tendence nespremenjena. Jačmen: baški in sremski novi 64 kg 78—80, Oves: baški, sremski in slavonski 100—102, Koruza: baška in banatska 101—103, Moka: baška, sremska, slavonska in banatska »06« 197—197,50; »2« 177,50—187,50; »3« 157,50—167,50; »4« 137,50—147,50; »7« 117,50—127,50; »8« 105—107,50. Otrubi baški, sremski in banatski 82,50—87,50.

+ Budimpeštanska termska borza (15. t. m.) Tendence prijazna. Koruza: za avg. 11,68—11,88, za sept. 11,72—11,74.

BOMBAZ

+ Liverpool, 14. julija. Tendence stalne. Zaključni tečajji: za julij 7,20 (prejšnji dan 7,14), za dec. 6,67 (6,65).

+ New York, 14. julija. Tendence stalne. Zaključni tečajji: za julij 13,46 (13,42), za dec. 12,59 (12,56).

Iz Julijske Krajine

Hišne preiskave pri goriških intelektualcih

Udeleženci dubrovnškega kongresa Pen klubov se gotovo še spominjajo, iz kakšnih razlogov slovenski književnik France Bevk ni mogel priti na kongres. Italijanski pisatelj Marinetti, ki se je kongresa udeležil, je objubil, da se bo zavezal za Bevka. Marinetti je bil kot prostovoljec v Abesiniji in ima v Rimu gotovo veliko besedo. Očividno pa mu, če svoje objube ni pozabil, ni uspelo karkoli doseči za goriškega pisatelja.

Preteklo soboto je prišlo v Gorici do novega vsekakor neljubega dogodka. Nenadoma so se pri književniku Bevk, ki ima haš sedaj polno delo, oglasili po daljšem času spet policijski organi in izvršili pri njem podrobno hišno preiskavo. Rečeno je bilo, da iščejo orožje. Stični preiskavi sta bili izvršeni tudi pri prof. Radu Bednariku in pri glasbeniku Lojzetu Bratužu. Tudi za ti dve preiskavi je bil naveden isti razlog. Preiskave so se zaključile seveda negativno.

Drobne novice

Na tržaški trgovinski in gospodarski univerzi je preteklo soboto promoviral Venceslav Tuta iz Tolmina. Poleg drugih dveh razprav je predložil tudi zanimivo razpravo o gospodarski depresiji in njenih slabih posledicah za avtarkične države. Dr. Tuti naše častitke!

V Levpi pri Kanalu je preteklo soboto nenadoma umrl župnik Franc Klanjšek. Zadel ga je srčna kap. Njegovo truplo so v ponedeljek prepeljali v Ločnik, njegov domači kraj, in ga slovesno pokopali. Pogreba se je udeležilo izredno mnogo ljudi.

Na razstavi »rimljanskega in srednjeevropskega Trsta« na tržaškem gradu, o kateri smo pred nekaj tedni že poročali, so razstavili tudi mnogo slovenskih škedenjskih narodnih noš. Celu natakariče v bifeju na gradu strežijo gostom v škedenjskih nošah.

Na Soči blizu Tolmina nameravajo zgraditi novo električno centralo. Strokovnjaki podjetja »Adriatica« iščejo sedaj primeren teren. Po dosedanjih računih bo družba v to svrhu investirala 10 milijonov lir.

V Vzhodno Afriko so te dni poslali prvo večjo skupino pristaniških delavcev. Zaposleni bodo v pristaniščih Masane, Magdisa in drugih manjših lukah.

V Dolu-Otlici nad Ajdovščino so po odredbi goriškega pokrajinskega tajništva stranke ustanovili novo krajevno fašistično organizacijo. Za tajnika je bil imenovan Rudolf Villani.

Blizu Opatega sela je granata ubila 9letnega Josipa Kačiča, Gletnega Lojzka Pahorja in njegovega Sletnega brata Vladimira je hudo ranila.

Pri Cerknem je na samotni cesti omagal in umrl starček Josip Rutar iz Sv. Lucije. Zvečer so ga našli neki poljski delavci, ki so se vračali z dela v Cerkno. V torek so ga pokopali.

V Brestju pri Kojsem je požar prav tako uničil dom posestnice Franje Marinčeve. Pogorelo je tudi gospodarsko poslopje, v katerem je bilo 40 stotov sena. Škoda znaša preko 15.000 lir.

Na železniki postaja v Grahovem pri Cerknem je preteklo sredo skočil iz tira tovorni vlak, ki je prispel preko meje pri Podbrdu in vozil proti Gorici. Nesreča ni zahtevala človeških žrtev, pač pa je bila materialna škoda zelo velika. V vagonih se je pokvarilo precej blaga. Tudi vozovi sami so se poškodovali. Promet je bil prekinjen za nekaj ur.

Nevarna hiša

V indijsko mesto Pešavar je prispel pred nekoliko dnevi neki trgovec. V hiši starega prijatelja je dobil prenočišče. Sredi noči, ko ni mogel zaspati, je slišal tuje pred oknom svoje spalnice neko šepetanje. Splazil se je k oknu, da bi pogledal, kdo ima v tako pozni uri opravka v vrtu, in je razločil oba starejša sinova svojega gostitelja, ki sta kopala jamo.

Iz njunega razgovora je trgovec v svojo grozo zvedel, da nameravata oba nepridiprava umoriti baš njega. Mož ni čakal, da bi se to zgodilo, temveč je takoj na skrivaj ostavil nevarno hišo. Tako je ušel si gurni smrti, kajti da sta sinova njegovega starega prijatelja mislila resno, je postalo razvidno iz tega, da so naslednje jutro našli v njegovi postelji umorjenega gostiteljevega najmlajšega sina. Mladi mož se je bil ponoči vrnil malo okajen domov in je legel v prvo prosto posteljo, ki jo je našel. Tu sta ga brata umorila, ker sta ga v temi zamenjala za tujca.

Dinar za gram krvi!

Krvodajalci, najznačilnejši „poklic“ naše dobe, se bore za svojo nagrado

Ljubljana, 15. julija.

Igra zgodovine je nanelsa, da sta v naših lepih dneh treh druga drug drugega dva zanimiva, nad vse značilna simptoma veka, ki ga preživljamo: transfuzija krvi v kirurgiji in pa množica brezposelnih, ki jih je ustvarila gospodarska kriza. Moderna medicinska veda je iznašla način, da s krvjo živega, zdravstveno neogroženega človeka pomaga nekemu, ki je po nesreči izgubil običajni delež tega najdragocenejšega, najplemenitejšega soka. Danes si ni moglo več misliti modernega, najnujnejšim potrebam časa ustrežajočega bolniškega oddelka brez spodobnega števila ljudi, ki so vsak hip pripravljeni, da odpro svoje žile: potujejo kri za rešitev kateregakoli življenja na nič manj hraber način, kakor se je to včasih dogajalo po strelskih jarkih na frontah sveta.

Beda, ki je tisoče in stotisoče izrinila iz tradicionalnega življenjskega obrata, pa je med množico novih poklicev, ki jih je prinesel današnji čas, ustvarila tudi tip čisto svojevrstnega delavca, ki svojih življenjskih energij ne nosi več s svojo delovno silo v industrijske obrate, temveč prodaja svoje življenje pri viru vsega: s tem namreč, da prodaja svojo kri, kadar so je potrebni njegovi sosedje v svojih najbolj kritičnih minutah. Tako se je okrog bolnišnic po vsem modernem svetu nabral lep venec anonimnih, požrtvovalnih, zaslužka potrebnih sodelavcev, o katerih ni moglo reči, da so zmerom zaželeni, a so brez dvoma zmerom — v najbrutalnejšem pomenu besede — krvavo potrebni. Ti krvodajalci niso nikakoli slovenska posebnost in borbe, ki jih bijejo ti ljudje v Ljubljani, so od sila podobne borbam, kakršne se bijejo po vseh drugih središčih sveta. Pred nekaj meseci je o socialnem položaju krvodajalcev povsem resno razpravljala praški parlament. Pri nas to vprašanje ni bilo deležno še tako širokega in avtoritativnega zanimanja, a ne more biti dvoma, da ga bo treba prej ali slej rešiti na povsem soliden, velikopotezen način. Tu ne gre samo za gnotne interese majhnega kroga ljudi, ki so se v dobi gospodarske krize privadili živeti od tega, da namesto svojega dela prodajajo kri iz svojih žil, temveč za rešitev velikega, družabnega problema, ki se tiče prospeha vsega naroda in države. V naslednjem prinašamo dopis, ki smo ga prejeli iz vrst krvodajalcev:

Te dni je uprava bolnišnice vnovič znižala nagrado za oddajo krvi, ki je znašala doslej 300 Din od vsake transfuzije, od preteklosti sodej dalje pa je določena nova tarifa 200 Din. To znižanje je uprava bolnišnice poizkušala uveljaviti že sredi maja, a služaj je nanese, da je prav takrat prispel v Ljubljano minister za socialno politiko in narodno zdravje Cvetkovič in je skupina krvodajalcev imela priložnost, da ga ustavi na poti, ko je pravkar odhajal po ogledu zavoda. Zastopniki krvodajalcev so mu takrat vprčili namestnika upravnika obrazložili svoje težnje in svoj položaj, kakor je minister odredil, naj za transfuzijo ostane nagrada 300 Din. Obenem se je krvodajalec izkazal tako velikodušnega, da je vsakemu izmed njih — in v bolnišnici jih je bilo takrat ravno sedem, medtem ko znaša njih število v celotnem okrog 40 — nakazal še po 200 Din izredne podpore, ki so jim jih takoj nato po naročilu njegovega tajnika nakazali na bankski upravi. Uprava bolnišnice je takrat obenem ukini la krvodajalec hrano opoldne in zvečer, ki so bili deležni dotlej na dan vsake transfuzije.

Po obisku ministra je takrat ostala taksa 300 Din za vsako oddajo krvi, zdaj po dveh mesecih pa je vnovič odredjena redukcija. O krvodajalstvu res da ni moglo reči, da je poklic, zdravnik kirurškega oddelka pa vendarle zmerom naročajo ljudem, ki dajejo kri, da morajo biti stalno na razpolago. Neredki so primeri, ko je treba izvršiti 3, 4 pa tudi 5 transfuzij na dan in krvodajalci morajo zmerom čakati, da pridejo na vrsto. Neredki so primeri, ko mora človek cele noči preležati na trdi klopi v čakalnici, da nazadnje pride na vrsto samo zato, da del najdragocenejše tekočine iz svojega života žrtvuje za življenje njemu povsem neznanega človeka. Uprava bolnišnice se postavlja na stališče, da je nagrada, ki se plačuje za žrtvovano kri, samo neke vrste napitnina, češ da krvodajalec itak zmerom plačujejo pacienti sami, ki so sprejeli njihovo kri. Naj v tej zvezi navedemo primer brezposelnega delavca, ki je že 12krat v

dobrem letu dal svojo kri, a je bil le enkrat samkrat deležen takšne posebne nagrade. Takrat je vso noč bedel v čakalnici, medtem ko so zdravniki na kirurškem oddelku čakali odločilne minute, ali bo transfuzija potrebna ali bo šlo brez nje. Takrat je pacient sam dal krvodajalcu nekaj dinarjev, da lahko stopi zjutraj na majhen zajtrk. Sicer je po znano, da v oboje državno bolnišnico prihajajo največ ljudje, ki jim takšne posebne »napitnine« po navadi ne morejo priti na misel.

Položaj krvodajalcev v Ljubljani je v

Težnje in zahteve profesorjev Sklepi profesorskega kongresa v Varaždinu

XVII. redni kongres Jugoslovenskega profesorskega društva, ki se je vršil 5. in 6. t. m. v Varaždinu, je po vsestranski razpravi o prosvetnih problemih sprejel naslednje sklepe:

Globoko se čuti, da je celokupen naš prosvetni sistem prišel do kraja. Zaradi sedanega stanja prosvetnega sistema se srednja šola ne nahaja tam, kjer bi morala biti niti na onj višini, na kateri bi morala biti kot poglavitna šola za ustvarjanje bodočih intelektualnih voditeljev. Zaradi tega srednja šola ne dosega rezultatov, ki bi jih radi videli v prvi vrsti nje učitelji, starši učencev, učenci in vsi ostali državljani. Zato kongres nalaga glavni upravi, da vpliva na merodajne faktorje, da se čimprej pristopi k ustvarjanju povsem novega prosvetnega sistema, ki bi v polni meri zadovoljeval sodobnim potrebam našega naroda; da glavna uprava poskrbi, da se ves ta posel izvrši čim temeljitej in brezpogojno ob najtemnejšem sodelovanju Jugoslovenskega profesorskega društva.

Kongres nalaga glavni upravi: 1.) Da z vsemi silami doseže pri pristojnih faktorjih, da se čim prej uveljavi že pripravljeni načrt sprememb zakona o srednjih šolah.

2.) Da vse svoje sile zastavi zato, da se pri ministrstvu trgovine in industrije čimprej ponovno ustanovi oddelak za strokovne šole in da se nastavi strokovni inspektorji; da se izdela zakon o srednjih tehničnih šolah, srednjih trgovskih šolah in o obrtnih šolah in da se obrtne šole s tem zakoni popolnoma ločijo od srednjih tehničnih šol. Do izdajanja teh zakonov je treba takoj napraviti začasne učne načrte in programe in pravilno rešiti vprašanje učbenikov.

3.) Da se vse velike srednje šole z ozirom na njihovo število učencev in oddelkov spravijo v sklad z odredbami zakona o srednjih šolah na ta način, da se te razdelijo na dva ali tri zavode in se tako omogoči pedagoški in administrativno vodstvo teh šol.

4.) Da se za uspešno delo v šoli zagotovi potrebno število učiteljev na ta način, da se omogoči nastavitve diplomiranih studentov in se tako reši zelo važen ne samo šolski, temveč tudi socialen problem sodobnosti.

5.) Da se vsako leto o pravem času izvede racionalna razvrstitev učiteljev po strokah in da se pri tem upoštevajo upravičene želje onih, ki daljšo dobo služijo v krajih, kjer je učiteljska služba težja in težje delo. Da se v komisijo za razvrstitev brezpogojno pritegne tudi en zastopnik J. p. d.

6.) Da se šola popolnoma osvobodi izvenšolskih vplivov in se s tem omogoči učiteljem, da morejo do kraja popolnoma pedagoško postopati pri svojem delu.

7.) Da se čimprej pristopi k zgraditvi šolskih zgradb, da se tako odstrani prenatrpanost šol, škodljiva zdravju naše šolske mladine in strošno škodljiva delu v šoli.

8.) Da se del šolnice pusti na razpolago direktorjem za osnovanje odnosno izpolnjevanje dijaških in učiteljskih knjižnic, šolskih zbirk in za nabavo sodobnih učil.

9.) Da glavna uprava dogovorno s sekcijskimi upravami pokrene ustanovitve strokovnih delovnih edinic, ki naj bi imeli dobrodojen upliv na izdelavo učnih načrtov in pisanje učbenikov.

10.) V želji, da je javnost točno obveščena o šoli in o priklakah v njej in da bi

primeri z njihovimi tovariši v ostalih mestih države v resnici zelo težak. Še celo v majnem Celju jim bolnišnica plačuje po dinarju za gram krvi — in pri transfuziji se jemlje največkrat po 500 do 600 gramov krvi. V Zagrebu plačujejo klinike in druge bolnišnice po 500 do 600 Din za transfuzijo, v Beogradu celo po 600 do 800 Din. Razumemo položaj ljubljanske bolnišnice, ki se bje za svoj obstanek z največjimi težavami. Naše nagrade se plačujejo iz rednega budžeta, o katerem vemo, da ne zadošča niti za najpotrebnejši obrat takšnega zavoda. Prav zato pa se obračamo na najširšo javnost in še posebej na ministra za socialno politiko in narodno zdravje, da nam pomagajo do položaja, kakršni nam gre kot ljudem, ki žrtvujemo svojem sosedu tisto, česar si ne upajo niti njegovi najbližji: namreč svojo srčno kri.

bili vestni šolski delavci zaščiteni pred krivičnimi obtožbami, smatra kongres za potrebno, da zahteva, da se v vsakem primeru javnost obvesti, in da se vsak primer, ki bi bil škodljiv ugledu šole in profesorskega stanja, takoj preišče in krivce najstrožje kaznuje.

Dolžnost glavne uprave profesorske organizacije so naslednja dela in posredovanja:

1.) Da prouči vprašanje bolniškega zavarovanja članov J. p. d.
2.) Da se čimprej pravilno razvrstijo kontraktualni nastavniki, ki so postali naši državljani in izpolnili vse zakonite pogoje. Prav tako, da se popravijo razvrstitve nastavnikov prejšnjih verskih šol in nastavnikov muzike, ki so si pridobili kvalifikacije. Kongres posebej ponavlja zahtevo v točki 22. resolucije Banjaškuega kongresa.
3.) Da se čimprej najde bužetška in finančna možnost za napredovanje nastavnikov, ki so izpolnili zakonite pogoje.
4.) Da se profesorjem da stalnost, ker edino tako bo možno nemoteno in objektivno delo srednješolskih učiteljev.

Kongres nalaga glavni upravi dolžnost, da je v čim tesnejši zvezi z vsem prosvetnimi organizacijami in da posveča svoj trud težnji, da se čimprej ustanovi prosvetna zbornica.

Ljubljana v borbi proti prahu

Prah v vročih poletnih mesecih je vsem mestnim občinskim upravam eno izmed najbolj neprijetnih vprašanj. Celo poletje je treba večkrat na dan poškrbati vse ceste, trge in ulice, pa se bodo še mesečni pritoževali, da vsaka sapica ali vsak nekoliko hitrejši voz vzdiguje cele oblake prahu, ki nadleguje ljudi in skozi okna sili v stanovanja in pisarne. Za škropljenje pa je treba precej tehničnih priprav in izvežbanega osebja in poleg tega še dobre organizacije, da tekem dneva pridejo na vrsto vse s prahom obložene prometne žile.

Še nekaj let po vojni so bile potrebe po škropljenju cest in ulic po Ljubljani še kolikor toliko skromne. Zadoštevajo je nekaj preprostih hidrantov in nekaj sto metrov cevi. Spočetka se je počasi preplaval po mestu voz z velikim sodom vode. Pozneje so delo prevzeli večji škroplilni vozovi s cisternami, ki jih danes kot spomin na nekdanje čase vidimo še tu in tam, zlasti pri škropljenju ob utrjevanju novih cest, preden pride nanje parni valjar. Leta 1919 je ljubljanska mestna občina podredovala od vojaške oblasti nekaj več ali manj rabljenih avtomobilov, ki jih je mestna pristava nekaj let pozneje preuredila v škroplilne avtomobile. Do leta 1929 je mestna občina dobila 6 škroplilnih avtomobilov, ki imajo povprečno po 3-4 m³ kotlovne vsebine in motorje s približno po 35 HP. To je vse, kar more ljubljanska mestna občina poslati v boj proti prahu. Bivša samostojna občina Moste ima še svoj 6 cilindriški škroplilni avtomobil z 2.50 m³ kotlovne vsebine.

Ljubljana pa je medtem silno hitro rasla in vedno več je bilo cest, ki jih je treba dnevno večkrat škropliti. Še leta 1919, so bile vse take ceste in ulice skupaj dolge komaj 100 km, leta 1923 je ta dolžina zaradi novih ulic na Mirju, v Rožni dolini, Bežigradu in v Sp. šiški narasla že na 147 km. Ob priključitvi novih občin so bile te ceste in ulice zaradi novih ulic v svetokriškem okraju skupno dolge že

178 km. S priključitvijo okoliških občin l. 1935. pa je ta dolžina poskočila na 350 km. Tako je skozi vseh zadnjih 15 let vztrajno rasla dolžina prometnih žil po mestu, zaškropljenje pa jena razpolago vedno isto število škroplilnih avtomobilov s isto tehnično dovršeno, oziroma pomankljivostmi kakor pred 10 leti. Vse te priprave so že dolgo vrsto let neprestano v rabi in kar čuditi se moramo, da jih je cestno nadzorstvo in njegovo osebje tako dolgo ohranilo v takem stanju, da so še kolikor toliko uporabne, čeprav so bile v nekaterih vročih tednih včasih tudi po 14 ur na dan na cesti. Vsi pa vedo, da to stanje dolgo ne bo več vzdržno. Zaradi premajhnega števila škroplilnih avtomobilov in zaradi povečane mestnega okolja morajo ti avtomobili mnogo hitreje hiteti iz ulice v ulico, da morejo vsaj najbolj prometne ulice večkrat na dan nekoliko orositi. Leta 1932, se je z enim avtomobilom pri navadnem osmurnem dnevnem škropljenju poškrbilo 30-35 km ceste danes pa jih je treba v istem času poškrbiti do 60 km. Seveda pa je tako pospešeno škropljenje mnogo pomankljivejše in nekaj ur, odkar je obdržal škroplilni avtomobil, se na ulici že vzdigne prah. Da morejo kljub povečanemu številu za škropljenje potrebnih km priti na vrsto vse važnejše ulice in trgi, je bilo treba čas škropljenja podaljšati celo na 14 ur

dnevno. Ker pa stalno uslužbenih vozačev ni dovoljeno zaposlojevati preko 48 urnega delavnika, je treba večkrat najemati sezíjske vozače.

V takih okoliščinah mora torej mestno nadzorstvo skrbeti, da tudi v dana največje vročine in suše po Ljubljani ne bo prahu. Vmes pridejo še razne prireditve, slavnosti in obhodi, tako da je treba vrstni red škropljenja stalno izpreminjati, čeprav se dan na dan množe prošnje, naj bi se vsaka ulica škroplila vsak dan ob določenih urah. Po vsem tem je razumljivo, da takim prošnjam ni moglo ustreči, ker se mora cestno nadzorstvo stalno bati, da bo kakaga najbolj vročega in suhega dne odpovedal ta ali oni avtomobil.

Letos je bila uvedena akcija, da se nabavi nekaj novih škroplilnih avtomobilov. Trdke, ki izdelujejo sicer zelo moderne in porabne škroplilne avtomobile in cestne valjarje, so ponudile svoje blago, toda dobavni rok je tako dolg, da za letošnji vroči in suhi del leta skoro ne pridejo v poštev. Nov škroplilni avtomobil bodo prišli na ceste šele z naslednjim poletjem, medtem pa bodo tehnični strokovnjaki, finančni odbor in odbor za oceno nabavk vprašanje mogli še bolj temeljito proučiti, da bo denar, ki ga bo treba šteti v ta namen iz mestne blagajne (približno 350.000 Din za škroplilni avtomobil), res plodonosno naloženo.

Velik uspeh naše operne pevke Razgovor z gđ. Anito Mezetovo

Beograd, 12. julija.

Sedimo v prijetni senci na vrtu majhne hišice v Vojvode Dragomira ulici, kjer stanuje naša odlična operna pevka, ljubljanka beograjske operne publike gđ. Anita Mezetova. Ob črni kavi kramljamo o vsem mogčem. Gospodična Anita je, kakor vedno, nasmejana in rada odgovarja na vsa moja vprašanja, ki se tičejo njenega najnovejšega angažmana na svetovnem teaterskem kongresu, ki se bo vršil letos od 10. do 15. septembra na Dunaju in končal v Salzburgu.

— Slišali smo, da v kratkem odpotujete na Dunaj. V beograjskih glasbenih krogih pripovedujejo mnogo o tem Vašem najnovejšem uspehu in Vam iskreno čestitajo.

— Da. Odpotujem že čez nekaj dni. Najprej v Ljubljano, da obiščem spet svoje domače in številne znance, s katerimi me veže iskreno prijateljstvo že od mojega prvega javnega udeleževanja. Okrog 15. julija pa odrinem na Dunaj, da začnem z vajami za svoj nastop v dnevih svetovnega teaterskega kongresa letos v septembru. Ta kongres bo v letošnjem letu največja glasbena prireditelja na svetu.

— Kako je prišlo do angažmana?

— Ko sem meseca aprila sodelovala na Dunaju na jugoslovenskem koncertu, katerega so posetili vsi odličnejši dunajski glasbeniki in glasbeni kritiki, me je po koncertu obiskal direktor Musikstudio dr. Czomka in mi ponudil, da bi sodelovala pri septembrskih glasbenih prireditvah in sicer v dosedaj še nepoznani Mozartovi operi, ki so jo pred kratkim našli v rokopisu. Eno od dveh glavnih ženskih vlog v tej operi bi pela jaz. Vse vloge v tej operi so zasedli po izjavi direktorja dr. Czomke z najboljšimi svetovnimi mladimi močmi. Dajali jo bodo v Schönbrunner Schlosstheater, sodeloval pa bo tudi ansambl pariške in dunajske državne opere. Dirigiral bo svetovno znani dirigent turinske opere, nekdanji dirigent v slavnem Teatro Colone (Buenos Aires) maestro Erede. Z veseljem sem sprejela to ponudbo, ki pomenja brezdvomno zame veliko odlikovanje in priznanje. Komaj čakam, da odpotujem na Dunaj in pričnem z vajami.

Pa ne, da bi nas v tej slavi zapustili in sprejeli kako ponudbo v inozemstvu? Kam bi z žalostjo beograjske operne publike, ki Vam ob vsakem nastopu prireja tako spon-

tane ovacije? In Ljubljana — ali Vas nič ne vleče?

— Kakor ste mogli videti iz beograjskih listov, sem za letošnje jesensko sezono že sprejela angažma v beograjski operi, dasi malo v zadregi, ker sem dobila ravno v zadnjem času več ponudb iz inozemstva. Torej Vam za letos ne uide, razen za čas mojih gostovanj na praški državni operi. Za drugo leto pa še nič ne vem. Lahko si pa mislite, da mlado pevko vedno privlačijo tu tujina in da ji slej ko prej vedno podleže. Vsaj za nekaj časa. Na Ljubljano pa zaenkrat samo — mislim in obujam nanjo lepe spomine, ki mi jih je zapustila.

— Kako Vam sicer prija prestolnica in njeno življenje?

— Moram reči: izvrstno. Popolnoma sem se že v njej privadila. Publika se je, kakor ste lahko opazili, privadila name in jaz sem se zanj navdušila. Tudi v privatnem življenju se počutim tu izvrstno. Povsod imam na stečaj odprta vrata in sprejem je ljubezniv, bratski. Sicer pa mi je najljubša ta hišica, naš Didi (mali sinki Anitine sestre gospe Marjane Savinske) in ta le kotiček v našem prijetnem vrtičku.

Končala sva najin interview. Pred gospodično Anito se je namreč široko razkoracil navihani Didi in začel z njo svoj interview, ki se je v prvi vrsti tikal dobrih bonbonov, ki mu jih je za nekaj časa skril dobra tetka.

Radio

Petek, 17. julija

Ljubljana 12: Cvetje z domačih gredic (plošče). — 12.45: Poročila, vreme. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Spomini iz mladostnih dni (plošče). — 14: Vreme, borza. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Reprodukcion koncert na wurliških orglah. — 20.10: Zenska ura; Dečva (ga. Marija Sarčeva). — 20.30: Prenos koncerta iz Zagreba. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

Beograd 17.30: Komorna glasba. — 18.20: Narodne melodije. — 20: Orkestralni koncert. — 21: Prenos iz Zagreba. — 22.20: Plošče. — Zagreb 20: Pevski koncert. — 20.30: Koncert španske glasbe. — 21.30: Koncert Slovenskega okteta. — 22.15: Plesna muzika. — Praga 19.40: Plošče. — 19.55: Koncert orkestra. — 20.55: Spevoigr. — 21.30: Pesmi. — Varšava 19: Simfonični koncert. — 21.05: Laska glasba. — Dunaj 12: Plošče. — 15.20: Mladinski koncert. — 17.30: Zborovsko petje. — 19.30: Vjolinke skladbe. — 20.15: Szymanovskega balet »Hernanijs«. — 20.50: Revija slagerjev. — 22.10: Koncert Brucknerjeve glasbe. — 22.30: Klavirski koncert. — 23.15: Laska in plesna muzika. — Berlin 19.20: Arije in pesmi. — 20.10: Prenos iz Stuttgarta. — 21.30: Prenos iz Bayreutha. — 22.30: Laska godba in ples. — München 19: Koncert orkestra. — 20.10: Zvočne slike. — 21: Lisztove klavirske skladbe. — 23: Nemška glasba. — Stuttgart 19: Laska glasba. — 20.10: Orkestralni in pevski koncert. — 21.30: Prenos iz Münchena. — 22.30: Plesni orkester. — 24: Nočni koncert.

VSAKEMU NI MOGOČE ITI V KOPALIŠČE V EN DNE
MORE VSAK ŽRTVOVATI DIN 100.— (20 DO 25 VELIKIH STE. KLENIC) TER MESEC DNI PI. TI MESTO DRUGE VODE NAŠO ZNAMENITO
RADENSKO Z RDECIMI SRCI!

Mednarodni šahovski turnir v Podjebradih

Podjebrady, 13. julija

Nadaljnja štiri kola so prinesla marsikatero presenečenje v turnirju: Na čelu tabele je še vedno Frydman, ki včasih z dobro igro, včasih s srečo niza točko na točko. Na drugem mestu stoji poleg Aljechina tudi mladi moravsko-ostrovski mojster Foltys, ki pa ima težje partije večinoma še pred seboj. Flohr je začel z mnogimi remisji, nato dve partiji lepo dobil, toda proti Elisaskes je prekinjeno partijo izgubil. Tako bo stal samo nekaj nad polovico. Me ne je doletel nesrečen poraz z dr. Fazekasem, ki je sicer doslej izgubil vse svoje ostale partije. Ta točka mi bo seveda zelo manjkala. Še bolj nesrečno se bori Steiner, ki je izgubil proti dr. Aljechinu dobljeno pozicijo, prekinjenih partij s Stahlbergom in Menčíkovo pa tudi ni mogel rešiti na remis. Dokaj dobro se drže še Nemec Richter, ki igra izmed vseh najbolj ostre partije, dalje Elisaskes, Pelikan in Stahlberg. Po partijah sodeč ima na zmago v turnirju sedaj najboljšo izgleda dr. Aljechin, čeprav zadnje dni ni igral čisto tako dobro kakor na začetku.

V četrtem kolu, 9. t. m. so bile končane razen ene vse partije. Dr. Aljechin je igral z Richterjem. Ta je kot črni v kraljevo-indijski obrambi žrtvoval kmeta in dosegel zelo divjo pozicijo. Dr. Aljechin je ho-

tel odločiti partijo o napadu ter žrtvoval kvaliteto. Toda Richter se je previdno branil, dal kvaliteto za nekaj materiala nazaj in šel v kmetnico s kmetom več. Dr. Aljechin je moral biti z remisjem še prav zadovoljen. Flohr je po dolgotrajni borbi prekinil partijo s Petrovom. V Aljechinovi obrambi je kot črni komaj dosegel majhno prednost. Partija bo končala menda remis. Jaz sem igral s Thomasom. V slovanski obrambi sem prišel zaradi nepazljivosti igrenasprotnika hitro v prednost. Thomasu se ni niti dobro posrečilo dokončati razvoja, nato je se spregledal kombinacijo, ki je stala figuro in se že v 22. potezi vdal. Elisaskes je imel proti gđ. Menčíkovi z dvema kmetoma več že dobljeno partijo, toda v končnici dam se mu je damska svetovna pravkinja postavila tako krepko porobu, da je na zadnje še dosegla remis. Steiner je v zelo lepi partiji v napadu porazil Opočensky, Stahlberg pa Frydman, ki je nekorektno žrtvoval figuro. Frydman je prizadejal Foltysu v holandski obrambi z odlično pozicijsko igro prvi poraz. Pelikan je z lahkoto premagal dr. Fazekasa. Dr. Treybal in dr. Skalička sta v španski otvoritvi kmalu remizirala.

V petem kolu, 10. t. m. je bila najmočnejša partija Steiner - dr. Aljechin. Dr. Aljechin je kot črni riskiral novost v malo

rabljeni Philidorovi obrambi. Res je stal kmalu slabo. V srednji igri bi bil Steiner z žrtvijo kvalitete lahko odločil partijo v svojo korist. Namesto tega je izbral minejšee nadaljevanje, končno pa v časovni stiski se enostavno spregledal figuro, tako da se je moral takoj vdati. Flohr je z odlično igro porazil dr. Treybala v angleški otvoritvi. Frydman je dobil srečno proti dr. Skalički. Slednji je imel dolgo časa dobro pozicijo, končno bi bil še lahko forsiral remis z večernim šahom, namesto tega pa je šel nasprotniku v matno mrežo. Jaz sem izgubil proti dr. Fazekasu. Zaradi majhne fizične indispozicije sem igral v sicilijanski partiji že otvoritev nekoliko nepazljivo. Moj nasprotnik je dobil celó figuro, pa se ni zanašal v sledečih komplikacijah ter figuro vrnil in prišel celó že v slabši položaj. Tu pa sem ob prekinitvi zopet popustil in napravil zaporedoma dve pravi grobi napaki, ki sta pozicijo tako upropastili, da je kljub nadaljnjemu štiriurnemu naporu ni bilo mogoče rešiti. Richter je lepo premagal Stahlberga v ostri napadalni igri. Opočensky je porazil nerazpoloženega Thomasa, Foltys Pelikana, Elisaskes pa v napadu Petrova. Gđ. Menčíkova je morala kloniti pred Nierjem.

V šestem in sedmem kolu, v soboto in nedeljo, smo igrali samo po štiri ure, ker je bil popoldne v našem turnirskem lokalu drug turnir — namreč plesni. Tako so

ostale razen dveh vse partije teh kol prekinjene in se doigravajo šele danes. V šestem kolu je vladalo posebno zanimanje za srečanje Flohr - Elisaskes. V damskem gambitu je Flohr v znani varianti dosegel prednost. Elisaskes je moral žrtvovati dve figuri za trdnjavo in je stal že gladko izgubljen. Tu pa je Flohr igral slabše nadaljevanje, ter dal trdnjavo, lovca in dva kmeta za damo. Naenkrat je bil sedaj Flohr v končnici izgubljen. Ko je nato še kuvertiral napadno potezo, ki je vodila do takojšnjega mata, se je pred nadaljevanjem partije vdal. Dr. Aljechin je s Thomasom igral v damskem gambitu varianto, ki daje po teoriji samo remis. Res se mu ni posrečilo doseči prednosti. V končnici je moral pristati na neodločen rezultat. Zelo napeta je bila partija Stahlberg - Steiner. V slovanski obrambi je igral Steiner nadaljevanje, ki ga priporoča Bogoljubov. Stahlberg je bil varianto ovrgel z žrtvijo kvalitete, ki mu je prinesla najprej silen napad, nato pa zaradi močnega prostega kmeta dobljeno končnico. Steiner je moral kapitulirati. Jaz sem igral proti Foltysu Collejev sistem, pa sem prehitro likvidiral pozicijo, tako da je nastala mirna končnica, ki je kmalu dala remis. Frydman je po dolgi borbi izkoristil proti dr. Treybalu svojo prednost v končnici in zmagal Richter je porazil gđ. Menčíkovo. Petrov v napadu Zinnerja, Pelikan pa dr. Skaličko, ki je nekorektno žrtvoval figuro

ro za napad. Opočensky je z lahkoto porazil dr. Fazekasa.

V sedmem kolu je Flohr zelo lepo premagal Zinnerja. V holandski obrambi je kot črni žrtvoval figuro za napad, ki mu je končno dal kvaliteto več. Dr. Aljechin je v angleški otvoritvi po zelo divji igri hitro premagal dr. Fazekasa. Senzacija je bila zmaga gđ. Menčíkove nad L. Steinerjem. Slednji je igral v francoski partiji na napad in žrtvoval kmeta. Menčíkova je kmeta hlađnokrvno vzela, sprejela še nadaljnje tri kmete in zmagala v končnici. Jaz sem igral z dr. Skaličko, ki si je izbral Birdovo otvoritev. Kot črni sem bil že v otvoritvi v pozicijski prednosti, ki se je vedno bolj stopnjevala, tako da sem dobil najprej kmeta, nato še kvaliteto. Končno sem prišel še do napada in postavil nasprotnika pred mat. Thomas je remiziral s Stahlbergom. V slovanski obrambi je bil Thomas kot beli v prednosti. Ostale partije še niso končane. Petrov je igral z Richterjem za turnirsko igro malo preriskantno zadnji gambit, pa je vendar prišel v končnico s kmetom več in ima šanse na zmago. Dr. Treybal vodi v španski partiji proti Elisaskesu nekoliko bolje. Frydman je zopet v prednosti proti Pelikanu. Opočensky je žrtvoval Foltysu nekorektno figuro in stoji slabo. — Pelikan je ta dan dokončal tudi svojo prekinjeno partijo s Thomasom. Po zanimavi igri v končnici je Pelikan zmagal.

Razmah letalstva

Rekordno število: en milijon potnikov v ameriškem zračnem prometu — Zračna odprema pošte, blaga in ljudi oživlja gospodarstvo

Ameriška letala so potovanje po deželi, ki obsega 3 milijone kvadratnih kilometrov skrajšala od dneva na ure. Amerika je bila glede zračne plovbe vedno vzor drugim deželam, toda napredek, ki ga je pokazala v tem pogledu lansko leto, je brez primere. Nič manj nego 22 družb ne opravlja tam zračno omrežje, ki je največje in najbolj gosto, kar jih je na svetu. Ameriško celino preletijo letala od atlantske do pacifiške obale v petih petnajstih urah, v osmih urah zvežejo najsevernejše mesto Zedinjenih držav z najbolj južnim. Vsakih 24 ur prepeljejo 3000 potnikov, 24 ton pošte in 9 ton blaga na progah, ki merijo skupno 180.000 ameriških milj in skoraj polovica vseh teh transportov se izvrši ponoči.

Skupna dolžina vseh poletov, ki so jih izvršila ameriška potniška letala lani, znaša okrog 60 milijonov milj, predlansko leto je znašala še 42 milijonov milj. Na teh progah obratuje stalno več nego 500 letal, ki jih upravlja 600 pilotov, 350 pomožnih pilotov, 7300 mehanikov in drugih članov osebja in 200 sprejemnih dam ter družabnic. L. 1929. so letala prepeljala 165.000 potnikov, leto pozneje je to število naraslo že na 540.000 potnikov, lani pa jih je bilo 908.000 in letos jih bo dosti nad milijon. Prav tako se je teža zračnih poštinih pošilk od 7 milijonov funtov l. 1929. povečala na 13 in pol milijona funtov lanske leto. Na še bolj presenetljiv način je naraslo število tovornih poletov. Prevozi blaga z letalom so danes mogoči iz vseh krajev v vse kraje Zedinjenih držav, ogromno brodograditeljskih letal opravi vsak dan progo, ki bi lahko petkrat šla okrog zemlje.

Tisočji Američanov spijo mirno v zraku, ko letijo zračna vozila z brzi 3 milj na minuto. Čas je denar, je Američanovo geslo in s tem geslom se dogaja, da letijo ljudje 2000 milj daleč samo zavoljo nedeljskega počitka, velikanske razdalje se opravljajo tako na kakšno poslovno konferenco in nazaj, ženske iz južnih in zapadnih držav poletijo med zajtrkom in popoldanskim čajem v New York samo zato, da si v Peti aveniji nabavijo nov klobuk ali novo obleko. L. 1925. je država naklonila za letalsko pošto 500.000 dolarjev podpore, lanske leto je ta subvencija znašala 25 milijonov dolarjev!

Kronika zračnih nesreč

od svetovne vojne do včeraj

Od kar si je začel človek osvajati zračni ocean, so bila njegova prizadevanja zvešana z žrtvijo človeških življenj. Zračnina je v tem pogledu starogrška pripovedka o prvem letalcu, ki se je drznil dvigniti v sončne višine. Ikarus, prvi letalec, o katerem nam ve poročati zgodovina iz legendarne prave dobe, je bil tudi prva žrtev svoje strasti.

Predaleč bi nas vodilo, če bi hoteli omeniti že same največje katastrofe, ki so bile zvezane z zračnimi poletji. Ze samo med svetovno vojno jih je bilo toliko, da jih kronisti vobče niso niti beležili. Omejili se bomo le na najvažnejše dogodke iz te črne kronike po svetovni vojni.

L. 1919. je prišlo težko nesrečo 16. jul., ko je treščilo angleško letalo N. S. 11. med viharjem v Severno morje. Vsa posadka je ostala mrtva. V istem letu se je zrušil neki ameriški vodilni zrakoplov nad neko banko pri Chicagu. Pri tem je izgubil življenje tudi neki bančni namestnik.

24. avg. 1921. se je ponesrečil angleški zrakoplov Z. R. 2 nad Hullom. Našteli so 44 mrtvih.

V naslednjih dveh letih ni bilo tako velikih katastrof, pač pa se bodo še mnogi naši čitatelji spominjali katastrofe ameriškega Zeppelinovca Shennandoah, ki ga je l. 1925. raztrgala nevihta nad Ohiom, pri čemer je bilo 15 moč ubitih.

L. 1926. je minilo razmeroma »mirno«, če ne upoštevamo nesreč, ki so zahtevale številne posamezne žrtve. Pač pa sta leta 1927. izginila na poti iz Pariza v New York francoska prekoceanska letalca Nungesser in Gali, ki ju niso nikoli več našli. Slučna usoda je doletela ob koncu istega leta go. Graysonovo, nečakinja ameriškega državnega predsednika Wilsona, ki se je dvignila s tremi spremljevalci z rta Code. Nikoli več jih niso našli.

Posebno nesrečo leto je bilo 1928. Začelo se je 18. febr., ko je zgrmel na tla neko letalo pri mitingu v ameriškem mestu Maronu. Razpočila se je neka predčasno vržena bomba, ki je pilotu odtrgala glavo. Pri padcu na tla e letalo težko poškodova-

lo še 20 oseb. 9. marca sta dva jastreba napadla neko letalo nad Managu. Treščilo je na tla, pri čemer sta se oba pilota ubila. 23. maja je padlo na tla in zgorelo neko francosko potniško letalo na progi Pariz-Berlin. Trije potniki so postali žrtve plamenov. 2. sept. je padel z letalom na tla francoski trgovski minister Bokanowski in zgorel s štirimi sopotniki. 3. dec. se je zrušil v Rio de Janeiro hidroplan Santos Dumonta. Ubitih je bilo 10. oseb.

Naslednja leta so le malo zaočajala. 1929. je treščilo pred vsem neko letalo na zabavni vožnji v tovrni vlak blizu Manhattan. O 14 potnikov je bilo ubitih 13. V juniju istega leta je strmoglavilo angleško potniško letalo »City of Ottawa« v Rokavski preliv rezultiral — 7 mrtvih. 6. nov. se je ponesrečilo nemško Junkersovo letalo nad angleško grofijo Kentko. 8 potnikov ubitih.

Leta 1930. se je ponesrečilo 8. julija potniško letalo tipa Dornier-Wal na poti iz Norveške na Švedsko. 5 oseb je utonilo. 5. angleškega zrakoplova R. 101, pri Beauval-okuobra se je zgodila strašna katastrofa. Zgorelo je 47 oseb, med njimi angleški minister za zračno plovbo. Isto leto je vihar treščil pri Draždanah neko potniško letalo na tla, ki je vozilo na progi Berlin-Dunaj. Bilo je osem mrtvih.

Leta 1931. je padlo angleško mornariško letalo pri Plymouthu na tla — 9 žrtev. 19. marca so padli v morje in utonili italijanski letalec Maddalena, Cecconi in Damonte. 13. junija se je razbilo prometno letalo na progi Saarbrücken-Köln — 4 mrtvi. 12. sept. se je ponesrečil v Rusiji sloviti francoski letalec Le Brix. dva dni pozneje sta se ubila inspektor ruskega letalstva in njegov pribočnik.

L. 1932. sta se smrtno ponesrečila poljski letalec Zwirko in njegov spremljevalec, zmagovalec v evropskem krožnem letu. 2. nov. se je pri nesreči potniškega letala nad Spessartom v Nemčiji ubilo 5 oseb.

7. jan. 1933. se je neko rusko letalo med poletom iz Moskve v Leningrad zaplelo v drevesne veje. Posadka se je ubila. 28. mar. ca se je ubilo 15 potnikov nemškega letala.

Poroka na morskem dnu

Ameriški kapitan John Benson (73 let) in njegova nevesta Elizabeta Pardee (57 let) sta sklenila, da se poročita na dnu morja. Ženin in nevesta sta se s pričami vkrcala na neki parnik, odkoder so ju s potapljalno napravo spustili na dno Tibega morja, kjer ju je duhovnik (na levi) poročil.

Ubogi klasiki

Dva prizora iz sovjetskega paradiža

V uzbekistanski državni založbi v Tashentu je vladalo veliko razburjenje. Vodja založbe Semenov je izjavil: »Beethoven je škodljiv skladatelj. Ker je tako, moramo dela tega prevratnika vzeti iz prometa«. S temi besedami je pokazal okrožnico iz Moskve, na kateri si lahko bral črno na belem »Vodje okrožnih oddelkov jamčijo osebno za to, da se prodaja ideološko škodljivih del onemogoči«. Potem je sledil seznam 72 Beethovenovih del.

Beethoven je bil obsojen brez priziva. Načelnik glasbenega oddelka Koršunov je stekel k Semenovu: »To mora biti pomota. Nemogoče je, da bi Beethovenova dela prepovedali.

Saj je vendar klasik! Njegova glasba... »Ne razumem vas«, je menil Semenov potrpežljivo. »Res je veličina, a kaj naj napravimo?«

Končno se je stvar pojasnila: V Moskvi so seznam Beethovenovih del po pomoti priložili tisti okrožnici...

Se lepša je zgodba, ki jo je povzročil neki Danilov v bližini Moskve. Nekega dne je pregledoval vaško knjižnico v Novounkorsku. Povprašal je voditeljico po knjigah, ki se izposojajo. Odgovorila je: »Ker

nimamo zadostnih sredstev, se d-timo klasikov, kakor Puškina, Gogolja, Tolstega... »Tako, tako!« je menil Danilov. »Tolstoj je po vašem torej klasik? Gogolj je tudi klasik! Dajte mi seznam!« Prinesli so mu ga. Pogledal je vanj in dejal: »Imate Lermontova?«

»Samo ob sebi nmevno! Dva zvezka.« »Proč z njim! Imate Gogolja?« »Da, seveda...« »Proč z njim, toda hitro!« »Gogolj je klasik, je zasepetala knjižničarka zmeden.

»To niso klasiki, temveč dozdevni klasiki, jo je poučil Danilov, poverjenik za poslovno delo med ljudstvom.

Prinesli so vrečo. Poverjenik jo je začel lastnoročno in energično tlačiti z dozdevnimi klasiki, med tem ko je sedela knjižničarka pri mizi in pisala. »Podpisani smo sestavili poročilo, po katerem se vzamejo iz knjižnice naslednje knjige J. Lermontova »Izbrane pesmi«...«

Ko so vrečo zvezali in zapečatili, je dejal poverjenik s poučnim tonom: »Sporočite avtorjem, da smo njih knjige vzeli iz prometa. To naj upoštevajo v svojih nadaljnjih delih...«

Večna renta za vrabce in golobe

Londonski golobi in vrabci — dediči žene ameriškega trgovca

Sedemnajst let bo tega, kar je prišel neki ameriški trgovec s svojo ženo v London. Žena je bila težko bolna in trgovec je prišel z njo k nekim specialistom, da mu jo ozdravijo. Bila je tako bolna, da ni mogla ostavljati hotela, v katerem sta se ustavila. Mnogo mesecev je presedela vsak dan v ležalniku na terasi hotela, obiskov ni smela sprejemati, edino razvedrilo v tem času so ji bili številni vrabci in golobi, ki so prihajali od Temze sem in jih je krmila.

Počasi je ozdravela in se je vrnila v New York. Svojih malih, krilatih prijateljev, ki

so ji v težkih dnevih krajšali čas, pa ni pozabila. Vsakokrat, kadar je spremljala svojega moža na poslovnih potovanjih v Anglijo, je na hotelski terasi krmila vrabce in golobe.

Te dni je lastnik hotela prejel nismo njenega moža, da mu je žena umrla in ostavila v oporoki znatno vsoto za vrabce in golobe. To vsoto je že nakazal neki londonški banki in od obresti bosta dva natakajla vsak dan na hotelski terasi natresla pšenice za živali, ki so bile pokojni gospe tako ljube.

Ogromna arena

Berlinski olimpijski stadion, kjer je samo sedežev za deset tisoč gledalcev

Pes preprečil rešitev

Redek primer, da je čuječnost psa zakrivila smrt njegovega gospodarja

Lastnik neke vile v majhnem škotskem mestu, ki je delal na svojem vrtu, je slišal iz bližnje garaže neprestano drdranje motorja, ne da bi se pojavil lastnik avtomobila. Da bi opozoril na to stvar, je stopil proti villi svojega sosedu, ne da bi ga našel doma. Vrata garaže pa je našel zaprta in nenadoma je stal pred njo veliki volčjak njegovega znanca. Vsak poskus, da bi se garaži približal, je pes močno onemogočil z renčanjem in kazenjem zob. Šele čez pol ure je uspelo nekaterim možem, ki jih je

poklical, ukrotiti psa s tem, da so mu vrgli zanjko okrog vratu. Ko so na zadnje odprli garažo, so našli v njej lastnika avtomobila na tleh, zadušili so ga bili izpušni plini. Pozvali so zdravnika, ki je pa mogel ugotoviti le to, da je mož že mrtel, in sicer je bil umrl komaj četrte ure prej, preden so garažo odprli. Če bi ne bilo zamude, ki jo je povzročil pes s svojo čuječnostjo, bi bili ponesrečenca še rešili.

Začetki Sorbonne

O Sorbonni smo že vsi slišali in brali, zakaj se pa pariško vseučilišče tako imenuje, vedo le nekateri. Imenuje se po Robertu Sorbonu, kaplanu kralja Ludovika Svetega. Sorbon je je namreč 1257. ustanovil. Poznal je težave, s katerimi se morajo boriti revni študenti, dokler ne dosežejo doktorata, in tako je osnoval internat za revne študente, ki naj bi jim omogočil, da bi se posvečali študiju brez materialnih skrbi. Kralj je podprl Sorbonovo lepo zamisel s tem, da je kupil dve hiši in določil njihovo najemnino kot sklad za podpiranje študentov.

Posebni dopusti za obisk kopaljšč

Ker imajo kopaljšča na Blatnem jezoru letos mnogo manj obiska nego lani, je sklenila madžarska vlada, da jim priskoči na pomoč, tako da dobi vsak državni uradnik, ki boče obiskati kakšno kopaljšče ob tem jezoru teden dni dopusta več, nego bi ga imel sicer.

Po 500 letih odkrit zločin

Ko so popravljali neko srednjeveško palačo v Rimu, so našli v neko steno viden okostje ženske z dragocenim nakitom in zlato krono na glavi. V tej palači so v srednjem veku in v renesančni dobi prirejali velike slavnosti, Ariosto, Tasso in Boccaccio so bili tu stalni gostje. Nedvomno gre za zločin. Odlično damo, ki je bila morda kraljevega rodu, so morali živo zazidati. Kdo bi bila ta dama in zakaj se je ta zločin zgodil, pa ne ve nihče povedati. Zgodovinarji niso našli dovolj nobenega namiga, da je takšna dama pred pol tisočletja v Rimu izginila.

A NEKDOTA

Mlad dramatik si je silno prizadeval, da bi se seznanil z Bernardom Shawom. Ko mu je po dolgih naporih le uspelo, da so ga v neki družbi slavnemu Iron predstavili, je menil, da mu bo najbolje imponiral s tem, če mu reče: »In veste mojest, da so pri mojem zadnjem gledališkem delu ljudje na gledališke blaginje kar navadili?« — »Pa so ljudje svoj denar tudi dobili nazaj?« je vprašal Shaw sarkastično.

Novost v radiofoniji

V Londonu so prišli v promet majhni radio sprejemniki, ki jih lahko vsak nosi s seboj

ki je vozilo iz Kölna v London, pri Dixmuidenu v Belgiji. V aprilu se je razklopo francosko letalo E 9 pri Rochefortu in je bila spel kopica mrtvih. To leto, 12. sept. je bilo tudi črno leto mlade jugoslovanske in slovenske potniške aviacije. Nikoli ne bomo pozabili, kako se je omenjenega dne malo od ljubljanskega letališča razbilo letalo, ki ga je vodil eden najboljših naših pilotov, Rus Nikitin. Vsi, ki so bili v letalu, pilot, mehanik in 6 potnikov je ostalo ubitih. V naslednjih letih je bilo premnogo letalskih nesreč, med katerimi se bomo spomnili morda pred vsem strašne katastrofe ogromnega ruskega aeroplana »Maksima Gorkogaa«. A sedaj, ko se je spomin na strašno nesrečo naših prizadevanj po osvojitvi ozračja komaj malo ublažil, nas je iznenadila zadela nič manjša nesreča in nas opozorila, da brez najtrših žrtvi ni napredka v človeškem življenju.

Nesreča italijanskega vojaškega letala

Na letališču v Foggii se je neko vojaško letalo zaletelo v drevo. Opazovalec, neki stotnik, je ostal mrtel, pilota, podčastnika pa je zelo težko poškodovano.

Točno plačuj »Jutru« naročnino Varuj svojem zavarovalnino

Mesto za kaznjence

Lepe milijone je italijanska vlada namenila za zgradbo »mesta kaznjencev«, ki se bo razprostiralo na površini 200.000 štirjaških metrov ob zapadnem robu Rima, nedaleč od Svetega Petra. Naprava bo obsegala dve kaznilnici, za moške in ženske, dalje bo imela rezervni zavod za poklicne zločince in zločince iz navade, ki bo razdeljen v posamezne oddelke po vrstah zločinov, potem znanstveni zavod za proučevanje zločincev, bolnišnico za kaznjence, paviljone, v katere bodo pripirali režimu nevarne ljudi začasnno iz razlogov javne varnosti in javnega reda, končno šolo, delavnico in knjižnico. Vsako poslopje bo stalo zase in kaznjenci različnega socialnega izvora in različne izobrazbe se ne bodo mogli mešati med seboj.

Gradnjo vseh teh objektov bodo končali l. 1940., ko se bo v Rimu vršil mednarodni kongres za kazensko pravo in za skrbstvo kaznjencev. Ena izmed novot te obsežne naprave bo ta, da ne bo predstavljala velikega, mračnega poslopja, ki bi že samo po sebi učinkovalo deprimirajoče na jetnike.

Premeteni „samomorilec“

Pred nekim londonskim sodiščem se je moral zagovarjati neki Thomas Lidowe, ki so ga bili obtožili, da je v zadnjih letih »poskusil« nič manj nego 57krat samomor — in si s tem prizvižal značne vsote. Te vsote so bile celo tolikane, da je možakar v teh enajstih letih lahko živel kakor knez. Lidowe je skočil štirikrat v Temzo in trikrat v morje, devetkrat si je prerazal žilo, 31krat je pil strup in desetkrat si je na drug način »jemal« življenje. Njegova specialiteta je bila, da se je nastanil v visoki sezoni brez denarja v odličnem hotelu in čez nekoliko dni poskusil samomor. Seveda je pri teh samomorilnih poskusih vedno skrbel, da se ni zgodilo huduga. Upeh je bila vedno zbirka med hotelskimi gosti za »ubogega moža, ki je brez lastne krivde začel v težave«.

Vsa njegova obramba pred sodnikom je obstajala v tem, da je opozarjal na težave svojega »poklica«. Sodnik sicer ni dvomil, da je njegov poklic težaven, navzlic temu pa ga je obsodil na precejšnjo ječo.

ZANE GREY:

BETTY ZANE

Zgodovinski roman iz ameriške revolucije

Tisti dan, nekaj ur po tem, ko je bil šel Wetzel zasledovat divjega purana, jo je Alfred Clarke počasi primahal iz trdnjave ter našel polkovnika na dvorišču njegove hiše. Polkovnik Zane je vneto brozgal po sajastem bakrenem kotlu, ki je visel nad živalnim ognjem. Sladak meden vonj se je družil z rezkim duhom po gorečem hikorijevem lesu.

»Dobro jutro, Alfred. Delo so mi dali, kakor vidite,« je bil polkovnikov pozdrav.

»Pa res,« je odvrnil Alfred in sedel na skladišče drva. »Kaj mešate tako pridno?«

»Jabolčno mezo, fant, jabolčno mezo. Nit, Besy mi ne sme pomagati, kadar kuham jabolčno mezo.«

»Polkovnik Zane, prišel sem vas prosit za prijazenost. Odkor ste nam povedali, da mislite poslati odpravo ob neki navzgor, sem v skrbeh zastran svojega vrnega konja Rogerja. Za tovrstno žival je prelahak, dveh konj pa s seboj vzeti ne morem.«

»Ako hočete, vzemite rjavca; Rogerja pustite pri meni, in če se ne vrnete, podedujem imenitnega konja. Oh! Prav zares, Clarke, ta odprava je nevarna podvjetje, in če bi rajši ostali v trdnjavi —

»Napak me razumete,« je hitro odvrnil Alfred.

»Zase mi ni dosti mar. Zadovoljen bom z vsem, kar

mi nakloni usoda. Samo konja bi rad videl preskrbljenega.«

»Prav tako. Malo prida mož je, kdor ne misli na svoje konje.«

»Se to, polkovnik: ali mi ne bi povedali, koliko časa bo trajala odprava?«

»Jonatan vas bo vodil. On meni, da utegne trajati šest tednov, če bo vreme lepo. Kremu boste na Short Creek, kjer boste pomagali pri gradnji klade, in potem dalje, v Fort Pitt. Tam se vkrcate — z vsemi zalogami, ki jih potrebujem — na splav in se vrnete po vodi. In kaj verjetno je, da boste duhali smodnik, dragi Alfred, preden boste spet srečno doma.«

Ko se je polkovnik z novo pazljivostjo vrnil k svojemu kotlu, je Alfred vrgel oči po dvorišču in zagledal pri vratih nekega skednja Betkino belo, drobno postavo. Veselo mu je mahal z roko. Hitro je planil pokonci in skočil k njej.

»Ali me hočete spremljati — v mojem kanju?«

Ribe pojdeva loviti,« je zaklicala Betty.

In preden je mladi človek utegnil radostno reči »da«, ga

»da«, je odvedla Alfreda v skedenj, ki je bil za skladišče. Zaboji, sodi in poljedelsko orodje so ležali v enem kotu, svežnji posušenih kož so bili naloženi v velike kupe; nekaj vidrovih in lisičjih kožuhov je bilo razpzetih po steni, in sodčki s smodnikom so v vrsti stali na polici. Dolg, ozek kanj je visel na vrh, zadržanih okoli strešnih tramov. Alfred ga je vzel iz zank in ga zanesel pod mlo nebo.

Kanj je bil krasna mojstrovina indijanske rokodelske spretnosti. Bil je tri in pol metra dolg in na-

rejen iz brezove skorje, ki je obdajala lahko orodje iz lipovega lesa. Kljun mu je lično zakrivljen štrleč navzgor in se končaval v izrezljani reliefni figurici, ki je predstavljala glavo rdečega vojščaka. Boka sta bila okrašena s fantastičnimi indijanskimi vzorci.

Indijanski vodnik mojega brata, šonjski glavar Topomehala, je zame zgradil ta čoln. Na kljuno vidite grb. Puščica in roka pomenita v indijanskem jeziku: »Urna in močna vojščakova noga.« Lahak je čudovito; glejte, še jaz ga z lahkoto vzdignem.« In Betty je vzdignila kanj iz trave.

Stekla je v hišo in se kmalu vrnila z dvema ribicama in kosarico.

»To sta Jackovi ribnici. Izrezal ju je, kakor pravi, iz stržena desetletnih lip. Paziti morava.«

Alfred je z večjim očesom ogledal ribnici in rekel, da sta izvršni.

»Hej, kam pa, mlada človeka?« je zaklical polkovnik Zane iz svojega kotla.

»Dol k sikomori pojdeva,« je odvrnila Betty.

»Lepo. A vsekako ostanita ob tem bregu in se nikar ne spuščata na reko,« je dejal polkovnik.

»Nu, Eb, kaj pomeni to? Človek bi mislil, da sva z Mr. Clarkom otroka.«

»Vse eno je, zakaj tako pravim. Ubogajta moj svet ali pa rajši ostanita doma.«

»Prav, brat. Ne bova ga pozabila.« Nekoliko iztrepzane je Betty pogledala polkovnika. Njegove besede niso bile šaljive kakor po navadi, tako da ni vedela z njimi ne kod ne kam. »Pojdva Mr. Clarke. Nesite kanj in stopajte za menoj po tej stezi; pazite na korenine in kamne, da se ne spodtaknete.«

»Kje je Izak?« je vprašal Alfred, ko si je lahko zadel kanj na ramena.

»Pred kako uro je vzel puško in odšel v kostanjeve.«

Nekaj minut izprehoda po stezi, ki so jo spremljale vrbe, pa sta bila ob vodi. Reka je bila tukaj ozka, komaj petnaest metrov široka, plitva in polna kamenja, po katerem je šumelo drevila čista, rjavkasta voda.

»Ali ni precej nevarno veslati po tej deročini?« Alfred je nezaupljivo ogledoval mnogoštevilne skale, ki so opazno modile valjiva čela iz vode.

»Seveda. Prav to je zabavno,« je mirnodušno rekla Betty. Ali bi šli rajši peš —?

»Ne, vse eno mi je, ali utonem ali ne utonem; na vas sem mislil.«

»Kdor zna ravnati z veslom, tistemu se mi treba bati,« je rekla Betty in se nasmešila njegove mu obotavljani. »In seveda, treba je, da spremljate vatec v kanju ne dela neumnosti.«

»Morda bi bilo bolje, če bi prepustili veslo meni. Kje ste se učili krmarenja?«

Vidim, da vas je v resnici strah. Nu, rojena sem na bregovih Potomaca in sem držala veslo v rokah, odkar sem dovolj močna, da ga morem vzdigniti. Dajva, porinite kanj v vodo, midva pa ostaneva na bregu, dokler ne prideva do ovinka. Tik za njim je majhen slap, po katerem se rada spuščam s kanjem.«

Z eno roko je držal čoln v ravnotežju, med tem ki je drugo iztezal, da bi pomagal Betki, a ta je brez njegove pomoči umno skočila v čoln.

Kulturni pregled

Tenorist Drmota — član dunajske državne opere

Pojavil se je v Ljubljani nasmejan kljub soparnemu poletju. Vse te tri mesece od prvega nastopa v »Traviatu«, je Alfred-Drumota obiskoval naše opere prelep spomin in vroča želja po skorajšnjem svidenju. Morda je bila ta misel zavest obah, ko sva pohitela drug k drugemu v pozdrav. Od pomladi se je pevec znatno okreplil, da sem občutil olajšanje edine skrbi za njegovo bodočnost. Prišel je s sijajem v očeh, sijajem dela ali zmage? Ni se razgovoril o pomembnih dogodkih iz svojega življenja. Še le čez čas je preprosto dejal:

»Angažiran sem na dunajski državni operi.«

»In pogodba z opero v Gradcu?«

»Dunajska državna opera je — močno zainteresirana zame — dosegla razvezanje in me angažirala zase.«

»Zakaj nisi tega sporočil? Dogodek je v ponos naš pevske kulture, vsa naša javnost bi bila vesela!«

»Dosegel sem objektivno lep uspeh, to je res. Poznam mlade pevce in vem, koliko bi jim pomenil tak angažman. Moji dunajski prijatelji so se čudili, ko niso videli posebne spremembe v mojem razpoloženju. Maršičko bi se odtujil samemu sebi. Meni pa ta dogodek ni bil praznik, osebno ga ne doživljam kot uspeh. Prišel je nujno, kot občasno ostvarjenje naporov in stremeljenj. Potrdil mi je, da sem na pravi poti in mi utrdil vero v nadaljnjo rast. To je njegov notranji pomen. Nenčno delo, stremljenje navzgor in živa vera teh let, vse to je danes moje bistvo, in tak ne morem doživeti dogodka, ki bi se ob njem ustavil kot ob končnem cilju. Nasprotno: ob vsakem uveljavljanju si staviš teže zahteve za bodočnost.«

»Od pomladi sem si se gotovo dvignil do novih priznanj?«

»V juniju sem se udeležil mednarodne pevske tekme za mlade talente. Pokroviteljstvo je prevzela avstrijska vlada, v častnem komitetu so bili vsi pri njej akreditirani poslaniki. Žirijo so tvorili najznamenitejši glasbeniki in pedagogi iz vseh evropskih in mnogih izvenevropskih glasbenih središč. Tekmovalo je okrog 200 pevcev. Nastopom je prisostvovalo izbrano, kritično dunajsko občinstvo. Izpraznilo strogih ocenjevalnih komisij nas je izšlo 15 s priznanjem. Prejel sem srebrno plaketo. Če pri izbirnih tekmovalnih sem vzbudil izredno zanimanje, ki se je pri ožji konkurenci se stopnjevalo. Zlasti pripadniki pri ocenjevanju močno

zapostavljenih slovanskih narodnosti — Italijani in Madžari so bili že vnaprej določeni za zmagovalce — so imeli v mojem uspehu veliko zadoščenje ter so bili moje resnične zmage tembolj veseli. Ganiho me je, ko so me bratje Bolgari, ki sami, žal, niso dosegli pomembnejšega uspeha, družno z Jugoslavlani pozdravljali kot svojega človeka. Po tem tekmovalju mi je dunajski Konzerthausgesellschaft stavila ponudbo za sodelovanje pri dveh koncertih z velikim simfoničnim orkestrom v prihodnji sezoni.«

»Tako boš — v prijetni zavesti zate častnega izida mednarodne pevske tekme in v pričakovanju prvega nastopa na velikem odru — letos preživljal lepe počitnice?«

»Komaj, da obiščem domače in ostanem nekaj dni v Kropi. Potem moram v Salzburg, kjer se prično vaje za slavnostne igre v avgustu. Nastopil bom v Wagnerjevih »Mojstrih pevcih norimberških«, pod Toscaninijim vodstvom. Menda sem prvi Slovenec, ki bo delal s slavnim dirigentom.«

»To je izredna čast. Torej stopaš pred evropsko občinstvo... In tvoji načrti za bodočnost?«

»Načrtov prav za prav ni treba. Smotreno delo, vztrajnost, vera v vseh — vse drugo pride samo po sebi. Imam stalni angažman na dunajski državni operi, sodeloval bom pri koncertih, povabljen sem na gostovanje v Bratislavo, in končno — Ljubljana! Brez gostovanja v domači operi bi ne mogel biti zadovoljen. To je oter mojih prvih nastopov. Stremenje po najvišji zame dosegli vi stopnji je izšlo iz želje, da bi kar največ prispeval k napredku naše pevske kulture in gledališke umetnosti. Danes priznam: pred prvim gostovanjem spomladai sem se močno bal zelo kritičnega ljubljanskega občinstva. Dokler pevec študira, se nihče ne zmeni zanj, nihče ga ne vpraša, v kakih razmerah se prebija k svojemu cilju. Čim stopi na oder, pričakuje in zahteva občinstvo od njega vse. Kakor, da bi moral vselej uspeti, kakor, da bi slo za razpoložljiv rezultat talenta in dela, ki naj ga pri nastopih le daje občinstvu. Vsak nastop je novo doživljanje vloge in vselej nov napor. Pri tem občinstvo ni brez pomena: ono more biti takemu doživljanju v oporo ali — v oviro. Če slabo sprejet pevec ne uspe po pričakovanju, je občinstvo dostikrat v znatni meri krivo neuspeha, a zadržanje od pevca krivično. Mene je ljubljansko občinstvo sprejelo z iskrenimi simpatijami. Čutilo je z menoj, in tako je bila namah vzpostavljena tista priskrba vez, ki je vselej pogoj za popolno življenje v vlogi. Le nekaj ur sem doživljal toploto te vezi, pa sem to občinstvo vzbudilo. Vedno znova me vzemirja utrip praznične razpoloženja in me neodoljivo vleče na oder ljubljanske opere. Tako bom v prihodnji sezoni njen stalni gost (Alfred v »Traviatu«, Pinkerton v »Madame Butterfly«, Rudolf v »Bohemu«, Lenski v »Evgeniju Onjeginu«). Doživite spomladi mi ostane nepozabno. Zato ne sprejem ponudbe v tujini, pa naj bi mi obetala karkoli, če bi bil po njej toliko vezan, da bi se moral odreči rednim gostovanjem v Ljubljani.«

Stisnil sem prijatelju desnico z željo sreče, on pa je v tem trenutku želel menda le eno, da bi nam bil vselej v veselje in ponos.

Dušan Vargazon.

Položaj književnikov v Angliji

V Pragi se je mudil kot gost češkoslovaške vlade angleški pisatelj Claude Houghton. »Literarni Noviny« so priobčile interview, v katerem se Houghton izreka tudi o nekaterih splošno zanimivih zadevah angleškega kulturnega življenja. Tako je na vprašanje o svojih književnih simpatijah odgovoril, da imajo največje pisatelje na svetu Rusi in med njimi je Dostojevski najgenialnejši. Kako se godi angleškim pisateljem? Houghton pravi: Vem, da krožijo po svetu pravilice o kajnih prejemkih angleških pisateljev, ki so kajpak silno pretirane. Pisatelji, ki imajo res visoke dohodke, lahko preštevajo na prstih eno roko. A tudi njihova pozicija ni izredno trdna: če jo hočejo ohraniti, morajo delati več ko samo dobro. Nemara ne velja na nobenem drugem področju človeškega delovanja v toliki meri resnica, da sta sreča in naklonjenost usode zelo spremenljivi reči. Sicer pa na splošno velja to, da resničen angleški gentleman nima simpatičnega mnenja o ljudeh, ki žive od dela s perom. Velika večina naših pisateljev ne more živeti od čiste literature, zato se uveljavljajo v postranskih poklicih, kakor sta n. pr. žurnalistika in kritika.

Glede naklade knjig je povedal Claude Houghton nekoliko presenetljive reči. Umlji-

vo je, da je naklada knjig dandanes mnogo manjša nego je bila v dobah splošne konjunktore. Če dobimo angleški založniški rokopi, glede katerega soglasja z uredniki in lektorji, da je to dober, morda celo prav dober roman, in če njegov avtor dobi hmal na bil znan, natise 1500 izvodov, vezati pa jih da samo pet sto. (V Angliji se prodajajo samo vezane knjige). Visoko naklado dosežejo knjige le v redkih primerih. Nekoliko krivde glede tega gre na rovaš dejstva, da je v Angliji močno razvit sistem izposojalnice knjig.

Na vprašanje, ali si angleški pisatelji in kritiki lonijo glavo s takimi problemi: ali naj bo literatura aktualna, socialistična, realistična, nadrealistična i. t. d., je Houghton odgovoril takole: »Sploh se ne brigajo za to. Njih poglavitna skrb je, da bi bila knjiga dobra. Omenili este surrealizem. V Angliji ne poznamo nič takega in po tem, kar sem o njem slišal, si tega tudi ne želim.«

Zapiski

Petra Chelického spis »Beč o sákladu zákonu lidského« je prevel v nemščino urednik »Prager Presse« A. St. Mágur in ga izdal kot rokopis v počastitev 80 letnice razikovale življenja in dela Chelického, ministra dr. Kamila Křofe, (Peter Chelický, Sermon von der Grundlage der menschlichen

Gesetze, izšlo v 100 izvodih, natiskala tiskarna »Orbis« v Pragi). Pomen tega verskega misleca in pisatelja, čigar življenje je zavito v temo (domneva se, da se je rodil okrog l. 1390), je odkrilo šele 19. stoletje (Palacký, Šafárik, Gindely, Goll i dr.). Rus Jastrebov je spisal o njem izbrano študijo in Lev Tolstoj je odkril v njem predhodnika v nauku, da naj se človek s silo ne upira zlu. Preko Tolstega je prešel nauk tega srednjeveškega Čeha v današnjo Indijo (Gandhi!). Chelický je pisal pod vplivom Husa, njegovi spisi so vzbudili k ustanovitvi »Jednoty bratrské«. Njegova češčina — zdi se, da latinsko ni znal — je originalna in ljudsko jedrnat, vendar je današnjemu Čehu že dokaj težko štivo. A. St. Mágur ni imel lahkega dela s prevajanjem zapletenega izvirnega teksta v moderno nemščino, ki pa mora vzbuditi tudi slog nemških verskih traktatov. Ne dvomimo, da je svoje delo opravil z vestnostjo in znanjem, ki odlikujeta vse njegovo literarno prizadevanje. Ob koncu je dodan članek dr. Kamila Křofe o Chelickem, leti prevajalec je izdal v podobni obliki prevod še nekega staročeskega teksta: »Ordnung und Manifest der Bruderschaft Jan Žižka vom Kelech« (ponatis iz »Prager Rundschau«).

Holandska revija o Jugoslaviji, Prof. W. Valk nadaljuje svojo, na tem mestu že večkrat omenjeno propagando za turistične etike z Jugoslavijo. Ob priliki dveh večjih izletov, ki ju prirejajo holandski Reishu-reaux Liesone — Lindeman v Jugoslavijo, (med drugim obiščejo holandski turisti tudi Bled), objavlja prof. Valk v reviji »Op Reize« članek »Het Reizen in Joegoslavië«, ki v

njem kratko, vendar pa mikavno opisuje lepoto Jugoslavije. Slike Kolora, Dubrovnička, dveh blejskih motivov in Perasta v Boki Kotorski izpolnjujejo besedilo. Prof. W. Valku gre vsa hvala za njegovo obsežno publicistično propagando jugoslovanskega turizma na Holandskem.

Fr. Kubka, Menschen der Sowjetunion, Praska založba »Orbis« je izdala v okusno natiskani in ilustrirani knjigi reportažo o vstikih iz Moskve, Leningrada, Charkiva, Kijeva, Dneprogejsa in iz nekaterih drugih mest sovjetske države. Pisec knjige F. Kubka je prepoloval te kraje z delegacijo češkoslovaških žurnalistov in pisateljev, ki je v začetku lanskega leta obiskala Rusijo in poročala o svojih doživljajih, opazovanjih in izkušnjah. Del reportaže je izšel že prej v »Prager Presse«, Kubkova knjiga je delo večjega publicista, ki ima pred mnogimi polovalci po ogromni ruski deželi lo prednost, da pozna Rusijo vojne in revolucijske dobe, kar mu olajšuje orientoanje in primerjavo. Objektivni pogled na nove pojave v sovjetski deželi, osebni stiki z mnogimi vodilnimi ljudmi, zlasti pisatelji in časniki, spretno in vabljivo pripovedovanje — to so odlike knjige, ki samo poročila in prepričanje čitatelju.

Dve novi francoski literarni nagradi, Francoska akademija je minule dni podelila veliko nagrado za literaturo pesniku in kritiku Pierru Camo, veliko nagrado za roman pa romanopisecu Georgesu Bernanosu. Henri de Montherlant, eden izmed vodilnih francoskih pisateljev mlajše generacije, je pravkar objavil novi roman »Les jeunes filles«, ki ga glasovito označujejo za literarni dogodek.

SPORT

Pred tekmo z BSK

V nedeljo se bo srečala Ljubljana v revanšni tekmi z državnim prvakom BSK. Naše moštvo čaka težka, a častna naloga.

Srečanje našega moštva z BSKom spada si, cer še v letošnje prvenstveno tekmovalje, po vsej priliki pa lahko štejemo to tekmo že v uvod k bodočemu tekmovalju v ligi. Za 9. avgusta je sklicana izredna savezna skupščina, ki naj dokončno (ali res?) reši vprašanje državnega prvenstva, in vse kaže, da se bo dobila velika večina za to reformo, ki bo dala nacionalno ligo z desetimi klubi. Ljubljana bo seveda zraven. Tako bomo že v avgustu začeli z velikimi tekmami tudi v Ljubljani in zopet bodo tekmo sezono gostovala pri nas po vrsti vsa najboljša jugoslovenska moštva.

Medtem pa je treba rešiti vprašanje letošnjega prvaka. Naši so v Beogradu zgrubili z 1:3, torej v razmerju, ki bi ob priložni enaki moči moštvo dalo našemu moštvo vse šanse za uspeh v povratni tekmi. Saj je npr. v srednjeevropskem cupu razlika dveh golov v prvi tekmi istovredna skoro z gotovim izpadom iz konkurence. Toda v naših prilikah moramo biti s kalkulacijo bolj previdni in tudi malo bolj skromni.

Res je sicer, da bi bil BSK dal v Beogradu, če bi le mogel več golov, in da je zasluga zlasti dobre obrambe našega moštva, da ni mogel povečati rezultata. Po drugi strani pa je zopet res, da je vsaj trenotno BSKovo

moštvo za razred boljše od našega. BSK uspeva v velikem sportnem središču, ima sredstva, da koncentriira vse talente, ki se kjerkoli pojavijo, dal je talentom priliko, da so se izboljšali pod prvostopsnimi trenerji, a dal je moštvu tudi priliko, da je od Skotske do Carigrada in Egipta, zlasti pa po vsej Srednji in Zapadni Evropi preizkusilo najmočnejše protivnike. Uspehi niso izostali. Danes prištevajo moštvo BSKa med evropsko nogometno elito. V moštvo je vedno najmanj polovica igralcev, ki tvorijo stalno hri. tenico ali okostje naše državne reprezentan-

ci. Ali je torej realno, če bi se dale našemu moštvu kakšne šanse? Po formi na papirju bi bilo to skoraj izključeno. Toda vrnimo se zopet na staro resnico, da je žoga okrogla in da je sreča opoteča. Po treznem premisleku moramo brezpogojno priznati, da naše moštvo trenutno po svojih sposobnostih in po svojem znanju ne more biti kos državne prvaku. Če pa vzamemo v kalkuciacijo tudi srečna naključja, poleg tega dober dan našega moštva, in če postavimo, da bodo vsi igralci zaigrali resno, pošteno, pošteno in s srcem, ni izključeno, da bi utegnili nesti tudi mnogeletnega državnega prvaka.

Po prvenstvu lahkoatletskih moštev

Državni prvak bo najbrže zopet Primorje — Sedanji novi način tekmovalja se ni dobro obnesel

Letošnje državno prvenstvo lahkoatletskih moštev se je izvršilo v dveh obdobjih. Novi, letos vpeljeni sistem namreč določa, da je termin za izvedbo prvenstva moštev od konca maja do 12. julija. Tekmovalci so po tem sistemu razdeljeni v štiri razrede — nekako po kvaliteti. Prijava jih namreč lahko vsak klub v onem razredu, kakor smatra za najboljši. Točke se štejejo po tabelah JAAF, mednarodne zveze, izdelanih po finskem načrtu. Štefete štejejo kakor običajno dvojno, po vrednosti povprečnega rezultata enega tekača. Ostale točke se računajo tako, da se v prvem razredu prišteva 15%, v drugem 10% in v tretjem 5%, v četrtem pa nič, k številu točk, ki jih določajo finske tabele za posamezne uspehe. Tekmovalci so lahko tudi juniorji, vendar pod pogoji veljavni za seniorje. Vsak tekmovalac je smel nastopiti v največ treh disciplinah, vseh štiheto. Lahko je delno izbiral gotove discipline, vendar so veljale nekatere omejitve za teke, posebno za dolge proge, kjer je nad 1500 m smel nastopiti le v enem teku, pod 400 m pa lahko v treh. — V prvem razredu je smela nastopiti za vsak klub trojica, v ostalih razredih le dvojica atletov. Ker je predvideval ta sistem tako dolgo dobo tekmovalje in niso nastopili vsi klubi takoj v prvem terminu, je bilo treba čakati celo do 12. julija, da se bo dala sedaj ugotoviti končna slika. Dosedaj veljavni način moštvenega tekmovalja je imel poleg drugih prednosti (bolj pregleden, tehnično lažje izvedljiv,

za gledalce bolj zanimiv) vsaj še to, da so je usoda prvaka klubov odločila v vsej državi v kratkem času dveh dni istočasne tekmovalja. Poleg tega so bile postavljene za posamezne panoge neke minimalne mere, ki so kljub osnovnemu namenu tega načina tekmovalja, da se namreč propagira lahka atletika na čim širši podlagi in ne s samim rekorderstvom, predpostavljale, da pridejo na tako resno tekmo že zmogljivejši in ne vsi začetniki. Iz teh in še drugih razlogov se je letošnji novi način v praksi izkazal za neprimeren, in našim prilikam neodgovarajočega. Morda iz zgolj sportne politike, precej enostranske in le gotovi skupini v prid napravljeni načrt je še tem manj uspel tudi zato, ker so se vprav oni ožji sportni krogi, ki so bili na njem prvenstveno zainteresirani, po tem načinu zelo slabo obnesli. Zagrebški klubi so zavzeli zaenkrat komaj mesta od osmega navzdol, dočim si vsa prva mesta dele Ljubljana in Maribor, in to po vrsti, kakor je dosedaj ugotovljeno: Primorje, Zeleničar (Mar.), Ilirija, Maraton, Rapid in Maribor (vsi Maribor) ter Planina (Ljublj.). V nedeljo je naknadno tekmovala poleg Primorja še Concordia, ki bo ev. zavzela eno gornjih mest, gotovo pa ne boljše od četrtega. Od 40 v lahkoatletskem savezu večletnih klubov jih je tekmovalo 14, prav toliko se jih ni odzvalo, 12 klubov pa po pravihili ni bilo vezanih na udeležbo.

O vseh tekmovaljih na splošno, moremo le reči, da niso bila niti zdaleka več ta-

ko zanimiva kakor pred leti. Da pa ni bil temu kriv le novi, precej ponesrečeni sistem je pa tudi res. Klubi so res da nastopili vsaj zaradi discipline in bodo seveda še imeli priliko, da na glavni skupščini sklenejo kaj drugega, boljsega. Drugo pa je vprašanje ostalih vzrokov in razlogov, ki se ne bodo dali vsi zboljšati s samo odločbo te ali one skupščine. Ti temeljijo globlje in se ne dajo utemiti v črkarsko odločbo v pravih in disciplinskih pravilnikih. Gre za sportno moralo, ki je potrebna za učinkovite injekcije, če hočemo, da ne bodo naša prvenstva le papirnati skupek točk in rezultatov. Kvarni vpliv novega pojmovanja »več pravice, manj dolžnosti« preli tudi lahko atletsko tekmo okuži, kakor se je zgodilo že nekim drugim vrstam sporta, ki zaradi tega izgubljajo še tisto zadnjo moralno vzgojno osnovo, ki jih je kdaj padajoči kvaliteti še vedno država vsaj na videz ne — starem nivoju.

Po zaslugi takozvane sportne politike, dobivamo tudi že v lahki atletiki iz pelic le drobni nametsto da bi preko ozko omejenih pravil malo sportskih interesov pomagali po starem preizkušenem načelu sportne morale in nesebičnosti naših lahki atletiki navzgor, kamor zasluži po dejanskih uspehih naših najboljših sportnikov.

Sportni praznik na Jesenicah

SK Bratstvo na Jesenicah praznuje 18. in 19. tm. kakor običajno vsako leto, svoj 6. »Sportni dan«, na katerem po polagat račun o svojem delu na sportnem in kulturno-vzgojnem polju. Da bi bil ta praznik čim veličastnejši, je napelo vodstvo kluba vse sile, da se iz te priridevke razvije velika sportna manifestacija. Kljub temu, da je celokupna prireditev vezana z ogromnimi stroški, se vodstvo kluba ne straši ne dela in ne stroškov, saj je v interesu kluba in ravno tako tudi Jesenic samih, da se po kakšne vse sportno delo, ki se razvija v našem delavskem revirju.

Da bo prireditev čim sijajnejša, je vodstvo proslilo za pokroviteljstvo g. ministra vojske in mornarice arm. generala Mariča, ki se je radevolje odzval temu povabilu in blagovolil prevzeti častno pokroviteljstvo.

Poleg prireditelja bo sodeloval s svojimi najboljšimi sportisti Alp. SK Gorenjec in istokotna reprezentanca mesta Beljaka iz Avstrije. Prvič v zgodovini jeseniškega sporta se je Bratstvo posrečilo pritegniti k sodelovanju reprezentančno moštvo, kar bo za Jesenice gotovo prava senzacija in kar bo med vsemi, ki jim je sport pri srcu, našlo dober odziv, kajti prireditev bo predstavila sportaše, kot jih Gorenjska, izvezemši Concordio leta 1934, še ni videla na zelenem polju.

Kljub obseznosti sportnih prireditev pa bo vodstvo skrbelo tudi za primerno zabavo in prijetno razvedrilo, da zadosti vsem tradicijam, s katerimi je zvezan ta sportni praznik.

Program je naslednji:

V soboto 18. t. m. ob 18. mednarodna reprezentančna nogometna tekma reprezentanca Beljaka: komb. moštvo Gorenjca in Bratstva. Po nogometni tekmi družabni večer, pri katerem sodelujeta pevska društvo »Sava« in godba na pihala.

V nedeljo 19. t. m. ob 6.30 hodnica, ob 8. mednarodna lahkoatletika tekma, pri kateri sodelujejo Beljak-Gorenjec-Bratstvo, ob 10.30 juniorska nogometna tekma Gorenjec: Bratstvo, ob 11.30 poklonitev na grobu umrlih tovarišev, ob 15. prijeteljska nogometna tekma Gorenjec I.—Bratstvo I., ob 16.30 pozdrav pokrovitelja in gostov, ob 17. reprezentanca Beljaka: reprezentanca Bratstva. Po končani reprezentančni tekmi sledi sportna zabava.

Motoklub MK Ilirja v Ljubljani opozarja tekmovalce za ocenjevalno vožnjo Ljubljana—Kranj—Trzin—Sv. Ana—Ljubelj, ki se vrši 19. t. m., da je zaključek prijav v petek 17. t. m. ob 15. Tekmovalci se odločno opozarjajo, da se na poznejše prijave ne bo moglo oziirati, ker se morajo startne liste dostaviti v petek na Ljubelj. Razpis se tudi v toliko izpremenil, da bo za zadnjo etapo (5 km) veljal predpis brzine kakor v prvih dveh etapah. Prijave sprejema tajništvo M.K. Ilirje Mladščeva c. 15, telefon interurb. št. 20—26.

SK Ljubljana, Danes ob 20. seja tehničnega odbora. Opozarjajo se vsi aktivni igralci, ki nim

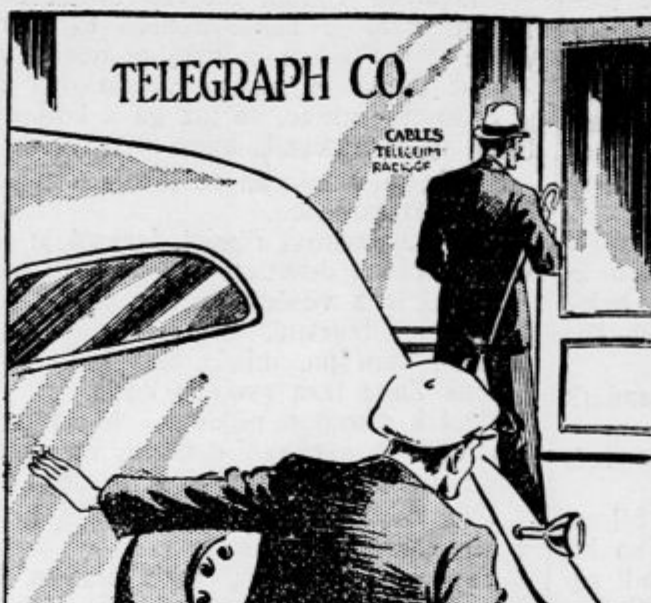
Radijska patrolja — Roman o slikah.

30.

Copyright »Panthéon« & »Jutro«

Tomy je sedel pred vojvodovim stanovanjem.

Nenadoma se je pojavil vojvoda in stopil v svoj avto. Tomy je splezal na zadnji del avta in se tako odlepil z vojvodom.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo orli, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« Din 3.— v znamkah odgovor, priložite

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštini položnici na čekovni račun, Ljubljana števil. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelk »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prodajalica

in tkalnica v Sloveniji išče dobrega barvarja, sprejete in dekarja za takojšen nastop. — Isti mora opravljati samostojno barvarno, sprejeto in dekarjo. Pogoji: Velikotna praksa. Cenji, ponudbe na ogl. odd. Jutra pod znakom »Barvar« sprejete. 16345-1

Rezlanje črk

iz veselih plošč, ki se od- da na dom, je primerna zaposlitev za dijake v po- štinih. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16319-1

Frizerko

tudi mlajšo moč, sprejme v stalno nameščenje salon »Elva«, Ljubljana, Gajeva ul. 6. Ponudbe osebno ali pismeno. 16324-1

Perfektne korespondenta

sprejme takoj trdka Jos. Benko, tovarna mesnih izdelkov v Murski Soboti. Prednost imajo moški, ro- jeni v Sloveniji. Zahteva se popolno znanje slovenske, serbohrvaške in nemške govora in pisanja. Več mora biti tudi v knjigovodstvu. Ponudbe z naved- bo referenc je poslati na gori naveden naslov. 16353-1

Majerja

s 4 do 5 člansko družino, veččnega sadjarstva in ži- voreje išče na svoje pose- stvo v bližini Maribora. Po- poj je postojna, prihodnost in zmožnost. Vsi družinski člani morajo biti pridni in sposobni za delo. Plačam po dogovoru in pridnosti. Nastop službe 1. novembra letos. Naslov Jutra, Gajeva ul. 41. 16365-1

Prodajalica

za samostojno vodstvo tr- govine, ki razpolaga z 20-30 tisoč dobi stalno služ- bo. Ponudbe na »Elton« Ljubljana, Poštini predal 241. 16388-1

Mesarski pomočnik

dobi takoj službo. Naslov v vseh posl. Jutra. 16394-1

Frizerko

mlajšo moč, tekoj sprej- me Ivan Morhak, brivce Dd. Logatec. 16385-1

Službe išče

Veska beseda 50 par; davek 3 Din, za dajanje naslovov 5 Din, najmanjši znesek 12 Din

Brivce

mladi, pol leta brezposeln, išče službo k dobremu briv- cu. Gre tudi dva meseca samo za oskrbo v hiši. Po- nudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mlade«. 16373-2

Prodajalica

verzična v trgovini z meš. blagom, poštna, z 1 letno prakso pri ugledni trgovski zeli spremeni službo. Po- nudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljana-1936«. 16379-2

Brivski pomočnik

mlajši, išče mesto. Več v posl. Nastopi lahko takoj ali po dogovoru. Naslov v vseh posl. Jutra. 16386-2

Zasluzek

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopstvo

s komisijsko nalogo za Ma- ribor, Celje in druga večja mesta nudimo. Garancija Din 5-10.000. potrebna. Po- nudbe na Elton, Ljubljana Poštini predal 341. 16383-3

Potniki

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopnika

za Slovenijo, zmožnega šteti za svoje dobro vpe- ljane in izdatke gornjih delov živilov. Vpoštev pridejo le ljudje iz čevljarske stroke. Ponudbe poslati na Josef Flepp, Bačka Palanka. 16364-5

Kolesa

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kolesa

ponikljana in pokromana, vseh nemških znamk, na- prodaj po neverjetno niz- kih cenah. NOVA TRGO- VINA, Tyrševa 36. 16393-11

Kolesa

ženska in moška, boljša, po neverjetno nizkih cenah napredaj pri »Promete« (Na- sprti križanske cerkve). 16377-11

Avto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Tovorni avto

5-6 tonski skoro nov, z generatorjem na rpojni plin napredaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tovornik«. 16312-10

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pohištvo

dobro ohranjeno, prodam Aleksandrova cesta 141V. 16379-12

Več boljših

kuhinjskih oprem nudi po zelo nizki Krže Franc, mizarstvo, Vrhnika, Idrijska c. 2. Opreme so na ogled pri Janežiču, ple- skarju v Ljubljani, Tyrše- va 33. 16331-12

Glasbila

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Klavir

(Bösendorfer), dober, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 16393-36

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zeis-trieder

7-8 kratno poretavo ku- pim. Ponudbe z oznako ce- ne na ogl. odd. Jutra pod »Daljnogled«. 16305-7

Specerijsko opravilo

kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Opravilo«. 16374-7

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

CERNE - juvelir

Ljubljana, Wolfova ulica 3. 16393-11

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne knjižice

vseh, tudi posebnih de- narjih, zavodov kupujem po najvišji ceni in izplačam takoj v gotovini, izposlujem posojilo na bra- nilne knjižice. ALOJZIJ PLANINSEK ag. za banke in kreditne posle, Beethovnova ul. 34/I. Telefon 35-10. Znamke za odgovor. 16344-16

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40. Izvršuje najbolje na- kup in prodajo

HRANILNE KNJIZIC

vseh denarnih zavodov. Za odgovor Din 3 znamk 191.16

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino s sadjem

na najlepšem položaju v Zagrebu prodam. Zelo lep lokal in sadaj stanovanjska soba. Resni reflektan- ti naj se obrnejo na J. Zo- ričić, Zagreb, Zrinjevac 18. 16371-10

Slaščičarno

orientalno, prvorazredno v centru Zagreba, prodam. Brez konkurence zelo do- bro dočim, garancija se Din 10.000. čistega dobička me- sečno. Resni reflektanti naj se obrnejo na J. Zoričić, Zagreb, Zrinjevac 18, trg. s sadjem. 16372-19

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gozd lepo zasajen

v Besnici nad Kranjem, na- prodaj. Interesenti naj po- šljejo svoj naslov na ogl. odd. Jutra pod »Lep gozd«. 16308-30

Trgovsko hišo

in zemljišče v prometnem kraju na delu, takoj prodam. Mesečni promet Din 90.000. Naslov v vseh posl. Jutra. 6281-30

Hiša v Kranjski gori

enonadstropna z lepim vr- tom na najlepšem prostoru napredaj. Informacije pri Cilka Augusta Kranjska gora 74. 16310-30

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

lepo s pritlikinimi, oddam za maloštevilno družino. Področnik c. XII. št. 31. 1595-21

Opremljeno sobo

ali neopremljeno s kuhinjo, oddam po nizki ceni v ma- li hiši z vrtom, zakoncema brez otrok. Sončna lega, 7 minut do električne. Re- fletirani na energičen, zdrav par s srčno kulturo. Ponudbe na ogl. odd. Ju- tra pod znakom »Cimprej 115«. 16384-31

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

V prijazno sobo

in na domačo hrano sprej- mem gospoda v bližini Srednje tehnične šole. Na- slov v vseh poslovalnicah Jutra. 16341-23

2 gospoda učitelja

tečajnika, sprejemem v ne- posredni bližini Sred. teh. šole v prijazno sobo in na dobro domačo hrano. Na- slov v vseh poslovalnicah Jutra. 15402-23

Opremljeno sobo

lepo, s posebnim vzhodom oddam v novi vili. Cesta na Rožnik 47. 16382-33

Opremljeno sobico

majhno, oddam. Cankarje- vo nabrežje št. 3. pod- strešje. 16380-33

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lahka LETNA OBLAČILA

buret, kaša lister i. t. d. v odlični izdelavi si nabavite najce- neje pri PRESKERJU, SV. PETRA C. 14.

Telefon 2059

Suha drva, premog, karbopakete dobite pri

I. POGAČNIK

Bohoričeva ul. št. 5.

KLIŠEJE

END IN REBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KSILOLITNI TLAK

za trgovske lokale, šole, bolnice itd., za kuhinje, kopalnice je edino primeren. Ze pred 35 leti se je uveljavil. Izvršuje ga

„MATERIAL“ LJUBLJANA, Tyrševa c. 36 a

Telefon 27-16

Zastopnika

za Savsko in Drav- sko banovino, ki je vpeljan v trgovinah s steklom, za predmet: letve za okvirje, proti proviziji. Ponudbe z referencami poslati na: Fabrika lajsna Milenković, Beograd, Garašaninova 47.

GOSPE

ki ljubijo kristalno čisto perilo. bleščečo svileno opravo uporabljajo samo

TEXIL

čudežno sredstvo za pranje s hitrim delovanjem.

Idejno sredstvo za pranje najfinjših tkanin, ki ne vsebuje niti luga niti mila

Ono se lahko najkoristneje uporablja za pranje:

svile, polsvile, umetne svile, čiste volne, polvolnenih tkanin, rokavic, preprog, otroških oblek itd.

Pere mnogo hitreje in se peni mnogo bolje, celo v trdi vodi.

Tudi v najtrši studenčnici daje obilno peno.

Dobiva se v vseh drogerijah, parfume- rijah, trgovinah z mešanim blagom, trgovinah z barvami in trgovinah z nogavicami.

Originalen zavoj Din 2.50

Glavna prodaja za Jugoslavijo: Hinko Mayer i drug, Zagreb.

RESTAVRACIJA — PENSION

SAVSKI TIVOLI

na Crnučah pri Ljubljani se z vsemi prostori in inventarjem takoj odda v najem najvišjemu ponudniku.

Neposredna bližina Ljubljane. Zračna, brezprašna lega. Kopa- lišče, solnčen kopeli, železniška in avtobusna zveza. Tujske sobe.

Zahteva se kavcija. Pojasnila daje med uradnimi urami (8-13).

Vzajemna posojilnica v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

TILKA PIVK

učiteljica na Čatežu.

Pogreb tragično preminule Tilke bo v petek, dne 17. t. m. ob 16. uri, iz mrtvašnice veže Leonišča (Stara pot št. 2).

Ljubljana, Idrija, Novi Sad, 15. julija 1936.

Zalujoče rodbine: PIVK, OREL, BOGATAJ, PAGLAVEC.

Pogrebni zavod Gajšek Ivan, Ljubljana

STANA

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo, da je dne 15. julija zjutraj ob priliki aeroplanske nezgode v Hrušici nenadoma preminula naša

KANTETOVI.

K zadnjemu počitku jo spremimo iz mrtvašnice na Vidovdanski cesti danes ob 17. uri popoldne.

Prosimo tihega sožalja.

LJUBLJANA, 16. julija 1936.

Brez posebnega obvestila

Usoda nam je iztrgala našega predobrega sina, brata in strica, gospoda

dr. Adolfa Korče-ta,

odvetnika v Ljubljani

žrtev letalske nesreče.

Pogreb pokojnika bo v petek, dne 17. julija 1936. ob 5. uri pop. iz hiše Zalosti v Fignerjevi ulici 15, na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

BARBARA — mati;

NEŽIKA por. ROTH, VINKO, LUDVIK, DANIJEL in ZOFIJA,

bratje in sestre; LUCIJA, MILANA roj. VELEPIČ in MALCI

roj. DOVŽAN, svakinje; BOGDANA, nečakinja — ter ostalo sorodstvo.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojs Novak. — Vsi v Ljubljani.

G. Th. Rotman: Miha Klapouh in njegovi prijatelji

85

Baš ko so hoteli zapustiti gostilno, je slikar opazil gostilničarjevega psa. »Te. gale bi pa kupili! Tom je hitro stekel po gostilničarja, ki je imel opravka v zgornji sobi. Med tem sta se slikar in Miha še bolj seznanila s psom, in vsi trije so spoznali, da so drug drugemu všeč.